

ทบทวนนักธรรมตรี

ทบทวนกระตุ้ธรรม
ฝึกเขียนกระตุ้จากข้อสอบที่ผ่านมา

ปี พ.ศ.	ภาษิตที่ออกข้อสอบ	อยู่ในหมวด
2557	อพยพชุมชน สุข โลก ความไม่เบียดเบียน เป็นสุขในโลก. (พุทธ) วิ. มหา. ๔/๖. ชุ. อุ. ๒๕/๘๖.	สุข
2556	โกธ ทุมเมธโคจร. ความโกรธเป็นอารมณ์ของคนมีปัญญาทราวม ชุ.ชา.ทสก. ๒๗/๒๘๐	โกรธ
2555	หิริโศตตปิยญญว โลก ปาเลติ สาธุกัม หิริและโศตตปิยะ ย่อมรักษาโลกไว้เป็นอันดี (ว.ว)	เบ็ดเตล็ด
2554	ททมาโน ปิโย โหติ ผู้ให้ ย่อมเป็นที่รัก อง ปรญจก. ๒๒/๔๔	ทาน
2553	โมกฺโข กลฺยาณียา สาธุ เปล่งวาจางาม ยังประโยชน์ให้สำเร็จ ชุ. ชา. เอก. ๒๗/๒๘	วาจา
2552	กาลิ ฆสฺติ ภูตานิ สพฺพาเนว สหตุตฺตา กาลเวลา ย่อมกินสรรพสัตว์พร้อมทั้งตัวมันเอง ชุ. ชา. เอก. ๒๗/๒๘	เบ็ดเตล็ด
2551	สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสํสาธิกา ความพร้อมเพรียงของปวงชนผู้เป็นหมู่ ยังความเจริญให้สำเร็จ ส. ส.	สามัคคี

2550	โกธากิภูโต กุศล ชหาติ ผู้ถูกความโกรธครอบงำ ย่อมละกุศลเสีย นัย. ขุ. ชา. ทสก. ๒๗/๒๘๖.	โกรธ
2549	สติมโต สุเว เสยโย คนมีสติ เป็นผู้ประเสริฐทุกวัน. ส. ส. ๑๕/๓๐๖.	สติ
2548	อนตถํ ปริวชเชติ อตถํ คณหาติ ปณฺหิตโต. บัณฑิตย่อมเว้นสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ ถือเอาแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์. อ. จตุกก. ๒๑/๕๙	บุคคล
2547	ขนฺติ หิตสุขาวหา. ความอดทน นำมาซึ่งประโยชน์สุข. ส. ม.	อดทน
2546	สณฺหํ คิริ อตฺถวตี ปมฺญเญ. ควรเปล่งวาจาไพเราะที่มีประโยชน์. ขุ. ชา. เตรส. ๒๗/๓๕๐	วาจา
2545	อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนแล เป็นที่พึ่งแห่งตน. ขุ. ติ. ๒๕/๓๖,๖๖.	ตน
2544	อปฺปมตฺโต อูโภ อตฺเต อธิคคณหาติ ปณฺหิตโต. บัณฑิตผู้ไม่ประมาท ย่อมได้รับประโยชน์ทั้งสอง. ขุ. อิติ. ๒๕/๒๔๒.	ไม่ประมาท
2543	สีลํ โลเก อนุตฺตรํ. ศีลเป็นเยี่ยมในโลก. ขุ. ชา. เอก. ๒๗/๒๘	ศีล

ทบทวน ธรรมวิภาค นักธรรมชั้นตรี

หมวด ๒

➤ ธรรมคัมภีร์ครองโลก คือ **หิริ** ความละอายต่อบาป **โอตตปเป** ความเกรงกลัวต่อผลบาป

(ปี 2556) หิริ และ โอตตปเป ได้ชื่อว่า ธรรมเป็นโลกบาล เพราะเหตุใด?

ตอบ เพราะเป็นคุณธรรมทำบุคคลให้รังเกียจ และเกรงกลัวต่อบาปทุจริต ไม่กล้าทำความชั่วทั้งในที่ลับ และที่แจ้ง ๆ

(ปี 2555) พระพุทธเจ้าทรงสอนธรรมอะไรไว้สำหรับคัมภีร์ครองโลก?

ตอบ ทรงสอนไว้ ๒ คือ

๑. หิริ ความละอายต่อบาป

๒. โอตตปเป ความเกรงกลัวต่อผลบาป ๆ

(ปี 2551) การที่บุคคลพบงูพิษแล้วสะดุ้งกลัวว่าจะถูกกัดตาย จัดเป็นโอตตปเป ได้หรือไม่ ? เพราะเหตุใด ?

ตอบ ไม่ได้ ๆ เพราะไม่ใช่ความเกรงกลัวต่อบาป ๆ

(ปี 2549) หิริกับโอตตปเป ต่างกันอย่างไร?

ตอบ ต่างกันอย่างไร หิริ คือ ความละอายใจตนเองที่จะประพฤติชั่ว

ส่วนโอตตปเป คือ ความเกรงกลัวผลของความชั่วที่ตนจะได้รับ ๆ

(ปี 2546 และ 2543) โลกเดือดร้อนวุ่นวาย เพราะขาดธรรมอะไร?

ตอบ เพราะขาดธรรมคัมภีร์ครองโลก ๒ อย่าง คือ

๑) หิริ ความละอายแก่ใจ

๒) โอตตปเป ความเกรงกลัว ๆ

(ปี 2544) ธรรมข้อนี้จะคัมภีร์ครองโลกได้อย่างไร?

ตอบ ธรรมข้อนี้จะคัมภีร์ครองโลกได้ เนื่องจากปัจจุบันโลกที่เกิดวิกฤตการณ์ในด้านต่าง ๆ ส่วนหนึ่งนั้นเป็นเพราะชาวโลกละทิ้งธรรม คือ หิริ และโอตตปเป ไม่ละอายแก่ใจ ไม่เกรงกลัวต่อผลแห่งความชั่ว ขาดเมตตา

➤ ธรรมมีอุปการะมาก คือ **สติ** ความระลึกได้ **สัมปชัญญะ** หมายถึง ความรู้ตัว

(ปี 2557) ธรรมที่ได้ชื่อว่ามีอุปการะมาก คือธรรมอะไร? เพราะเหตุใดจึงจัดว่ามีอุปการะมาก?

ตอบ คือสติ ความระลึกได้ และสัมปชัญญะ ความรู้ตัว ๆ เพราะเป็นคุณธรรมอุดหนุนให้สำเร็จประโยชน์เกื้อกูลในกิจทั้งปวง ๆ

(ปี 2555) สัมปชัญญะ หมายความว่าอย่างไร

ตอบ สัมปชัญญะ หมายถึง ความรู้ตัว

(ปี 2553) ธรรมมีอุปการะมากมีอะไรบ้าง? ที่ว่าอุปการะมากนั้นเพราะเหตุใด?

ตอบ มี สติ ความระลึกได้ สัมปชัญญะ ความรู้ตัว ฯ ที่ว่าอุปการะมากนั้นเพราะทำให้เป็นผู้ไม่ประมาทในการทำกิจกรรมงานใดๆและเป็นอุปการะให้ธรรมเหล่าอื่นเกิดขึ้น ฯ

(ปี 2548) ธรรมมีอุปการะมาก ได้แก่อะไรบ้าง? บุคคลผู้ขาดธรรมนี้จะเป็นเช่นไร?

ตอบ ได้แก่ สติ ความระลึกได้ และ สัมปชัญญะ ความรู้ตัว ฯ จะเป็นคนหลงลืม จะทำอะไรจะพูดหรือจะคิดอะไรมักผิดพลาด ฯ

(ปี 2545) คนที่ทำอะไรมักผิดพลาด เพราะขาดธรรมอะไร?

ตอบ เพราะขาดสติ ความระลึกได้ก่อนแต่จะทำ และขาดสัมปชัญญะ ความรู้ตัวในขณะที่ทำ ฯ

➤ ธรรมอันทำให้งาม ๒ อย่าง

๑.ขันติ ความอดทน

๒.โสรัจจะ ความสงบเสงี่ยม

(ปี 2550) ในทางโลก คุณงามความดีที่รูปร่างหน้าตา ในทางพระพุทธศาสนา คุณงามความดีที่ไหน?

ตอบ ในทางพระพุทธศาสนา คุณงามความดีที่มีคุณธรรมอันทำให้งาม ๒ ประการ คือ ขันติ ความอดทน และโสรัจจะ ความสงบเสงี่ยม ฯ

(ปี 2547) ขันติ กับ โสรัจจะ เป็นธรรมทำให้งามได้อย่างไร?

ตอบ ขันติ ความอดทน โสรัจจะ ความเสงี่ยม ผู้ที่สมบูรณ์ด้วยธรรมทั้ง ๒ นี้ ย่อมมีใจหนักแน่นไม่แสดงความวิการออกมาให้ปรากฏ แม้จะประสบความดีใจ เสียใจ ก็อดกลั้นได้ รักษากาย วาจา ใจให้สุภาพ สงบเสงี่ยมเป็นปกติไว้ได้ จึงทำให้งาม ฯ

(ปี 2546) บุคคลมีกาย วาจา ใจ สงบ เพราะปฏิบัติธรรมอะไร?

ตอบ เพราะปฏิบัติธรรมอันทำให้งาม ๒ อย่าง คือ

๑) ขันติ ความอดทน

๒) โสรัจจะ ความเสงี่ยม ฯ

➤ บุคคลหาได้ยาก คือ บุพการี บุคคลทำอุปการะก่อน กตัญญูกตเวที หมายถึง บุคคลผู้รู้อุปการะที่ท่านทำแล้ว และตอบแทน

(ปี 2555) กตัญญูกตเวที หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ กตัญญูกตเวที หมายถึง บุคคลผู้รู้อุปการะที่ท่านทำแล้ว และตอบแทน

(ปี 2554) บุพการีและกตัญญูกตเวที ได้แก่บุคคลเช่นไร? จงยกตัวอย่างมาสัก ๒ คู่

ตอบ บุพการี ได้แก่บุคคลผู้ทำอุปการะก่อน

กตัญญูกตเวที ได้แก่บุคคลผู้รู้อุปการะที่ท่านทำแล้ว และตอบแทน

(ปี 2552 และ 2548) บุพการีและกตัญญูกตเวที ได้แก่บุคคลเช่นไร? จงยกตัวอย่างมาสัก ๒ คู่

ตอบ บุญพการี ได้แก่บุคคลผู้ทำอุปกัระก่อน

กตัญญูตเวที ได้แก่บุคคลผู้รู้อุปกัระที่ท่านทำแล้ว และตอบแทน ฯ

(ตอบเพียง ๒ คู่)

คู่ที่ ๑ มารดาบิดากับบุตรธิดา

คู่ที่ ๒ ครูอาจารย์กับศิษย์

คู่ที่ ๓ พระราชากับราษฎร

คู่ที่ ๔ พระพุทธเจ้ากับพุทธบริษัท ฯ

(ปี 2547) บุญพการี ได้แก่บุคคลเช่นไร? พระพุทธเจ้าทรงดำรงอยู่ในฐานะบุญพการีของพุทธบริษัทอย่างไร?

ตอบ ได้แก่ บุคคลผู้ทำอุปกัระก่อน ฯ

พระพุทธเจ้าทรงกระทำอุปกัระแก่พุทธบริษัทก่อน ด้วยการทรงแนะนำสั่งสอนให้รู้ดี รู้ชอบตามพระองค์ เพื่อให้ได้บรรลุประโยชน์ทั้ง ๓ คือ ประโยชน์ในโลกนี้ ประโยชน์ในโลกหน้า และประโยชน์อย่างยิ่งคือพระนิพพาน จึงชื่อว่าเป็นบุญพการี ฯ

(ปี 2545) ได้ชื่อว่ากตัญญูตเวทีบุคคล เพราะปฏิบัติตนอย่างไร?

ตอบ เพราะเป็นผู้รู้อุปกัระที่ท่านทำแล้ว และตอบแทน ฯ

หมวด ๓

➤ รัตนะ ๓ คือ แก้ว ๓ ดวง

๑. พระพุทธ ท่านผู้สอนให้ประชาชนประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ ตามพระวินัย => คุณของพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้ารู้ดีรู้ชอบด้วยพระองค์เองก่อนแล้ว สอนผู้อื่นให้รู้ตามด้วย

๒. พระธรรม พระธรรมวินัยที่เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า => ให้คุณแก่ผู้ปฏิบัติตาม คือ ย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ตกไปที่ชั่ว

๓. พระสงฆ์ หมู่คนที่ฟังคำสั่งสอนของท่านแล้วปฏิบัติชอบตามพระวินัย และสอนให้ผู้อื่นปฏิบัติตามด้วย =>

คุณของพระสงฆ์ พระสงฆ์ปฏิบัติชอบตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว สอนให้ผู้อื่นกระทำตามด้วย

(ปี 2557) รัตนะ ๓ อย่าง คืออะไรบ้าง? รัตนะที่ ๒ มีคุณอย่างไร?

ตอบ คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ฯ ย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว ฯ

(ปี 2554) พระพุทธเจ้าคือใคร? ทรงสั่งสอนเป็นอัครรยอย่างไร?

ตอบ พระพุทธเจ้า คือ ท่านผู้สอนให้ประชุมชนประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ ตามพระธรรมวินัย ฯ

ทรงสั่งสอนเป็นอัครรย คือ ผู้ปฏิบัติตามย่อมได้ประโยชน์โดยสมควรแก่ความปฏิบัติ ฯ

(ปี 2553) ในรัตนะ ๓ พระธรรม ได้แก่อะไร ? ให้คุณแก่ผู้ปฏิบัติอย่างไร ?

ตอบ พระธรรม ได้แก่ พระธรรมวินัยที่เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ฯ

ให้คุณแก่ผู้ปฏิบัติตาม คือ ย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว ฯ

(ปี 2551) พระสงฆ์ในรัตนตรัยมีคุณอย่างไร?

ตอบ พระสงฆ์ในรัตนตรัยมีคุณ คือ ท่านปฏิบัติชอบตามคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว สอนให้ผู้อื่นกระทำตามด้วย ฯ

(ปี 2549) คำว่า พระธรรม ในรัตน ๓ คืออะไร? มีคุณอย่างไร ?

ตอบ คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ฯ มีคุณ คือ รักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว ฯ

(ปี 2548) พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ได้ชื่อว่ารัตน ๓ เพราะเหตุไร ?

ตอบ เพราะเป็นของมีคุณค่าและหาได้ยาก เหมือนเพชรนิลจินดามีค่ามาก นำประโยชน์และความสุขมาให้แก่ผู้เป็นเจ้าของ ฯ

(ปี 2546) รัตน ๓ มีอะไรบ้าง? รัตน ๓ นั้น มีคุณอย่างไร?

ตอบ มี พระพุทธ ๑ พระธรรม ๑ พระสงฆ์ ๑ ฯ

มีคุณอย่างนี้ คือ

- ๑) พระพุทธเจ้ารู้ดีรู้ชอบด้วยพระองค์เองก่อนแล้ว สอนผู้อื่นให้รู้ตาม
- ๒) พระธรรมย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว
- ๓) พระสงฆ์ปฏิบัติชอบตามคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว สอนผู้อื่นให้กระทำตาม ฯ

(ปี 2545) รัตน ๓ หมายถึงใคร? จงอธิบาย

ตอบ หมายถึงพระพุทธเจ้า ฯ ได้แก่ท่านผู้สอนให้ประชุมชนประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ ตามพระธรรมวินัยที่ท่านเรียกว่า พระพุทธศาสนา ฯ

(ปี 2544) พระรัตนตรัย กับไตรสรณคมน์ เป็นอย่างเดียวกัน หรือต่างกันอย่างไร?

การเปล่งวาจาถึงรัตน ๓ เป็นที่พึง จัดเป็นอย่างไหนใน ๒ อย่างนั้น?

ตอบ ต่างกัน พระรัตนตรัย ได้แก่หมวด ๓ แห่งรัตน ๓ คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ส่วนไตรสรณคมน์ ได้แก่การถึง (เข้าถึง) พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะฯ จัดเป็นไตรสรณคมน์ฯ

➤ อาการที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน ๓ อย่าง

๑. ทรงสั่งสอนเพื่อให้ผู้ฟังรู้ยิ่งเห็นจริงในธรรมที่ควรรู้เห็น
๒. ทรงสั่งสอนมีเหตุที่ผู้ฟังอาจตรงตามให้เห็นจริงได้
๓. ทรงสั่งสอนเป็นอัครจริย คือ ผู้ปฏิบัติตามย่อมได้ประโยชน์โดยสมควรแก่ความปฏิบัติ

(ปี 2552) อาการที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนมีกี่อย่าง? ข้อที่ว่า “ทรงสั่งสอนเป็นอัครจริย” นั้นคืออะไร?

ตอบ มี ๓ อย่าง ฯ คือ ผู้ปฏิบัติตามย่อมได้ประโยชน์โดยสมควรแก่ความปฏิบัติ ฯ

พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนเป็นอัครจริยอย่างไร ทรงสั่งสอนเป็นอัครจริยเป็นอย่างไร?

ตอบ ทรงสั่งสอนเป็นอัครจริย คือ ผู้ปฏิบัติตามย่อมได้ประโยชน์โดยสมควรแก่ความปฏิบัติ

- **โอวาท ๓** คือ ๑.เว้นจากทวจิต ๒.ประกอบสัจจิต ๓.ทำจิตใจให้หมดจด (จากเครื่องเศร้าหมองมีโลภ โกรธ หลง เป็นต้น)

ทวจิต ๓ คือ ประพฤติชั่วทางกาย วาจา ใจ

กายทวจิต ๓ ประพฤติชั่วทางกาย คือ ข่มสัด ลักทรัพย์ ประพฤติทางกาม

วจิตทวจิต ๔ ประพฤติชั่วทางวาจา คือ พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ

มโนทวจิต ๓ ประพฤติชั่วทางใจ คือ โลภอยากได้ของเขา พยาบาทปองร้ายเขา เห็นผิดจากคลองธรรม(เช่น บุญบาปไม่มี บิดามารดาไม่มีพระคุณ คุณบิดามารดาครูบาอาจารย์ไม่มี)

สัจจิต ๓

กายสัจจิต ๓ ประพฤติชอบทางกาย คือ เว้นจากข่มสัด เว้นจากลักทรัพย์ เว้นจากประพฤติทางกาม

วจีสัจจิต ๔ ประพฤติชอบทางวาจา คือ เว้นจากพูดเท็จ เว้นจากพูดส่อเสียด เว้นจากพูดคำหยาบ เว้นจากพูดเพ้อเจ้อ

มโนสัจจิต ๓ ประพฤติชอบทางใจ คือ ไม่โลภอยากได้ของเขา ไม่พยาบาทปองร้ายเขา เห็นชอบตามคลองธรรม

(ปี 2555) กายทวจิต หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ กายทวจิต หมายถึง ความประพฤติชั่วทางกาย

(ปี 2554) เห็นผิดจากคลองธรรม คือเห็นอย่างไร? จัดเข้าในทวจิตข้อไหน?

ตอบ เห็นผิดจากคลองธรรม คือเห็นผิดจากความจริง เช่น เห็นว่า บุญบาปไม่มี บิดามารดาไม่มีพระคุณ เป็นต้น ๙
จัดเข้าในมโนทวจิต ๙

(ปี 2553) พระโอวาทของพระพุทธเจ้า หรือที่เรียกกันว่าหัวใจพระศาสนา มีกี่ข้อ? อะไรบ้าง?

ตอบ มี ๓ ข้อ ๙ คือ

๑. เว้นจากทวจิต คือประพฤติชั่วด้วยกาย วาจา ใจ

๒. ประกอบสัจจิต คือประพฤติดีด้วยกาย วาจา ใจ

๓. ทำใจของตนให้หมดจดจากเครื่องเศร้าหมอง มีโลภ โกรธ หลง เป็นต้น ๙

(ปี 2553) ทวจิตคืออะไร? ความเห็นว่าคุณของบิดามารดาครูบาอาจารย์ไม่มี บุญบาปไม่มี จัดเป็นทวจิตข้อไหน?

ตอบ ทวจิต คือ ประพฤติชั่วด้วยกาย วาจา ใจ ๙ จัดเป็นมโนทวจิต ๙

(ปี 2551 และ 2545) โอวาทของพระพุทธเจ้า ๓ อย่างมีอะไรบ้าง ?

ตอบ โอวาทของพระพุทธเจ้า ๓ อย่าง

มี ๑. เว้นจากทวจิต คือประพฤติชั่วทางกาย วาจา ใจ

๒. ประกอบสัจจิต คือประพฤติชอบทางกาย วาจา ใจ

๓. ทำใจของตนให้หมดจดจากเครื่องเศร้าหมองใจ มีโลก โกรธ หลง เป็นต้น ฯ

(ปี 2550) มโนสุจริตคืออะไร? มีอะไรบ้าง?

ตอบ มโนสุจริต คือ การประพฤติชอบด้วยใจ ฯ

มี ๑. ไม่โลภอยากได้ของเขา ๒. ไม่พยาบาทปองร้ายเขา

๓. เห็นชอบตามคลองธรรม ฯ

(ปี 2549) โอวาทของพระพุทธเจ้ามีกี่อย่าง? อะไรบ้าง?

ตอบ มี ๓ อย่าง คือ

๑. เว้นจากทุจริต คือ ประพฤติชั่วด้วยกาย วาจา ใจ

๒. ประกอบสุจริต คือ ประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ

๓. กระทำใจของตนให้หมดจดจากเครื่องเศร้าหมองใจ มีโลก โกรธ หลง เป็นต้น ฯ

(ปี 2547) เพราะเหตุไร หลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาจึงสอนเรื่องการทำใจของตนให้หมดจดจากเครื่องเศร้าหมอง?

ตอบ เพราะใจเป็นธรรมชาติสำคัญ ถ้าใจเศร้าหมอง ก็เป็นเหตุให้ทำชั่ว การทำชั่วมีผลเป็นความทุกข์ ถ้าใจผ่องแผ้ว ก็เป็นเหตุให้ทำดี การทำดีมีผลเป็นความสุข ฯ

(ปี 2543) คนที่รับปากรับคำเขาไว้แล้ว แต่ไม่ทำตามนั้นจัดเข้าในทุจริตข้อไหน?

ตอบ จัดเข้าในวจีทุจริต

➤ **ไตรลักษณ์ ๓** (สามัญญลักษณะ ๓) ลักษณะ ๓ ประการของสังขารทั้งปวง ได้แก่

๑.อนิจจตา ความเป็นของไม่เที่ยง

๒.ทุกขตา ความเป็นทุกข์

๓.อนัตตตา ความเป็นของไม่ใช่ตน

(ปี 2556) จงให้ความหมายของคำว่า อนัตตตา

(ปี 2553) ไตรลักษณ์ ได้แก่อะไรบ้าง?

➤ **สัปปริสบัญญัติ ๓** ข้อที่สัตบุรุษตั้งไว้ หรือเรียกอีกอย่างว่า บัณฑิตบัญญัติ

๑.ทาน สละสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น

๒.บัพพัชชา ถือบวช เป็นอุบายเว้นจากเบียดเบียนกันและกัน

๓. มาตาปิตุอุปัฏฐาน การบำรุงบิดามารดาของตนให้เป็นสุข

(ปี 2555) มาตาปิตุอุปัฏฐาน หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ มาตาปิตุอุปัฏฐาน หมายถึง การบำรุงบิดามารดาของตนให้เป็นสุข

➤ **อกุศลมูล ๓** รากเหง้าของอกุศล

๑. โลกะ อยากได้ของเขา

๒. โทสะ คิดประทุษร้ายเขา

๓. โมหะ หลงไม่รู้จริง

(ปี 2556) จงให้ความหมายของคำว่า อกุศลมูล

ตอบ หมายถึง รากเหง้าของอกุศล

(ปี 2554) รากเหง้าของอกุศลเรียกว่าอะไร? มีอะไรบ้าง? เพราะเหตุใดจึงควรละเสีย?

ตอบ รากเหง้าของอกุศล มี โลกะ โทสะ โมหะ ฯ เหตุที่ต้องละเสียเพราะเมื่ออกุศลมูลเหล่านี้มีอยู่ อกุศลอื่นที่ยังไม่เกิดก็เกิดขึ้น ที่เกิดแล้วก็เจริญมากขึ้น

(ปี 2552 และ 2543) มูลเหตุที่ทำให้บุคคลทำความชั่ว เรียกว่าอะไร? มีอะไรบ้าง? เมื่อเกิดขึ้นแล้วควรปฏิบัติอย่างไร ?

ตอบ เรียกว่า อกุศลมูล ฯ

มี ๑. โลกะ อยากได้

๒. โทสะ คิดประทุษร้ายเขา

๓. โมหะ หลงไม่รู้จริง ฯ

เมื่อเกิดขึ้นแล้วควรละเสีย ด้วย ทาน ศีล ภาวนา ฯ

➤ **กุศลมูล ๓** รากเหง้าของกุศล เหตุที่ต้องให้เกิดมีในสันดานเพราะเมื่ออกุศลมูลเหล่านี้มีอยู่ กุศลอื่นที่ยังไม่เกิดก็เกิดขึ้น ที่เกิดแล้วก็เจริญมากขึ้น

๑. อโลกะ ไม่อยากได้ของเขา

๒. อโทสะ ไม่คิดประทุษร้ายเขา

๓. อโมหะ ไม่หลงมกมาย

(ปี 2549) คนเราจะประพฤติดีหรือประพฤติชั่วมีมูลเหตุมาจากอะไร?

ตอบ คนประพฤติดีมีมูลเหตุมาจากอโลกะ อโทสะ อโมหะ

ส่วนคนประพฤติชั่วมีมูลเหตุมาจากโลกะ โทสะ โมหะ ฯ

➤ **บุญกิริยาวัตถุ ๓**

๑. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน

๒. ศีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล

๓. ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา

(ปี 2556) การทำบุญโดยย่อมีกี่อย่าง? อะไรบ้าง?

ตอบ มี ๓ อย่าง ๆ คือ ทาน ศีล ภาวนา ฯ

(ปี 2547) บุญกิริยาวัตถุ คืออะไร? ในบุญกิริยาวัตถุ ๓ นั้น ข้อไหนกำจัดความโลภ ความโกรธ และ ความหลง?

ตอบ คือ สิ่งเป็นที่ตั้งแห่งการบำเพ็ญบุญ ฯ

ทานมัยกำจัดความโลภ ศีลมัยกำจัดความโกรธ ภาวนามัยกำจัดความหลง ฯ

(ปี 2543) สิ่งเป็นที่ตั้งแห่งการบำเพ็ญบุญเรียกว่าอะไร? โดยย่อมีเท่าไร? อะไรบ้าง?

ตอบ เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ โดยย่อมี ๓ คือ

- ๑) ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน
- ๒) ศีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล
- ๓) ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา

หมวด ๔

➤ จักร ๔ ธรรมเป็นดุจลัทธิผู้นำผู้ประพาศติดตามให้ถึงความเป็นใหญ่และสมบูรณ์ด้วยโภคทรัพย์

๑.ปฏิรูปเทสวาสะ อยู่ในประเทศอันสมควร

๒.สัปปริสุปัสสยะ คบสัตบุรุษ

๓.อัตตสัมมาปณิธิ ตั้งตนไว้ชอบ

๔. ปุพเพตปญญตา ความเป็นผู้ได้ทำความดีไว้ในปางก่อน

(ปี 2555 และ 2546) ปุพเพตปญญตา หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ ปุพเพตปญญตา หมายถึง ความเป็นผู้ได้ทำความดีไว้ในปางก่อน

(ปี 2548) ธรรม ๔ อย่าง ดุจลัทธินำไปสู่ความเจริญ ข้อว่า “คบสัตบุรุษ คือคนดี” นั้น จะนำไปสู่ความเจริญได้อย่างไร?

ตอบ เมื่อคบสัตบุรุษแล้วย่อมเป็นเหตุให้คิดดีพูดดีทำดี อันก่อให้เกิดความสุขความเจริญ ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น พ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อน ทั้งยังให้ถึงความเจริญอย่างที่สุดคือพระนิพพานได้ ฯ

(ปี 2546) ธรรมเป็นดุจลัทธินำไปสู่ความเจริญ เรียกว่าอะไร?

ตอบ เรียกว่า จักรธรรม ฯ

(ปี 2543) หลักธรรมดุจลัทธินำไปสู่ความเจริญ มีกี่อย่าง? อะไรบ้าง?

ตอบ มี ๔ อย่างคือ

- ๑) ปฏิรูปเทสวาสะ อยู่ในประเทศอันสมควร
- ๒) สัปปริสุปัสสยะ คบสัตบุรุษ
- ๓) อัตตสัมมาปณิธิ ตั้งตนไว้ชอบ
- ๔) ปุพเพตปญญตา ความเป็นผู้ได้ทำความดีไว้ในปางก่อน

➤ **พรหมวิหาร ๔** ธรรมเป็นเครื่องอยู่ของท่านผู้ใหญ่

๑.เมตตา ความรักใคร่

๒.กรุณา ความสงสาร

๓.มุทิตา ความพลอยยินดี

๔.อุเบกขา ความวางเฉย

(ปี 2557) เมื่อเพื่อนร่วมงานได้เลื่อนตำแหน่ง ไม่คิดริษยา พลอยยินดีกับเขาด้วย ชื่อว่าปฏิบัติตามพรหมวิหารธรรมข้อใด?

ตอบ มุทิตา ฯ

(ปี 2553) พรหมวิหาร ๔ มีอะไรบ้าง?

➤ **อิทธิบาท ๔** อูบายให้ถึงความสำเร็จ

๑.ฉันทะ พอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น

๒.วิริยะ เพียรประกอบสิ่งนั้น

๓.จิตตะ เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น ไม่วางธุระ

๔.วิมังสา หมั่นตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น

(ปี 2557) คุณธรรมเครื่องให้สำเร็จความประสงค์ คืออะไร? มีอะไรบ้าง?

ตอบ คืออิทธิบาท ๔ ฯ มี

๑. ฉันทะ พอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น

๒. วิริยะ เพียรประกอบสิ่งนั้น

๓. จิตตะ เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้นไม่วางธุระ

๔. วิมังสา หมั่นตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น ฯ

(ปี 2553) นักเรียนผู้ต้องการจะเรียนหนังสือให้ได้ผลดี จะนำอิทธิบาทมาใช้อย่างไร?

ตอบ ในเบื้องต้น ต้องสร้างฉันทะคือความพอใจในการศึกษาเล่าเรียนก่อน เมื่อมีความพอใจ จะเป็นเหตุให้ขยันศึกษาหา

ความรู้ที่เรียกว่าวิริยะ และเกิดความใฝ่ใจใคร่รู้สิ่งต่างๆ มากขึ้น ที่เรียกว่าจิตตะ เมื่อเรียนรู้แล้วก็ต้องนำความรู้ที่นั้นมา

ใคร่ครวญพิจารณาให้เข้าใจเหตุและผลอย่างถูกต้องที่เรียกว่าวิมังสา ดังนั้นจะประสบผลสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนได้

(ปี 2545) ผู้ประกอบกิจการงานสำเร็จตามความประสงค์เพราะประพฤติดิธรรมอะไร? มีอะไรบ้าง?

ตอบ เพราะประพฤติดิทธิบาท ๔ มี

๑) ฉันทะ พอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น

๒) วิริยะ เพียรประกอบสิ่งนั้น

๓) จิตตะ เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น ไม่วางธุระ

๔) วิมังสา หมั่นตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น ฯ

(ปี 2543) ผู้ที่ทำงานไม่สำเร็จผลตามที่มุ่งหมายเพราะขาดคุณธรรมอะไรบ้าง?

ตอบ เพราะขาดอิทธิบาท คือ คุณเครื่องให้สำเร็จความประสงค์ ๔ อย่างคือ

- ๑) ฉันทะ พอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น
- ๒) วิริยะ เพียรประกอบสิ่งนั้น
- ๓) จิตตะ เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้นไม่วางธุระ
- ๔) วิมังสา หมั่นตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น

➤ ปาริสุทธิศีล ๔ ข้อปฏิบัติที่ทำให้ศีลบริสุทธิ์

๑. ปาติโมกขสังวร สำรวมในพระปาติโมกข์

๒. อินทริยสังวร สำรวมอินทริย์ การสำรวมระวังอินทริย์ ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ให้ยินดี ยินร้าย เมื่อเห็นรูป ได้ยินเสียง ดมกลิ่น ลิ้มรส กายสัมผัส รู้ธรรมารมณ อันเป็นเหตุให้ศีลต่างพร้อย

๓. อาชีวปาริสุทธิ เลี้ยงชีวิตโดยทางที่ชอบ

๔. ปัจจัยปัจเจกवेทนะ พิจารณาก่อนบริโภค

(ปี 2556) จงให้ความหมายของคำว่า อินทริยสังวร

ตอบ หมายถึง ความสำรวมอินทริย์

(ปี 2555) การสำรวมอินทริย์ ได้แก่การกระทำอย่างไร? เมื่อกระทำเช่นนั้นแล้วจะได้รับประโยชน์อะไร?

ตอบ การสำรวมอินทริย์ ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ให้ยินดี ยินร้าย เมื่อเห็นรูป ได้ยินเสียง ดมกลิ่น ลิ้มรส กายสัมผัส รู้ธรรมารมณ ฯ

ได้ประโยชน์ คือ ไม่เกิดความยินดี ไม่เกิดความยินร้าย ในเวลาเห็นรูป ได้ยินเสียง เป็นต้น ฯ

(ปี 2551) อินทริยสังวร คือสำรวมอินทริย์ อินทริย์ได้แก่อะไรบ้าง ?

ตอบ อินทริย์ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ฯ

(ปี 2550) ภิกษุสามเณรผู้บวชใหม่จะต้องมีอินทริยสังวร คือสำรวมอินทริย์ สำรวมอินทริย์นั้น คืออย่างไร ?

ตอบ สำรวมอินทริย์ คือระวังตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ให้ความยินดียินร้ายครอบงำได้ ในเวลาเห็นรูป ฟังเสียง ดมกลิ่น ลิ้มรส ถูกต้องโณภูัพพะ รู้ธรรมารมณ ฯ

(ปี 2548) ปัจจัยปัจเจกवेทนะ หมายความว่าอย่างไร ?

ตอบ หมายความว่า พิจารณา (ถึงคุณและโทษของปัจจัย ๔) ก่อน จึงบริโภคปัจจัย ๔

คือ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ และเภสัช ไม่บริโภคด้วยตัณหา ฯ

(ปี 2546) จงอธิบายความหมายของคำต่อไปนี้ ?

ปัจจัยปัจเจกवेทนะ

อภินหปัจจัยเวทนะ

ตอบ ปัจจัยปัจเจกขณะ คือ พิจารณาเสียก่อนจึงบริโภคปัจจัย ๔ คือ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ และเภสัช ไม่บริโภคด้วยตัณหา ฯ

อภิณหปัจเจกขณะ คือ พิจารณาทุก ๆ วันว่า เรามีความแก่ มีความเจ็บมีความตายเป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นความแก่เจ็บ ตายไปได้ เราต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น เรามีกรรมเป็นของ ๆ ตน เราทำดี จักได้ดี ทำชั่ว จักได้ชั่ว ฯ

(ปี 2543) อินทรีย์ ๖ กับอารมณ์ ๖ มีความสัมพันธ์กันอย่างไร? อะไรเรียกว่า สัมผัส?

ตอบ มีความสัมพันธ์กันดังนี้

ตา เป็นใหญ่ในการเห็นอารมณ์ คือรูป

หู เป็นใหญ่ในการฟังอารมณ์ คือเสียง

จมูก เป็นใหญ่ในการสูดดมอารมณ์ คือกลิ่น

ลิ้น เป็นใหญ่ในการลิ้มอารมณ์ คือรส

กาย เป็นใหญ่ในการถูกต้องอารมณ์ คือโผฏฐัพพะ

ใจ เป็นใหญ่ในการรู้อารมณ์ คือธรรม ฯ

การกระทบกันระหว่างอายตนะภายในมี ตา เป็นต้น กับอายตนะภายนอก มีรูป เป็นต้น เกิดความรู้ขึ้น เรียกว่า จักขุวิญญาณ เป็นต้น ทั้ง ๓ อย่างนี้รวมกันในขณะเดียวกัน เรียกว่า สัมผัส ฯ

➤ สัมมปธาน ๔ ความพากเพียร

(ปี 2549) ปธานคือความเพียร ๔ มีอะไรบ้าง? จดเกล้าเจ้าพราหมณ์อนุโลมเข้าในปธานข้อไหน?

ตอบ มี ๑.สังวรปธาน เพียรระวังไม่ให้บาปเกิดขึ้นในสันดาน

๒.ปหานปธาน เพียรละบาปที่เกิดขึ้นแล้ว

๓.ภาวนापธาน เพียรให้กุศลเกิดขึ้นในสันดาน

๔.อนุรักษนาปธาน เพียรรักษากุศลที่เกิดขึ้นแล้วมิให้เสื่อม ฯ

จดเกล้าเจ้าพราหมณ์อนุโลมเข้าในปหานปธาน ฯ

(ปี 2546) เพียรระวังตนให้ห่างไกลจากสิ่งเสพติด จัดเข้าในปธานข้อไหน?

ตอบ จัดเข้าในสังวรปธาน ฯ

(ปี 2544) คนเสพยาเสพติด เพียรพยายามจะเลิกให้ได้ ชื่อว่าตั้งอยู่ในปธานข้อไหน?

ตอบ ตั้งอยู่ในปหานปธาน

➤ ธาตุกัมมัฏฐาน ๔ การกำหนดพิจารณาร่างกายที่ประกอบด้วยธาตุ ๔ คือ

๑.ปฐวีธาตุ ธาตุดิน

๒.อาโปธาตุ ธาตุน้ำ

๓.เตโชธาตุ ธาตุไฟ

๔.วาโยธาตุ ธาตุลม

(ปี 2551) ธาตุ ๔ มีธาตุอะไรบ้าง? ธาตุมีลักษณะเด่นชัด คือธาตุอะไร?

ตอบ ธาตุ ๔ คือ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม ๔ ธาตุมีลักษณะเด่นชัด คือ ธาตุดิน ๔

(ปี 2546) ธาตุกัมมฐาน มีอะไรบ้าง? กำหนดพิจารณาอย่างไร เรียกว่า ธาตุกัมมฐาน?

ตอบ มี ๔ คือ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม ๔

กำหนดพิจารณากายนี้ ให้เห็นว่าเป็นแต่เพียงธาตุ ๔ คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม ประชุมกันอยู่ ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา เรียกว่า ธาตุกัมมฐาน ๔

➤ **อคติ ๔** ความประพฤติที่ผิดด้วยความลำเอียง ด้วยความไม่เที่ยงธรรม

๑.ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะรักใคร่กัน

๒.โทสาคติ ลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน

๓.โมหาคติ ลำเอียงเพราะงมงาย

๔.ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว

(ปี 2555) ผู้จะดำรงความยุติธรรมไว้ได้ ต้องประพฤติอย่างไรบ้าง?

ตอบ ต้องประพฤติดังนี้

๑. ไม่ลำเอียงเพราะรักใคร่กัน อันเรียกว่า ฉันทาคติ

๒. ไม่ลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน อันเรียกว่า โทสาคติ

๓. ไม่ลำเอียงเพราะงมงาย อันเรียกว่า โมหาคติ

๔. ไม่ลำเอียงเพราะกลัว อันเรียกว่า ภยาคติ ๔

(ปี 2551) ธรรมหมวดหนึ่ง เป็นเหตุให้ผู้ประพฤติขาดความเที่ยงธรรมชื่อว่าอะไร? มีอะไรบ้าง?

ตอบ ชื่อว่า อคติ ความลำเอียง ๔ มี

๑. ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะรักใคร่กัน

๒. โทสาคติ ลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน

๓. โมหาคติ ลำเอียงเพราะงมงาย

๔. ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว ๔

➤ **อริยสัจ ๔** ความจริงอันประเสริฐ

๑.ทุกข์ ความไม่สบายกายไม่สบายใจ

๒.สมุทัย เหตุให้ทุกข์เกิด คือ **ตัณหา** (ความทะยานอยาก) => ตัณหา มี ๓ อย่างดังนี้ ๑.**กามตัณหา** ความอยากในสิ่งที่น่ารัก น่าใคร่ ๒.**ภวตัณหา** ความอยากเป็นนั่นเป็นนี่ ๓.**วิภวตัณหา** ความไม่อยากเป็นนั่นเป็นนี่

๓.นิโรธ ความดับทุกข์

๔.มรรค ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ คือ **มรรคมีองค์ ๘** (เห็นชอบ ดำริชอบ เจรจาชอบ การงานชอบ เลี้ยงชีวิตชอบ เพียรชอบ ตั้งสติชอบ ตั้งใจชอบ)

(ปี 2557 และ 2556) เหตุให้เกิดทุกข์ในอริยสัจ ๔ คืออะไร?

ตอบ คือตัณหา ความทะยานอยาก ฯ

(ปี 2552) ปัญญาอันเห็นชอบอย่างไร จึงชื่อว่ามรรคในอริยสัจ ๔? เพราะเหตุไร?

ตอบ ปัญญาอันเห็นชอบว่าสิ่งนี้ทุกข์ สิ่งนี้เหตุให้ทุกข์เกิด สิ่งนี้ความดับทุกข์ สิ่งนี้ทางให้ถึงความดับทุกข์ ได้ชื่อว่ามรรค ฯ เพราะเป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ฯ

(ปี 2554 และ 2545) ทุกข์ในอริยสัจ ๔ คืออะไร? เหตุให้เกิดทุกข์คืออะไร?

ตอบ ทุกข์ คือ ความไม่สบายกายไม่สบายใจ เหตุให้เกิดทุกข์คือ ตัณหา (ความทะยานอยาก)

(ปี 2544) อริยสัจ ๔ มีอะไรบ้าง? บรรณานาสิ่งใด ไม่ได้สมหวัง จัดเป็นอริยสัจข้อไหน ?

ตอบ มี ๑) ทุกข์

๒) สมุทัย คือ เหตุให้ทุกข์เกิด

๓) นิโรธ คือ ความดับทุกข์

๔) มรรค คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์

จัดเป็นทุกข์

➤ **วุฑฒิ ๔** บุคคลผู้หวังความเจริญ

๑. **สัปปริสสังเสวะ** คบสัตบุรุษ

๒. **สัทธัมมัสสนะ** ฟังคำสั่งสอนของท่านโดยเคารพ

๓. **โยนิโสมนสิการ** ตรិตรองให้รู้จักสิ่งที่ดีหรือชั่วโดยอุบายที่ชอบ

๔. **ธัมมานุสรมปฏิบัติ** ประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรมซึ่งได้ตรองเห็นแล้ว ฯ

(ปี 2545) บุคคลผู้หวังความเจริญ ควรตั้งอยู่ในธรรมอะไร? มีอะไรบ้าง?

ตอบ ควรตั้งอยู่ในวุฑฒิธรรม ๔ มี ๑) คบสัตบุรุษ ๒) ฟังคำสั่งสอนของท่านโดยเคารพ ๓) ตริตรองให้รู้จักสิ่งที่ดีหรือชั่วโดยอุบายที่ชอบ ๔) ประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรมซึ่งได้ตรองเห็นแล้ว ฯ

➤ **อธิษฐานธรรม ๔**

(ปี 2543) อธิษฐานธรรมคือธรรมที่ควรตั้งไว้ในใจ มีกี่อย่าง? อะไรบ้าง?

ตอบ มี ๔ อย่างคือ

- ๑) ปัญญา รอบรู้สิ่งที่ควรรู้
- ๒) สัจจะ ความจริงใจ คือประพฤติสิ่งใดก็ให้ได้จริง
- ๓) จาคะ สละสิ่งที่เข้าศึกแก่ความจริงใจ
- ๔) อุปลมะ สงบใจจากสิ่งที่เข้าศึกแก่ความสงบ

➤ **อันตรายของภิกษุสามเณรผู้บวชใหม่ ๔ อย่าง**

- ๑.อดทนต่อคำสั่งสอนไม่ได้
- ๒.เป็นคนเห็นแก่ปากแก้ท้อง
- ๓.เพลิดเพลีนในกามคุณ
- ๔.รักผู้หญิง

(ปี 2543) อันตรายของภิกษุสามเณรผู้บวชใหม่ ข้อไหนเป็นอันตรายที่สุด? เพราะเหตุไร?

ตอบ ข้อ ๓ คือ เพลิดเพลีนในกามคุณ ทะยานอยากได้สุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป เป็นอันตรายที่สุด เพราะอันตรายข้ออื่น ๆ ย่อมรวมลงในกามคุณทั้งสิ้น

หมวด ๕

➤ **นิวรรณ์ ๕ อกุศลธรรมที่กั้นจิตไม่ให้บรรลุความดี**

- ๑.กามฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในอารมณ์ที่ชอบใจ
๒. พยาบาท การปองร้ายผู้อื่น
๓. ถีนมิทธะ ความที่จิตหดหู่และเคลิบเคลิ้ม
๔. อุทธัจจกุกกุกจะ พุ้งซ่านและรำคาญ
๕. วิจิกิฉา ความลังเลไม่แน่ใจ

(ปี 2556) จงให้ความหมายของคำว่า กามฉันท

ตอบ หมายถึง ความพอใจรักใคร่ในอารมณ์ที่ชอบใจมีรูปเป็นต้น ฯ

(ปี 2555) คิดอย่างไรเรียกว่าพยาบาท? คิดอย่างนั้นเกิดโทษอะไร?

ตอบ คิดปองร้ายผู้อื่น ฯ เกิดโทษคือปิดกั้นจิตไม่ให้บรรลุความดี ฯ

(ปี 2550) อธิบาย คือ ธรรมเป็นคุณเครื่องให้สำเร็จความประสงค์ของบุคคล ส่วนธรรมอันเป็นเครื่องกั้นจิตไม่ให้บรรลุความดี คืออะไร ? มีอะไรบ้าง ?

ตอบ ธรรมอันเป็นเครื่องกั้นจิตไม่ให้บรรลุความดี คือ นิวรรณ์ ๕ ฯ มี

๑. กามฉันทะ พยายามพอใจรักใคร่ในอารมณ์ที่ชอบใจมีรูปเป็นต้น

๒. พยาบาท	ปองร้ายผู้อื่น
๓. ถีนีมิทระ	ความที่จิตหดหู่และเคลิบเคลิ้ม
๔. อุทัจจกุกกุจจะ	ฟุ้งซ่านและรำคาญ
๕. วิจิกิจา	ลังเลไม่ตกลงได้ ๆ

(ปี 2549) อุทัจจกุกกุจจะ คือความฟุ้งซ่านและรำคาญ จัดเข้าในชั้นไหนในชั้น ๕? เพราะเหตุไร?

ตอบ จัดเข้าในสังขารชั้น ๕

เพราะความฟุ้งซ่านและรำคาญ เป็นเจตสิกธรรมที่เกิดขึ้นกับใจ

(ปี 2547) ธรรมอันกันจิตไม่ให้บรรลุความดี เรียกว่าอะไร? ความดีที่ถูกกันไว้ไม่ให้บรรลุ หมายถึง ความดีอย่างไร?

ตอบ เรียกว่า นิรวรณ

หมายถึงความดีทุกอย่าง อย่าง ความดีที่ถูกกันไว้ไม่ให้บรรลุแต่เมื่อก้าวโดยตรง ได้แก่สมาธิ คือการทำจิตใจให้สงบ

➤ อนันตริยกรรม ๕ กรรมหนักในฝ่ายบาป

๑.ฆ่ามารดา

๒.ฆ่าบิดา

๓.ฆ่าพระอรหันต์

๔.ทำร้ายพระพุทธเจ้าจนถึงยังพระโลหิตให้ห้อขึ้น

๕.ยังสงฆ์ให้แตกแยกจากกัน

(ปี 2547) ในพระพุทธศาสนา บุคคลผู้ฆ่ามารดาบิดา ได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำอนันตริยกรรม จะได้รับโทษอย่างไร?

ตอบ จะได้รับโทษคือ ต้องไปสูทุกข์ ห้ามสวรรค์ ห้ามนิพพาน

(ปี 2544) กรรมที่เป็นบาปหนักที่สุด มีชื่อเรียกว่าอะไร? คืออะไรบ้าง? เพราะเหตุไรจึงเป็นกรรมที่เป็นบาปหนักที่สุด?

ตอบ มีชื่อเรียกว่า อนันตริยกรรม ๕ คือ

๑) ฆ่ามารดา ฆ่าบิดา

๒) ฆ่าพระอรหันต์

๓) ทำร้ายพระพุทธเจ้าจนถึงยังพระโลหิตให้ห้อขึ้น

๔) โลหิตุปบาท ทำร้ายพระพุทธเจ้าจนถึงยังพระโลหิตให้ห้อขึ้นไป

๕) สังฆเภท ยังสงฆ์ให้แตกแยกจากกัน

เพราะห้ามสวรรค์ ห้ามนิพพาน ตั้งอยู่ในฐานปาราชิกของผู้นับถือพระพุทธศาสนา ห้ามไม่ให้ทำเป็นเด็ดขาด

➤ พละ ๕ ธรรมเป็นกำลัง ๕ อย่าง (หรือ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อินทรีย์ ๕) มีดังนี้

๑.สัทธา ความเชื่อ

๒.วิริยะ ความเพียร

๓.สติ ความระลึกได้

๔.สมาธิ ความตั้งใจมั่น

๕.ปัญญา ความรอบรู้ ฯ

(ปี 2552) ธรรมเป็นกำลัง ๕ อย่าง คืออะไรบ้าง? ธรรม ๕ อย่างนั้น เรียกว่าอินทรีย์ เพราะเหตุไร?

ตอบ ธรรมเป็นกำลัง ๕ อย่าง คือ ๑.สัทธา ความเชื่อ ๒.วิริยะ ความเพียร ๓.สติ ความระลึกได้ ๔.สมาธิ ความตั้งใจมั่น ๕. ปัญญา ความรอบรู้ ฯ

ธรรม ๕ อย่างนั้น เรียกว่าอินทรีย์ เพราะเป็นใหญ่ในกิจของตน ฯ

➤ **ขันธ ๕** คือ กายกับใจ เรียกโดยย่อว่า **นามรูป**

๑.รูป ธาตุ ๔ มาประชุมกันเป็น กาย

๒.เวทนา ความเสวยอารมณ์ สุข ทุกข์ เฉยๆ

๓.สัญญา ความจำได้หมายรู้

๔.สังขาร ความปรุงแต่ง หรือ ความคิด

๕.วิญญาณ ความรู้แจ้งอารมณ์ ความรู้ที่เกิดขึ้นเมื่ออายตนะภายในและอายตนะภายนอกกระทบกัน เช่น รู้อารมณ์ ในเวลาเมื่อรูปมากระทบตา เป็นต้น ได้แก่ การเห็น การได้ยิน ได้กลิ่น รู้รส สัมผัสกาย ธรรมารมณ์

(ปี 2556) ขันธ ๕ ได้แก่อะไรบ้าง ? ย่อเป็น ๒ อย่างไร?

ตอบ ได้แก่ รูปขันธ์ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ และวิญญาณขันธ์ ฯ

อย่างนี้คือ รูปขันธ์ คงเป็นรูป เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ และวิญญาณขันธ์ ๕ ขันธนี้เป็นนาม ฯ

(ปี 2551 และ 2548) ขันธ ๕ ได้แก่อะไรบ้าง? โดยย่อเรียกว่าอะไร?

ตอบ ขันธ ๕ ได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ฯ โดยย่อเรียกว่า นามรูป ฯ

➤ **อภิณหปัจเจกชน ๕** สิ่งที่ควรพิจารณาทุกวันๆ

๑.เรามีความแก่เป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้

๒.เรามีความเจ็บเป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความเจ็บไปไม่ได้

๓.เรามีความตายเป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความตายไปไม่ได้

๔.เราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น ประโยชน์คือ ช่วยบรรเทาความพอใจรักใคร่ในของรักของชอบใจและป้องกันความทุกข์โศกในเวลาที่ตนต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจ

๕.เรามีกรรมเป็นของตน ทำดีจักได้ดี ทำชั่วจักได้ชั่ว

(ปี 2556) อภิณหปัจเจกชน คือข้อที่ควรพิจารณาเนื่อง ๆ ๕ อย่าง ทรงสอนให้พิจารณาอะไรบ้าง?

ตอบ ทรงสอนให้พิจารณา

๑. ความแก่ ว่าเรามีความแก่เป็นธรรมดาไม่ล่วงพ้นความแก่ไปได้
๒. ความเจ็บไข้ ว่าเรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดาไม่ล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปได้
๓. ความตาย ว่าเรามีความตายเป็นธรรมดาไม่ล่วงพ้นความตายไปได้
๔. ความพลัดพราก ว่าเราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น
๕. กรรม ว่าเรามีกรรมเป็นของตัวเราทำดีจักได้ดีทำชั่วจักได้ชั่ว

(จี 2554) อภินิหารปัจเจกชนชื่อว่า ควรพิจารณาทุก ๆ วันว่า เราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น ดังนี้ ผู้พิจารณาได้รับประโยชน์อย่างไร?

ตอบ ประโยชน์คือ ช่วยบรรเทาความพอใจรักใคร่ในของรักของชอบใจและป้องกันความทุกข์โศกในเวลาที่เมื่อตนต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจ

(จี 2550) ควรพิจารณาทุก ๆ วันว่า เราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น ข้อความนี้อยู่ในหมวดธรรมอะไร? ท่านให้พิจารณาอย่างนี้เพื่ออะไร?

ตอบ อยู่ในธรรมหมวดอภินิหารปัจเจกชน ๕ ฯ เพื่อบรรเทาความยึดมั่นถือมั่นว่า สิ่งนั้น คนนั้น เป็นที่รักของเรา จักไม่ต้องเสียใจในเมื่อต้องพลัดพรากจากสิ่งนั้น คนนั้น จริง ๆ ฯ

➤ องค์แห่งพระธรรมกถึก ๕

(จี 2557) การจะเป็นนักเทศก์ที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติอะไรบ้าง? จงตอบมาสัก ๓ ข้อ

- ตอบ
๑. แสดงธรรมโดยลำดับ ไม่ตัดลัดให้ขาดความ
 ๒. อธิบายเหตุผลแนะนำให้ผู้ฟังเข้าใจ
 ๓. ตั้งจิตเมตตาปรารถนาให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง
 ๔. ไม่แสดงธรรมเพราะเห็นแก่ลาภ
 ๕. ไม่แสดงธรรมกระทบตนและผู้อื่น คือไม่ยกตนเสียดสีผู้อื่น ฯ

(เลือกตอบเพียง ๓ ข้อ)

หมวด ๖

➤ อายตนะภายใน ๖ คือ ๑.ตา ๒.หู ๓.จมูก ๔.ลิ้น ๕.กาย ๖.ใจ

➤ อายตนะภายนอก ๖ คือ ๑.รูป ๒.รส ๓.กลิ่น ๔.เสียง ๕.สัมผัส ๖.ธรรมารมณ์

(จี 2554) อายตนะภายใน ๖ ได้แก่อะไรบ้าง?

ตอบ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

➤ **การละ ๖** คือ ความเคารพ เอื้อเฟื้อ มี ๖ อย่างดังนี้

๑. ความเคารพในพระพุทธเจ้า (พุทธคารวะ)
๒. ความเคารพในพระธรรม (ธัมมคารวะ)
๓. ความเคารพในพระสงฆ์ (สังฆคารวะ)
๔. ความเคารพในการศึกษา (สิกขาการวะ)
๕. ความเคารพในความไม่ประมาท (อัปมาทการวะ)
๖. ความเคารพในการต้อนรับ (ปฏิสันถารการวะ)

(ปี 2552) คารวะ คืออะไร? มีกี่อย่าง? ข้อว่า คารวะในการศึกษา หมายถึงอะไร?

ตอบ คารวะ คือ ความเคารพ เอื้อเฟื้อ มี ๖ อย่าง

คารวะในการศึกษา หมายถึง ความเคารพ เอื้อเฟื้อในไตรสิกขา

➤ **สาราณียธรรม ๖**

(ปี 2547) สาราณียธรรม แปลว่าอะไร? ธรรมข้อนี้ย่อมอำนวยผลแก่ผู้ปฏิบัติอย่างไร?

ตอบ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง ทำผู้ปฏิบัติตามให้เป็นที่รัก เป็นที่เคารพของผู้อื่น เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กันและกัน เป็นไปเพื่อความไม่วิวาทกันและกัน เป็นไปเพื่อความพร้อมเพรียงกัน เป็นไปเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

(ปี 2545) "รู้จักสามัคคี" เกิดขึ้นเพราะปฏิบัติธรรมอะไร?

ตอบ สาราณียธรรม

หมวด ๗

➤ **อริยทรัพย์ ๗** ทรัพย์อันประเสริฐ

๑. สัทธา เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ
๒. สีล ประพฤติกายวาจาเรียบร้อย
๓. หิริ ความละอายต่อการทำชั่ว
๔. โอตตัปปะ ความสะดุ้งกลัวต่อการทำชั่ว
๕. พาหุสัจจะ ความเป็นคนได้ยินได้ฟังมามาก
๖. จาคะ การให้ปันสิ่งของแก่คนที่ควรให้
๗. ปัญญา ความรอบรู้ทั้งที่เป็นประโยชน์และสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์

(ปี 2556) จงให้ความหมายของคำว่า พาหุสัจจะ

ตอบ หมายถึง ความเป็นผู้ศึกษามาก

(ปี 2549) อริยทรัพย์ คือทรัพย์เช่นไร? เมื่อเทียบกับทรัพย์สินมีเงินทอง เป็นต้น ดีกว่ากันอย่างไร?

ตอบ คือ คุณงามความดีอย่างประเสริฐที่เกิดขึ้นในสันดาน มี ศรัทธา ศีล เป็นต้น ฯ

ดีกว่ากัน เพราะเป็นคุณธรรมเครื่องบำรุงจิตใจให้อบอุ่น ไม่ต้องกังวล เดือดร้อน ใครจะแย่งชิงไปไม่ได้ ใช้เท่าใดก็ไม่ต้องกลัวหมดสิ้น ทั้งสามารถติดตามไปได้ถึงชาติหน้า เป็นที่พึ่งในสัมปรายภพได้ด้วย ฯ

(ปี 2546) พานุสัจจะ หมายความว่าอย่างไร? พานุสัจจะ เป็นอริยทรัพย์อย่างหนึ่งนั้น อธิบายอย่างไร?

ตอบ หมายความว่า ความเป็นผู้เคยได้ยินได้ฟังมานานมาก ฯ

อธิบายว่า พานุสัจจะ คือความเป็นผู้เคยได้ยินได้ฟังมานานนั้น (ทรงจำธรรมและศิลปวิทยามาก) ได้ชื่อว่าอริยทรัพย์ เพราะเป็นเหตุให้ได้วิมุตติผล มีลาภ ยศ สรรเสริญ สุข และไมตรี เป็นต้น ทั้งไม่เป็นภาระแก่เจ้าของ และที่พิเศษกว่าทรัพย์สิน เงินทองทั่วไป คือ ยิ่งใช้ยิ่งมี ฯ

(ปี 2544) ทรัพย์ประเภทไหนเรียกว่าอริยทรัพย์? อริยทรัพย์ดีกว่าทรัพย์ภายนอกเพราะเหตุไร?

ตอบ ทรัพย์ คือคุณความดีที่มีในสันดานอย่างประเสริฐ เรียกว่า อริยทรัพย์ มี ศรัทธา ศีล เป็นต้น ฯ

ดีกว่า เพราะอริยทรัพย์ เป็นคุณธรรม เครื่องบำรุงจิตใจให้ปลื้มให้อบอุ่น มีแล้วไม่ต้องเป็นทุกข์กังวลในการคุ้มครองป้องกัน ใจร้ายเป็นต้น ใครแย่งชิงไปไม่ได้ ใช้เท่าใดก็ไม่ต้องกลัวหมดสิ้น ไม่ต้องเสี่ยงภัยในการแสวงหา เป็นต้น ทั้งสามารถติดตามเป็นที่พึ่งในสัมปรายภพได้ด้วย ฯ

➤ อปริหานิยธรรม ๗

(ปี 2548) อปริหานิยธรรม คืออะไร? ข้อที่ ๔ หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ คือ ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว ฯ

ข้อที่ ๔ หมายความว่า ภิกษุเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่เป็นประธานในสงฆ์ เคารพนับถือภิกษุเหล่านั้น เชื่อฟังถ้อยคำของท่าน ฯ

(ปี 2545) อปริหานิยธรรม คืออะไร? มีกี่ข้อ? จงแสดงมา ๑ ข้อ

ตอบ คือธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม มี ๗ ข้อ ฯ (ตอบข้อใดข้อหนึ่ง) คือ

๑)หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์

๒)เมื่อประชุมก็พร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิกและพร้อมเพรียงกันช่วยทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ

๓)ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่บัญญัติขึ้น ไม่ถอนสิ่งที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้แล้ว สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทตามที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้

๔)ภิกษุเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ เป็นประธานในสงฆ์ เคารพนับถือภิกษุเหล่านั้น เชื่อฟังถ้อยคำของท่าน

๕)ไม่ลู่อินาจนแก่ความอยากที่เกิดขึ้น

๖)ยินดีในเสนาสนะป่า

๗)ตั้งใจอยู่ว่า เพื่อนภิกษุสามเณรซึ่งเป็นผู้มีศีล ซึ่งยังไม่มาสู่อาวาส ขอให้มาที่มาแล้ว ขอให้อยู่เป็นสุข ฯ

➤ สปัปฺริสธรรม ๗ ธรรมที่ทำให้เป็นสัตว์บุรุษ

- ๑.ธัมมัญญตา เป็นผู้รู้จักเหตุ
- ๒.อรรถัญญตา เป็นผู้รู้จักผล
- ๓.อรรถัญญตา เป็นผู้รู้จักตน
- ๔.มัตตัญญตา เป็นผู้รู้จักประมาณ
- ๕.กาลัญญตา เป็นผู้รู้จักกาล
- ๖.ปริสสัญญตา เป็นผู้รู้จักประชุมชน
- ๗.ปุคคลปโรปรัญญตา เป็นผู้รู้จักเลือกคบบุคคล

(ปี 2557) จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้

๑. ธัมมัญญตา ๒. มัตตัญญตา ๓. กาลัญญตา

ตอบ ๑. ธัมมัญญตา ความเป็นผู้รู้จักเหตุ เช่น รู้จักว่า สิ่งนี้เป็นเหตุแห่งสุข สิ่งนี้เป็นเหตุแห่งทุกข์

๒. มัตตัญญตา ความเป็นผู้รู้ประมาณ ในการแสวงหาเครื่องเลี้ยงชีวิตแต่โดยทางที่ชอบ และรู้ประมาณในการบริโภคแต่พอสมควร

๓. กาลัญญตา ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลาอันสมควรในอันประกอบกิจนั้นๆ ฯ

(ปี 2545) มัตตัญญตา ความเป็นผู้รู้ประมาณ ในสัปปริสธรรม มีอธิบายไว้อย่างไร?

ตอบ ความเป็นผู้รู้ประมาณในการแสวงหาเครื่องเลี้ยงชีวิตแต่โดยทางที่ชอบและรู้จัก

ประมาณในการบริโภคแต่พอควร ฯ

หมวด ๘

➤ มรรคมีองค์ ๘ ทางดำเนินไปสู่ทางดับทุกข์

๑.สัมมาทิฐิ เห็นชอบ เห็นชอบในอริยสัจ ๔ (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค)

๒.สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ ดำริในอันออกจากกาม ในอันไม่พยาบาท ในอันไม่เบียดเบียน

๓.สัมมาวาจา เจรจาชอบ เว้นจากวจีทุจริต ๔ (เท็จ ส่อเสียด หยาบ เพ้อเจ้อ)

๔.สัมมากัมมันตะ ทำการงานชอบ เว้นจากกายทุจริต ๓ (ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม)

๕.สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีวิตชอบ

๖. สัมมาวายามะ เพียรชอบ เพียรในสัมมปปธาน ๔ (เพียรระวังไม่ให้บาปเกิดขึ้น เพียรละบาปที่เกิดขึ้นแล้ว เพียรให้กุศลเกิดขึ้น เพียรรักษากุศลที่เกิดขึ้นแล้ว)

๗.สัมมาสติ ระลึกรู้ชอบ ระลึกในสติปัฏฐาน ๔ (กาย เวทนา จิต ธรรม)

๘.สัมมาสมาธิ ตั้งใจไว้ชอบ ตั้งมั่นในฌาน ๔

(ปี 2555 และ 2548) สัมมาวายามะ เพียรชอบ คือเพียรอย่างไร?

ตอบ เพียรในที่ ๔ สถาน (สัมมปปธาน ๔) คือ ๑.เพียรระวังไม่ให้บาปเกิดขึ้น ๒.เพียรละบาปที่เกิดขึ้นแล้ว ๓.เพียรให้กุศลเกิดขึ้น ๔.เพียรรักษากุศลที่เกิดขึ้นแล้ว ฯ

(ปี 2550) มรรคมงคลแปดจัดเข้าในสิกขา ๓ ได้หรือไม่ ? ถ้าได้จงจัดมาดู

ตอบ ได้ ฯ จัดดังนี้

สัมมาทิฐิและสัมมาสังกัปปะ จัดเข้าในปัญญาสิกขา

สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ จัดเข้าในศีลสิกขา

สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ จัดเข้าในจิตตสิกขา ฯ

(ปี 2546) สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ คือ ดำริอย่างไร? มรรคมงคล ๘ ข้อใดบ้างสงเคราะห์เข้าในศีลสิกขา?

ตอบ คือ ดำริจะออกจากกาม ๑

ดำรินั่นไม่พยาบาท ๑

ดำรินั่นไม่เบียดเบียน ๑

วาจาชอบ การงานชอบ เลี้ยงชีวิตชอบ สงเคราะห์เข้าในศีลสิกขา ฯ

(ปี 2545) คำว่า เจริญชอบ ในมรรคมงคล ๘ นั้น คือเจริญอย่างไร?

ตอบ คือ เว้นจากพุดเท็จ เว้นจากพุดส่อเสียด เว้นจากพุดคำหยาบ และเว้นจากพุดเพ้อเจ้อ ฯ

➤ **โลกธรรม ๘** ธรรมที่ครอบงำสัตว์โลกอยู่ และสัตว์โลกย่อมเป็นไปตามธรรมนั้น

๑.มีลาภ

๒.ไม่มีลาภ

๓.มียศ

๔.ไม่มียศ

๕.นินทา

๖.สรรเสริญ

๗.สุข

๘.ทุกข์

(ปี 2555) โลกธรรม ๘ มีอะไรบ้าง?

ตอบ คือ ๑.มีลาภ ๒.ไม่มีลาภ ๓.มียศ ๔.ไม่มียศ ๕.นินทา ๖.สรรเสริญ ๗.สุข ๘.ทุกข์

(ปี 2547) โลกธรรม คืออะไร? เมื่อเกิดขึ้นแล้วควรพิจารณาอย่างไร?

ตอบ คือ ธรรมที่ครอบงำสัตว์โลกอยู่ และสัตว์โลกย่อมเป็นไปตามธรรมนั้น ฯ

ในโลกธรรม ๘ ประการนี้ อย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น ควรพิจารณาว่า สิ่งนี้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา ก็แต่ว่ามันไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา ควรรู้ตามที่เป็นจริง อย่าให้มันครอบงำจิตได้ คืออย่ายินดีในส่วนที่ปรารถนา อย่ายินร้ายในส่วนที่ไม่ปรารถนา ฯ

(ปี 2544) โลกธรรมมีกี่อย่าง? อะไรบ้าง? ท่านสอนให้ปฏิบัติต่อโลกธรรมอย่างไร?

ตอบ มี ๘ อย่าง ฯ คือ

มีลาภ ๑

ไม่มีลาภ ๑

มียศ ๑ ไม่มียศ ๑

สรรเสริญ ๑ นินทา ๑

สุข ๑ ทุกข์ ๑ ฯ

สอนอย่างนี้ คือในโลกธรรมทั้ง ๘ อย่างนี้ อย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น ควรพิจารณาว่า สิ่งนี้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา มันเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา ควรดูตามที่มันเป็นจริง อย่าให้ครอบงำจิตใจได้ คืออย่ายินดีในส่วนที่ปรารถนา อย่ายินร้ายในส่วนที่ไม่ปรารถนา ฯ

หมวด ๙

➤ มละ ๙ คือ มลทิน

โกธะ ความโกรธ

มักขะ ลบหลู่คุณท่าน

มิจฉาทิฏฐิ ความเห็นผิด

(ปี 2552 และ 2550) มละ คืออะไร? เป็นศิษย์ได้ดีแล้วทำมันติดกับอาจารย์ จัดเข้าในมละอย่างไหน และควรชำระมละอย่างนั้นด้วยธรรมอะไร?

ตอบ มละคือมลทิน ฯ

เป็นศิษย์ได้ดีแล้วทำมันติดกับอาจารย์ จัดเข้าใน มักขะ ลบหลู่คุณท่าน และควรชำระด้วยกตัญญูตเวทีตา ความรู้คุณท่าน แล้วตอบแทน ฯ

(ปี 2543) มละคือมลทิน หมายถึงอะไร? มลทินข้อที่ ๑ และข้อที่ ๙ คืออะไร? แก้ด้วยธรรมอะไร?

ตอบ หมายถึงกิเลสเป็นเครื่องทำจิตให้เศร้าหมอง ไม่ผ่องใส ฯ

มลทินข้อที่ ๑ คือ โกรธ แก้ด้วยเจริญเมตตา และมลทินข้อที่ ๙ คือ เห็นผิด แก้ด้วยสัมมาทิฏฐิ

หมวด ๑๐

➤ นาถกรณธรรม ๑๐

(ปี 2545) นาถกรณธรรมคืออะไร? นาถกรณธรรมข้อว่า กัลยาณมิตตตา หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ คือธรรมทำที่พึง ฯ

ความเป็นผู้มีเพื่อนดีงาม ไม่คบคนชั่ว ฯ

➤ ธรรมที่บรรพชิตควรพิจารณาเนื่องๆ ๑๐ อย่าง

๑. บัดนี้ เรามีเพศต่างจากคฤหัสถ์แล้ว อาการกิริยาใดๆ ของสมณะ เราต้องทำอาการกิริยานั้นๆ
๒. การเลี้ยงชีวิตของเราเนื่องด้วยผู้อื่น เราควรทำตัวให้เขาเลี้ยงง่าย
๓. อาการทางกาย วาจา อย่างอื่นที่เราจะต้องทำให้ดีขึ้นไปกว่านี้ยังมีอยู่อีก ไม่ใช่เพียงเท่านี้

๔. ตัวเราเองติเตียนตัวเราเองโดยศีลได้หรือไม่

๕. ผู้รู้ใคร่ครวญแล้วติเตียนเราโดยศีลได้หรือไม่

๖. เราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น

๗. เรามีกรรมเป็นของตัว เราทำดีจักได้ดี ทำชั่วจักได้ชั่ว

๘. วันคืนล่วงไป ๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่

๙. เรายินดีในสิ่งที่สังัดหรือไม่

๑๐. คุณพิเศษของเรามีอยู่หรือไม่ ที่จะทำให้เราเป็นผู้ไม่เก้อเขินในเวลาเพื่อนบรรพชิตถามในกาลภายหลัง

(ปี 2556) บรรพชิตผู้พิจารณาเนื่อง ๆ ว่า วันคืนล่วงไป ๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่ จะได้รับประโยชน์อะไร?

ตอบ จะได้รับประโยชน์คือเป็นผู้ไม่ประมาท มีความเพียร ดเว้นสิ่งที่ เป็นโทษ ทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ฯ

คิหิปฏิบัติ

(ปี 2549) คิหิปฏิบัติ คืออะไร? หมวดธรรมต่อไปนี้ คือ

๑. อิทธิบาท ๔
๒. สังคหวัตถุ ๔
๓. อริยฐานธรรม ๔
๔. ทิฐุธรรมมีกัตถประโยชน์ ๔
๕. ปาริสุทธิศีล ๔

หมวดไหนมีในคิหิปฏิบัติ ?

ตอบ คือ หลักปฏิบัติของคฤหัสถ์ ๕

ข้อ ๒. และข้อ ๔. มีในคิหิปฏิบัติ ๕

หมวด ๔

➤ **ขรवासธรรม ๔** ธรรมะสำหรับการอยู่ครองเรือนของคฤหัสถ์

๑. **สัจจะ** ความสัตย์ซื่อต่อกัน
๒. **ทมะ** การรู้จักข่มจิตของตน
๓. **ขันติ** ความอดทน
๔. **จาคะ** การสละให้ปันสิ่งของของตนแก่คนที่ควรให้ปัน

(ปี 2555) การอยู่ครองเรือนนั้น ควรมีธรรมอะไร? อะไรบ้าง?

ตอบ ควรมีขรवासธรรม ๔ ๕ คือ

๑. **สัจจะ** ความสัตย์ซื่อต่อกัน
๒. **ทมะ** การรู้จักข่มจิตของตน
๓. **ขันติ** ความอดทน
๔. **จาคะ** การสละให้ปันสิ่งของของตนแก่คนที่ควรให้ปัน ๕

(ปี 2549) ผู้อยู่ครองเรือนควรมีธรรมของขรवासเป็นหลักปฏิบัติจึงจะอยู่เป็นสุข ธรรมของขรवासนั้นมีอะไรบ้าง ?

(ปี 2543) ขรवासผู้ครองเรือนควรตั้งอยู่ในธรรมข้อใดบ้าง?

➤ ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้ คือ **สังคหวัตถุ ๔**

๑. **ทาน** ให้ปันสิ่งของของตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้ปัน
๒. **ปิยวาจา** เจรจาว่าจาที่อ่อนหวาน
๓. **อิตถจริยา** ประพฤติสิ่งที่ประเสริฐแก่ผู้อื่น

๔.สมานัตตา ความเป็นคนมีตนเสมอ ไม่ถือตัว

(ปี 2556, 2554 , 2551 และ 2546) คุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่นไว้ได้ เรียกว่าอะไร? มีอะไรบ้าง?

ตอบ คือ สังคหวัตถุ ๔ ๕

- มี ๑. ทาน ให้ปันสิ่งของของตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้ปัน
๒. ปิยวาจา เจรจาวาจาที่อ่อนหวาน
๓. อุตถจริยา ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
๔. สมานัตตา ความเป็นคนมีตนเสมอไม่ถือตัว ๕

➤ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน เรียกว่า **ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์**

๑. **อุฏฐานสัมปทา** ถึงพร้อมด้วยความหมั่นในการประกอบกิจเครื่องเลี้ยงชีวิตที่ดี ในการศึกษาเล่าเรียนที่ดี ในการทำธุระหน้าที่ของตนที่ดี
๒. **อารักขสัมปทา** ถึงพร้อมด้วยการรักษา คือรักษาทรัพย์ที่แสวงหามาได้ด้วยความหมั่น ไม่ให้เป็นอันตรายก็ดี รักษาการงานของตน ไม่ให้เสื่อมเสียไปก็ดี
๓. **กัลยาณมิตตตา** ความมีเพื่อนเป็นคนดี ไม่คบคนชั่ว
๔. **สมชีวิตา** ความเลี้ยงชีวิตตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หาได้ไม่ให้ ผิดเคืองนัก ไม่ให้ฟุ่มเฟือยนัก ๕

(ปี 2552) ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบันเรียกว่าอะไร? มีอะไรบ้าง?

(ปี 2548) บุคคลจะได้รับประโยชน์ปัจจุบัน จะต้องปฏิบัติตามหลักธรรมอะไร?

ตอบ ต้องปฏิบัติตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ ประการ คือ

๑. อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น ในการประกอบกิจการงาน ในการศึกษาเล่าเรียน ในการทำธุระหน้าที่ของตน
๒. อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา ทั้งทรัพย์และการงาน ไม่ให้เสื่อมไป
๓. กัลยาณมิตตตา ความมีเพื่อนเป็นคนดี ไม่คบคนชั่ว
๔. สมชีวิตา ความเลี้ยงชีวิตตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หาได้ ๕

(ปี 2543) เหตุให้เกิดประโยชน์ในปัจจุบันเรียกว่าอะไร? มีกี่อย่าง? อะไรบ้าง?

เมื่อปฏิบัติตามเหตุนั้นแล้วจะได้รับผลอะไร?

ตอบ เรียกว่าทิฏฐธัมมิกัตถะ ๕ มี ๔ อย่าง ๕ คือ

- ๑) อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น
- ๒) อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา
- ๓) กัลยาณมิตตตา ความมีเพื่อนเป็นคนดี
- ๔) สมชีวิตา ความเลี้ยงชีวิตตามสมควร ๕

จะได้รับผล คือ ทรัพย์ ยศ ไม่ตรี เป็นต้นในปัจจุบัน ๕

➤ **อบายมุข** คือ ทางแห่งความเสื่อม

อบายมุข ๔ มี ๔ อย่างดังนี้

- ๑.ความเป็นนักเลงหญิง
- ๒.ความเป็นนักเลงสุรา
- ๓.ความเป็นนักเลงเล่นการพนัน
- ๔.ความคบคนชั่วเป็นมิตร

อบายมุข ๖ มี ๖ อย่างดังนี้

- ๑.ดื่ม^๑น้ำเมา
- ๒.เที่ยวกลางคืน
- ๓.เที่ยวดูการเล่น
- ๔.เล่นการพนัน
- ๕.คบคนชั่วเป็นมิตร
- ๖.เกียจคร้านทำงาน

โทษของคบคนชั่วเป็นมิตร คือ (มาจากอบายมุข ๔ และ อบายมุข ๖)

(ปี 2552) **อบายมุข** คืออะไร ? คบคนชั่วเป็นมิตรมีโทษอย่างไร ?

ตอบ อบายมุข คือ ทางแห่งความเสื่อม ฯ

คบคนชั่วเป็นมิตรมีโทษอย่างนี้ คือ

- ๑.นำไปเป็นนักเลงการพนัน
- ๒.นำไปเป็นนักเลงเจ้าชู้
- ๓.นำไปเป็นนักเลงเหล้า
- ๔.นำไปเป็นคนลงเขาด้วยของปลอม
- ๕.นำไปเป็นคนลงเขาซึ่งหน้า
- ๖.นำไปเป็นคนหัวไม้ ฯ

โทษของการดื่มสุรา (มาจากอบายมุข ๖ เรื่องดื่ม^๑น้ำเมา)

๑. เสียทรัพย์
๒. ก่อการทะเลาะวิวาท

๓. เกิดโรค

๔. ถูกติเตียน

๕. ไม่รู้จักอาย

๖. ทอนกำลังปัญญา ฯ

(ปี 2557) อบายมุข คืออะไร? ความเป็นนักเลงสุราจัดเป็นอบายมุขเพราะเหตุไร?

ตอบ คือเหตุเครื่องฉิบหาย ฯ เพราะเป็นเหตุให้เสียทรัพย์ ก่อการทะเลาะวิวาท

เกิดโรค ต่อกติเตียน ไม่รู้จักอาย ทอนกำลังปัญญา ฯ

(ปี 2553) จงบอกโทษของการดื่มสุรามาสัก ๓ ข้อ

(ปี 2546) อบายมุข คืออะไร? ดื่มน้ำเมา มีโทษอย่างไรบ้าง?

ตอบ คือ เหตุเครื่องฉิบหาย ฯ

มีโทษ ๖ อย่าง คือ

๑) เสียทรัพย์

๒) ก่อการทะเลาะวิวาท

๓) เกิดโรค

๔) ถูกติเตียน

๕) ไม่รู้จักอาย

๖) ทอนกำลังปัญญา ฯ

โทษของการเที่ยวกลางคืน (ใน อบายมุข ๖)

(ปี 2544) การเที่ยวกลางคืนมีโทษอย่างไรบ้าง?

ตอบ มีโทษ ๖ อย่างคือ

๑) ชื่อว่าไม่รักษาตัว

๒) ชื่อว่าไม่รักษาลูกเมีย

๓) ชื่อว่าไม่รักษาทรัพย์สมบัติ

๔) เป็นที่ระแวงของคนทั้งหลาย

๕) มักถูกใส่ความ

๖) ได้รับความลำบากมาก

➤ ตระกูลอันมั่งคั่งจะตั้งนานไม่ได้เพราะสถาน ๔

๑. ไม่แสวงหาพัสตุที่หายแล้ว

๒. ไม่บูธพระพัสดุที่คร่ำคร่า
๓. ไม่รู้จักประมาณในการบริโภคสมบัติ
๔. ตั้งสตรีหรือบุรุษผู้มั่งคั่งให้เป็นแม่เรือนพ่อเรือน

(ปี 2555) ตระกูลอันมั่งคั่งจะตั้งนานไม่ได้ เพราะเหตุอะไร?

ตอบ เพราะเหตุ ๔ อย่าง คือ

๑. ไม่แสวงหาพัสดุที่หายแล้ว
๒. ไม่บูธพระพัสดุที่คร่ำคร่า
๓. ไม่รู้จักประมาณในการบริโภคสมบัติ
๔. ตั้งสตรีหรือบุรุษผู้มั่งคั่งให้เป็นแม่เรือนพ่อเรือน

(ปี 2543) ตระกูลอันมั่งคั่งจะตั้งอยู่ได้นานเพราะสถานใดบ้าง?

ตอบ เพราะสถาน ๔ คือ

- ๑) แสวงหาพัสดุที่หายแล้ว
- ๒) บูธพระพัสดุที่คร่ำคร่า
- ๓) รู้จักประมาณในการบริโภคสมบัติ
- ๔) ตั้งสตรีหรือบุรุษผู้มีศีลให้เป็นแม่เรือนพ่อเรือน

➤ มิตรแท้ ๔

๑. มิตรมีอุปการะ
๒. มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์
๓. มิตรแนะนำประโยชน์
๔. มิตรมีความรักใคร่

(ปี 2556) มิตรแท้ มีกี่จำพวก? อะไรบ้าง?

(ปี 2545) มิตรแท้ ๔ จำพวก คือใครบ้าง?

มิตรมีอุปการะ มี ๔ ลักษณะ (ในเรื่องมิตรแท้)

๑. ป้องกันเพื่อนผู้ประมาทแล้ว
๒. ป้องกันทรัพย์สมบัติของเพื่อนผู้ประมาทแล้ว
๓. เมื่อมีภัย เขาเป็นที่พึ่งพำนักได้
๔. เมื่อมีธุระ ช่วยออกทรัพย์ให้เกินกว่าที่ออกปาก

มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์ มี ๔ ลักษณะ (ในเรื่องมิตรแท้)

๑. ขยายความลับของตนแก่เพื่อน
๒. ปิดความลับของเพื่อนไม่ให้แพร่งพราย
๓. ไม่ละทิ้งในยามวิบัติ
๔. แม้ชีวิตก็อาจสละแทนได้

มิตรแนะนำประโยชน์ มี ๔ ลักษณะ (ในเรื่องมิตรแท้)

๑. ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว
๒. แนะนำให้ตั้งอยู่ในความดี
๓. ให้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง
๔. บอกทางสวรรค์ให้

มิตรมีความรักใคร่ มี ๔ ลักษณะ (ในเรื่องมิตรแท้)

๑. ทุกข์ ทุกข์ด้วย
๒. สุข สุขด้วย
๓. ได้เถียงคนที่พูดผิดเถียงเพื่อน
๔. รับรองคนที่พูดสรรเสริญเพื่อน

➤ มิตรเทียม ๔ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มิตรปฏิรูป

๑. มิตรปกอลอก
๒. มิตรดีแต่พูด
๓. มิตรหัวประจบ
๔. มิตรชักชวนในทางฉิบหาย

มิตรปกอลอก มี ๔ ลักษณะ (ในเรื่องมิตรเทียม)

๑. คิดเอาแต่ได้ฝ่ายเดียว
๒. เสียให้น้อย คิดเอาให้ได้มาก
๓. เมื่อมีภัยแก่ตัว จึงรับทำกิจของเพื่อน
๔. คบเพื่อนเพราะเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเอง

มิตรดีแต่พูด มี ๔ ลักษณะ (ในเรื่องมิตรเทียม)

- ๑.เก็บเอาของที่ล่องลอยมาปราชัย
- ๒.อ้างเอาของที่ยังไม่มีมาปราชัย
- ๓.สงเคราะห์ด้วยสิ่งที่หาประโยชน์มิได้
- ๔.ออกปากพึงมิได้

มิตรหัวประจบ มี ๔ ลักษณะ (ในเรื่องมิตรเทียม)

- ๑.จะทำชั่วก็คล้อยตาม
- ๒.จะทำดีก็คล้อยตาม
- ๓.ต่อหน้าว่าสรรเสริญ
- ๔.ลับหลังตั้งนินทา

มิตรชักชวนในทางฉิบหาย มี ๔ ลักษณะ (ในเรื่องมิตรเทียม)

- ๑.ชักชวนดื่มน้ำเมา
- ๒.ชักชวนเที่ยวกลางคืน
- ๓.ชักชวนให้มัวเมาในการเล่น
- ๔.ชักชวนเล่นการพนัน

(ปี 2554) คนชักชวนในทางฉิบหาย มีลักษณะอย่างไร?

(ปี 2553) จงจับคู่ข้อทางซ้ายมือกับข้อทางขวามือให้ถูกต้อง

ก. จะทำดีทำชั่ว ก็ต้องคล้อยตาม	๑. มิตรดีแต่พูด
ข. ป้องกันเพื่อนผู้ประมาทแล้ว	๒. มิตรหัวประจบ
ค. สงเคราะห์ด้วยสิ่งหาประโยชน์มิได้	๓. มิตรมีความรักใคร่
ง. ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว	๔. มิตรมีอุปการะ
จ. ทุกข์ ๆ ด้วย สุข ๆ ด้วย	๕. มิตรแนะประโยชน์

ตอบ ข้อ ก. คู่กับ ข้อ ๒.

ข้อ ข. คู่กับ ข้อ ๔

ข้อ ค. คู่กับ ข้อ ๑

ข้อ ง. คู่กับ ข้อ ๕

ข้อ จ. คู่กับ ข้อ ๓.

(ปี 2551) ข้อว่า “แม้ชีวิตก็อาจสละแทนได้” ดังนี้ เป็นลักษณะของมิตรแท้ประเภทใด ?

ตอบ มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์ ฯ

(ปี 2549) นาย ก เป็นผู้ฉลาดในการเล่นพนันฟุตบอล เขาหวังให้นาย ข ผู้เป็นเพื่อน มีเงินทองไว้ก่อร่างสร้างตัว จึงชักชวนนาย ข ให้เล่นด้วย นาย ก จัดเข้าในประเภทมิตรณะประโยชน์ได้หรือไม่? เพราะเหตุใด?

ตอบ ไม่ได้ ๙

เพราะ นาย ก กำลังชักชวนในทางฉิบหาย ผิดลักษณะมิตรณะประโยชน์ ๙

พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ปฏิบัติต่อพวกมิตรเทียมอย่างไร?

ตอบ ทรงสอนให้หลีกเลี่ยงไม่ควรคบเป็นมิตร เหมือนคนเดินทางหลีกเลี่ยงทางที่มีภัยอันตรายเสีย ฉะนั้น

(ปี 2544) มิตรปฏิรูปได้แก่คนพวกไหนบ้าง? พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ปฏิบัติต่อคนพวกนี้อย่างไร?

- ตอบ ได้แก่
- ๑) คนปกอลอก
 - ๒) คนดีแต่พูด
 - ๓) คนหัวเราะจบ
 - ๔) คนชักชวนในทางฉิบหาย ๙

ทรงสอนให้หลีกเลี่ยงไม่ควรคบเป็นมิตร เหมือนคนเดินทางหลีกเลี่ยงทางที่มีภัยอันตรายเสีย ฉะนั้น ๙

➤ สุขของคฤหัสถ์ ๔ อย่าง

(ปี 2548) มนุษย์ทุกคนล้วนปรารถนาความสุข พระพุทธศาสนาแสดงความสุขของผู้ครองเรือนไว้อย่างไร?

ตอบ ความสุขของผู้ครองเรือน แสดงไว้ ๔ อย่าง คือ

๑. สุขเกิดแต่ความมีทรัพย์
๒. สุขเกิดแต่การจ่ายทรัพย์บริโภค
๓. สุขเกิดแต่ความไม่ต้องเป็นหนี้
๔. สุขเกิดแต่ประกอบกิจการงานที่ปราศจากโทษ ๙

➤ ความปรารถนาที่สมหมายได้ยาก ๔/ ธรรมเป็นเหตุให้สมหมาย ๔

(ปี 2547) สมบัติ ยศ อายุยืน สวรรค์ ท่านว่าเป็นผลที่ได้สมหมายยาก บุคคลพึงบำเพ็ญธรรมอะไร จึงจะได้สมหมาย ?

ตอบ พึงบำเพ็ญธรรมเป็นเหตุให้ได้สมหมาย ๔ อย่าง คือ

๑. สัทธาสัมปทา ถึงพร้อมด้วยศรัทธา
๒. สิลสัมปทา ถึงพร้อมด้วยศีล
๓. จาคสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการบริจาคทาน
๔. ปัญญาสัมปทา ถึงพร้อมด้วยปัญญา ๙

➤ **ศีล ๕** ความประพฤติดีทางกายวาจา

๑.เว้นจากการฆ่าสัตว์

๒.เว้นจากการลักทรัพย์

๓.เว้นจากการประพฤติผิดในกาม

๔.เว้นจากการพูดปด

๕.เว้นจากการดื่มน้ำเมาหรือสุราเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

(ปี 2556) ศีลที่คฤหัสถ์ควรรักษาเป็นนิตย คือศีลอะไร ? ได้แก่อะไรบ้าง ?

(ปี 2553) ศีลที่คฤหัสถ์ควรรักษาเป็นนิตย มีอะไรบ้าง?

(ปี 2544) จงเขียนศีล ๕ ข้อที่ ๓ พร้อมทั้งคำแปล

ตอบ กาเมสุ มิจจาจรา เวรมณี เว้นจากการประพฤติผิดในกาม

(ปี 2543) จงเขียนศีล ๕ ข้อที่ ๕ พร้อมทั้งคำแปล

ตอบ สุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวรมณี แปลความว่า เว้นจากการดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

➤ **มิจฉาวณิชา ๕** คือ ผิดวิธีการเลี้ยงชีพของอุบาสกอุบาสิกา คฤหัสถ์ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะห้ามประกอบ...

๑.ค้าขายเครื่องประหาร

๒.ค้าขายมนุษย์

๓.ค้าขายสัตว์เป็นสำหรับฆ่าเพื่อเป็นอาหาร

๔.ค้าขายน้ำเมา

๕.ค้าขายยาพิษ

(ปี 2554 และ 2544) อุบาสกอุบาสิกา ได้แก่บุคคลเช่นไร? การค้าขายที่ห้ามอุบาสกอุบาสิกาประกอบ คืออะไรบ้าง?

ตอบ อุบาสกอุบาสิกา ได้แก่ คฤหัสถ์ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ฯ ห้ามค้าขายคือ ๑.ค้าขายเครื่องประหาร ๒.ค้าขายมนุษย์ ๓.ค้าขายสัตว์เป็นสำหรับฆ่าเพื่อเป็นอาหาร ๔.ค้าขายน้ำเมา ๕.ค้าขายยาพิษ ฯ

(ปี 2552) มิจฉาวณิชา คืออะไร? การค้าขายเด็ก การค้าขายยาเสพติด การค้าขายเบ็ดตกปลา จัดเป็นมิจฉาวณิชาข้อใด? **ตอบ** มิจฉาวณิชา คือ การค้าขายไม่ชอบธรรม ฯ

การค้าขายเด็ก จัดเข้าในค้าขายมนุษย์

การค้าขายยาเสพติด จัดเข้าในค้าขายน้ำเมา

การค้าขายเบ็ดตกปลา จัดเข้าในค้าขายเครื่องประหาร ฯ

การค้าขายเบ็ดตกปลา จัดเข้าในค้าขายเครื่องประหาร ฯ

(ปี 2551) การค้าขายสุรา เป็นอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมาย ในทางพระพุทธศาสนา มีความเห็นไว้อย่างไร?

ตอบ การค้าขายสุราทางพระพุทธศาสนา จัดเป็นมิจฉาวณิชา การค้าขายไม่ชอบธรรม เป็นข้อห้าม อุบาสกไม่ควรประกอบ ฯ

(ปี 2550) การค้าขายสัตว์เพื่อเอาไปฆ่าเป็นอาหาร เป็นการผิดศีลข้อปาณาติบาตหรือไม่? เพราะเหตุไร? อุบาสกควรปฏิบัติอย่างไรในเรื่องนี้?

ตอบ ไม่ผิด ฯ เพราะไม่ได้เป็นผู้ฆ่าหรือสั่งให้ฆ่า ฯ อุบาสกควรเว้นการค้าขายชนิดนี้เสีย ฯ

(ปี 2545) คำว่า อุบาสก อุบาสิกา แปลว่าอะไร?

การค้าขายยาเสพติดมียาบ้าเป็นต้นจัดเข้าในมิจฉาฉนชาข้อไหน?

ตอบ อุบาสก แปลว่า ชายผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย

อุบาสิกา แปลว่า หญิงผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย ฯ

การค้าขายน้ำเมา ฯ

➤ ประโยชน์เกิดแต่การถือโภคทรัพย์ ๕ อย่าง

(ปี 2550) เมื่อแสวงหาโภคทรัพย์ได้โดยทางที่ชอบแล้ว ควรทำอะไรบ้างเพื่อให้เกิดประโยชน์ในโภคทรัพย์ที่ได้มานั้น?

ตอบ ควรทำ

ประโยชน์เกิดแต่การถือโภคทรัพย์ ๕ อย่าง

๑.เลี้ยงตัว มารดา บิดา บุตร ภรรยา บ่าวไพร่ ให้เป็นสุข

๒.เลี้ยงเพื่อนฝูงให้เป็นสุข

๓.บำบัดอันตรายที่เกิดแต่เหตุต่าง ๆ

๔.ทำพลี ๕ อย่าง คือ

๔.๑ ญาติพลี สงเคราะห์ญาติ

๔.๒ อติถิพลี ต้อนรับแขก

๔.๓ ปุพพเปตพลี ทำบุญอุทิศให้ผู้ตาย

๔.๔ ราชพลี ถวายเป็นหลวง มีภาชีอากรเป็นต้น

๔.๕ เทวดาพลี ทำบุญอุทิศให้เทวดา

๕.บริจาคทานในสมณพราหมณ์ผู้ประพฤติชอบ ฯ

(ปี 2545) คำต่อไปนี้แปลว่าอย่างไร? ก)อติถิพลี ข)ปุพพเปตพลี

➤ สมบัติและวิบัติ ๕

(ปี 2557) อุบาสกอุบาสิกาควรตั้งอยู่ในคุณสมบัติอะไรบ้าง?

ตอบ ในคุณสมบัติ ๕ อย่างคือ

๑. ประกอบด้วยศรัทธา

๒. มีศีลบริสุทธิ์

๓. ไม่ถือมงคลตื่นข่าว คือเชื่อกกรรม ไม่เชื่อมงคล

๔. ไม่แสวงหาเขตบุญนอกพุทธศาสนา

๕. บำเพ็ญบุญแต่ในพุทธศาสนา ฯ

(ปี 2543) สมบัติและวิบัติของอุบาสกอุบาสิกา มีอะไรบ้าง?

ตอบ มี ๑) ประกอบด้วยศรัทธา

๒) มีศีลบริสุทธิ์

๓) ไม่ถือมงคลตื่นข่าว คือเชื่อกรรม ไม่เชื่อมงคล

๔) ไม่แสวงหาเขตบุญนอกพระพุทธศาสนา

๕) บำเพ็ญบุญแต่ในพระพุทธศาสนา

ตรงข้ามกับสมบัติทั้ง ๕ นี้ เป็นวิบัติของอุบาสกอุบาสิกา

หมวด ๖

➤ ทิศ ๖ บุคคลประเภทต่างๆ ที่เราต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธทางสังคมดุจทิศที่อยู่รอบตัว

๑. ทิศเบื้องหน้า บิดามารดา

๒. ทิศเบื้องขวา ครูอาจารย์

๓. ทิศเบื้องหลัง บุตรภรรยา

๔. ทิศเบื้องซ้าย มิตร

๕. ทิศเบื้องล่าง บ่าว

๖. ทิศเบื้องบน สมณะพราหมณ์

(ปี 2557) ในทิศ ๖ ทิศเหล่านี้หมายถึงใคร?

ก. ทิศเบื้องหน้า

ข. ทิศเบื้องขวา

ค. ทิศเบื้องหลัง

ง. ทิศเบื้องซ้าย

จ. ทิศเบื้องบน

ตอบ ก. มารดาบิดา

ข. ครูอาจารย์

ค. บุตรภรรยา

ง. มิตร

จ. สมณพราหมณ์ ฯ

(ปี 2550) ทิศ ๖ ในคิปปิปฏิบัติ มีอะไรบ้าง? แต่ละทิศหมายถึงใคร?

บุตรพึงบำรุงมารดาบิดา ๕ สถาน (ในเรื่องทิศ ๖)

๑. ท่านได้เลี้ยงมาแล้ว เลี้ยงท่านตอบ

๒. ช่วยทำกิจของท่าน

๓. ดำรงวงศ์สกุล

๔. ประพฤติตนให้เป็นคนควรรับทรัพย์มรดก

๕.เมื่อท่านล่องลับไปแล้ว ทำบุญอุทิศให้ท่าน

(ปี 2555) มารดาบิดาได้เลี้ยงดูบุตรธิดาแล้ว บุตรธิดาพึงปฏิบัติต่อท่านอย่างไร?

ตอบ ๑.ท่านได้เลี้ยงมาแล้ว เลี้ยงท่านตอบ

๒.ช่วยทำกิจของท่าน

๓.ดำรงวงศ์สกุล

๔.ประพฤติตนให้เป็นคนควรรับทรัพย์มรดก

๕.เมื่อท่านล่องลับไปแล้ว ทำบุญอุทิศให้ท่าน

(ปี 2547) คฤหัสถ์และบรรพชิต มีหน้าที่จะพึงปฏิบัติแก่กันและกันอย่างไรบ้าง?

ตอบ คฤหัสถ์ควรบำรุงบรรพชิตด้วยการทำ การพูด การคิดประกอบด้วยเมตตา ด้วยความเป็นผู้ไม่ปิดประตู คือมิได้ห้ามเข้าบ้านเรือน ด้วยให้อาหารทาน

ส่วนบรรพชิตควรอนุเคราะห์ต่อคฤหัสถ์ด้วยห้ามไม่ให้กระทำความชั่ว ให้ตั้งอยู่ในความดี อนุเคราะห์ด้วยน้ำใจอันงาม ให้ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง ทำสิ่งที่เคยฟังมาแล้วให้แจ่ม บอกทางสวรรค์ให้ ฯ

(ปี 2545) การถือมงคลต้นข้าวคือถืออย่างไร? พระพุทธศาสนาสอนให้ถืออย่างนั้นหรืออย่างไร?

สมณพราหมณ์ เมื่อได้รับการบำรุงแล้ว ย่อมอนุเคราะห์กุลบุตรอย่างไรบ้าง ?

ตอบ ถือว่านัฏกษัตริ์ ยามดี เป็นมงคลดี นัฏกษัตริ์ไม่ดี ยามไม่ดี ไม่เป็นสวัสดิมงคล ฯ

พระพุทธศาสนาสอนไม่ให้ถือเช่นนั้น สอนให้เชื่อว่า เรามีกรรมเป็นของของตน เราทำดีจักได้ดี ทำชั่วจักได้ชั่ว ฯ
อย่างนี้ คือ

๑) ห้ามไม่ให้กระทำความชั่ว

๒) ให้ตั้งอยู่ในความดี

๓) อนุเคราะห์ด้วยน้ำใจอันงาม

๔) ให้ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง

๕) ทำสิ่งที่เคยฟังแล้วให้แจ่ม

๖) บอกทางสวรรค์ให้ ฯ

เอกโต หุตฺวา เป็น โดยความเป็นอันเดียวกัน (ถ้าคำนี้มาคู่กัน ให้แปล หุตฺวา ก่อนเสมอ)

ทบทวน พุทธประวัติ นักธรรมชั้นตรี

ความหมาย/ประโยชน์วิชาพุทธประวัติ

(ปี 2552) การเรียนรู้พุทธประวัติได้ประโยชน์อย่างไร?

ตอบ การเรียนรู้พุทธประวัติ ได้ประโยชน์ ๒ ประการคือ

๑.ด้านการศึกษา ทำให้ทราบความเป็นมาของพระพุทธเจ้า เช่นเดียวกับการศึกษาตำนานความเป็นมาของชาติตน ทำให้บุคคลได้ทราบว่าชาติของตนเป็นมาอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร เป็นต้น

๒.ด้านการปฏิบัติ ทำให้ได้แนวทางการดำเนินชีวิตตามพุทธจริยา สามารถนำความสุขความเจริญมาให้แก่ตนตามสมควรแก่การประพฤติปฏิบัติ

(ปี 2549) พุทธประวัติว่าด้วยเรื่องอะไร? มีความสำคัญอย่างไรที่ต้องเรียนรู้?

ตอบ ว่าด้วยเรื่องความเป็นมาของพระพุทธเจ้า เป็นการแสดงพระพุทธรูปจริยาในด้านต่างๆ ของพระองค์ให้ปรากฏ ๔ มีความสำคัญในการศึกษาและปฏิบัติพระพุทธรูปศาสนา เพราะแสดงพระพุทธรูปจริยาให้ปรากฏ เช่นเดียวกับตำนานย่อมมีความสำคัญต่อชาติของตนที่ให้ได้ว่าชาติได้เป็นมาแล้วอย่างไร ๔

(ปี 2545) พุทธประวัติว่าด้วยเรื่องอะไร? การเรียนรู้พุทธประวัติได้ประโยชน์อย่างไร?

ตอบ ว่าด้วยเรื่องความเป็นมาของพระพุทธเจ้า เป็นการแสดงพระพุทธรูปจริยาในด้านต่างๆ ของพระองค์ให้ปรากฏ ๔ ได้ประโยชน์ ๒ ประการ คือ

๑) ในด้านการศึกษา ทำให้ทราบความเป็นมาของพระพุทธเจ้า เช่นเดียวกับการศึกษาตำนานความเป็นมาของชาติตน ทำให้บุคคลได้ทราบว่าชาติของตนเป็นมาอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร เป็นต้น

๒) ในด้านปฏิบัติ ทำให้บุคคลได้แนวในการดำเนินชีวิตตามพระพุทธรูปจริยา อันเป็นปฏิปทานำความสุขความเจริญมาให้แก่บุคคล ตามสมควรแก่การประพฤติปฏิบัติ ๔

(ปี 2543) พุทธประวัติคืออะไร? มีความสำคัญอย่างไรที่ต้องเรียนรู้?

ตอบ คือ เรื่องที่พรรณนาความเป็นไปของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔

มีความสำคัญในการศึกษาและปฏิบัติพระพุทธรูปศาสนา เพราะแสดงพระพุทธรูปจริยาให้ปรากฏ เช่นเดียวกับตำนานย่อมมีความสำคัญต่อชาติของตน ที่ให้ได้ว่า ชาติได้เป็นมาแล้วอย่างไร ๔

ชมพูทวีป

- **ชมพูทวีป** เป็นดินแดนที่เกิดพระพุทธศาสนา ปัจจุบันคือ ๕ ประเทศ ได้แก่ **อินเดีย เนปาล บังกลาเทศ ปากีสถาน ภูฏาน**
- **วรรณะ ๔** ได้แก่ **กษัตริย์**(ปกครองบ้านเมือง) ,**พราหมณ์** (สั่งสอน ทำพิธีกรรม), **แพศย์** (เป็นทนายาค้าขาย), **ศูทร** (รับจ้างทำงาน เป็นกรรมกร)

(ปี 2557) ชมพูทวีปแบ่งเป็น ๒ ส่วนใหญ่ ๆ คืออะไรบ้าง?

ตอบ คือมัชฌิมนิพนธ์ และ ปัจฉิมนิพนธ์ ๗

(ปี 2556) คนในชมพูทวีปแบ่งออกเป็นกี่วรรณะ? อะไรบ้าง?

ตอบ แบ่งเป็น ๔ วรรณะ ๗

คือ วรรณะกษัตริย์ วรรณะพราหมณ์ วรรณะแพศย์ และวรรณะศูทร ๗

(ปี 2554 และ 2546) ประชาชนในชมพูทวีป มีกี่จำพวก? จำพวกไหนบ้าง?

ตอบ มี ๒ จำพวก คือ

๑.มิลักขะ เจ้าของดินเดิม

๒.อริยกะ พวกอพยพมาใหม่

(หรือจะตอบว่า มี ๔ จำพวก หรือวรรณะ ๔ ก็ได้)

(ปี 2551) คนในชมพูทวีปแบ่งเป็นกี่วรรณะ? อะไรบ้าง? พระพุทธบิดาอยู่ในวรรณะอะไร?

ตอบ แบ่งเป็น ๔ วรรณะ ๗ คือ วรรณะกษัตริย์ วรรณะพราหมณ์

วรรณะแพศย์ วรรณะศูทร ๗ อยู่ในวรรณะกษัตริย์ ๗

(ปี 2548) ประชาชนในชมพูทวีปแบ่งออกเป็นกี่วรรณะ? อะไรบ้าง? มีหน้าที่ต่างกันอย่างไร? แบ่งออกเป็น ๔ วรรณะ คือ

ตอบ ๑. กษัตริย์ มีหน้าที่ปกครอง

๒. พราหมณ์ มีหน้าที่ทางพิธีกรรมและทำพิธี

๓. แพศย์ มีหน้าที่ทางทำนาค้าขาย

๔. ศูทร มีหน้าที่รับจ้าง ๗

(ปี 2544) ในครั้งพุทธกาล ชาวชมพูทวีปส่วนมากนับถือศาสนาอะไร?

ชนเหล่านั้นมีความคิดเห็น เรื่องความตาย และความเกิด โดยสรุปอย่างไร?

ตอบ ศาสนาพราหมณ์ ๗ เห็นอย่างนี้ คือเห็นว่าตายแล้วเกิดอย่างหนึ่ง เห็นว่าตายแล้วสูญอย่างหนึ่ง ๗

ศากยวงศ์

- ศากยวงศ์ สืบเชื้อสายมาจาก ชนชาติอริยกะ เป็นชนชาติที่มีความเจริญด้วยความรู้และขนบธรรมเนียม มีอำนาจมากกว่าพวกมิลักขะเป็นเจ้าของดินเดิม เมื่อชาวอริยกะข้ามภูเขาหิมาลัยก็มารุกไล่ชาวมิลักขะเจ้าของดินเดิมให้ถอยร่นลงมาทางใต้ แล้วชาวอริยกะก็ตั้งถิ่นฐานที่ชมพูทวีปแทน
- พระเจ้าโอกกากราช เป็นต้นวงศ์ของศากยสกุล
- สักกชนบท แบ่งออกเป็น ๓ นคร คือ ๑.นครเดิมของพระเจ้าโอกกากราช ๒.นครกบิลพัสดุ์ ๓.นครเทวทหะ
- (ปี 2555) พระเจ้าสีหหนุ ปู่ของพระพุทธเจ้า
- (ปี 2547) พระเจ้าสุทโธทนะ พ่อของพระพุทธเจ้า
- (ปี 2547) พระนางสิริมหามายา แม่ของพระพุทธเจ้า (ท่านสวรรคตแล้ว ไปเกิดที่สวรรค์ชั้นดุสิต)

- (ปี 2555) พระนางมหาปชาบดีโคตมี พระนางของพระพุทธเจ้า
- (ปี 2547) พระนันทะ น้องชายต่างมารดาของพระพุทธเจ้า (พระเจ้าสุทโธทนะ+พระนางมหาปชาบดีโคตมี)
- รูปนันทา น้องสาวต่างมารดาของพระพุทธเจ้า (พระเจ้าสุทโธทนะ+พระนางมหาปชาบดีโคตมี)
- (ปี 2555) พระนางพิมพา หรือ ยโสธรา พระชายาของพระพุทธเจ้า

(ปี 2556) พระพุทธบิดาทรงมีพระนามว่าอะไร ? ทรงปกครองแคว้นอะไร ? เมืองหลวงชื่ออะไร ?

ตอบ พระนามว่าพระเจ้าสุทโธทนะ ๔ แคว้นสักกะ ๔ ชื่อกบิลพัสดุ์ ๔

(ปี 2553 และ 2547) ศากยวงศ์สืบเชื้อสายมาจากชนชาติใด? ชนชาตินั้นมาตั้งถิ่นฐานในชมพูทวีปได้อย่างไร?

ตอบ สืบเชื้อสายมาจากชนชาติอริยกะ ๔ ชาวอริยกะนั้นเป็นผู้เจริญด้วยความรู้และขนบธรรมเนียม มีอำนาจมากกว่าพวกมิลักษะเจ้าของดินเดิม เมื่อข้ามภูเขาหิมาลัยมาก็รุกไล่พวกมิลักษะ เจ้าของดินเดิมให้ถอยร่นลงมาทางใต้แล้วเข้าตั้งถิ่นฐานในชมพูทวีปแทน ๔

(ปี 2550) เจ้าชายนันทกุมารกับเจ้าหญิงรูปนันทา เป็นพระโอรสและพระธิดาของใคร? มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าชายสิทธัตถะอย่างไร?

ตอบ เป็นพระโอรสและพระธิดาของพระเจ้าสุทโธทนะกับพระนางปชาบดีโคตมี ๔ มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าชายสิทธัตถะกุมารโดยเป็นพระกนิษฐภคินีและ กนิษฐภคินีต่างพระมารดา ๔

(ปี 2549) อสิตดาบส (กาฬเทวิลดาบส) และ มหาปชาบดีโคตมี เกี่ยวข้องกับเจ้าชายสิทธัตถะอย่างไร?

ตอบ อสิตดาบส (กาฬเทวิลดาบส) คือ ดาบสผู้เป็นที่คุ้นเคยของราชสกุล ได้เข้าเฝ้าพระเจ้าสุทโธทนะ เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะประสูติใหม่ ๆ และพยากรณ์ว่า พระราชกุมารจะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิราช หรือศาสดาเอกในโลก ๔

ส่วน มหาปชาบดีโคตมี เป็นพระมาตุจฉา คือพระนางของเจ้าชายสิทธัตถะ

(ปี 2546) กษัตริย์พระองค์ใดที่เป็นต้นศากยวงศ์?

พระโอรสและพระธิดาของเจ้าศากยยะไปสร้างพระนครขึ้นใหม่ชื่อว่าเมืองอะไร? ที่ชื่ออย่างนั้นเพราะเหตุไร?

ตอบ พระเจ้าโอกกากราช ๔ เมืองกบิลพัสดุ์ ๔ เพราะเป็นที่อยู่ของกบิลดาบสมาก่อน ๔

(ปี 2544) กาฬเทวิลดาบส กราบที่พระบาทพระราชโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ เพราะเหตุไร?

ตอบ เพราะเห็นพระราชโอรสนั้นมีลักษณะต้องด้วยตำรับมหาบุรุษลักษณะครั้นเห็นอัศจรรย์เช่นนั้นแล้วก็มี ความเคารพนับถือจึงกราบที่พระบาทของพระราชโอรสนั้น

กลุ่มคนและบุคคลในพุทธกาล

- สหชาติ ๗ (คน ๔ สัตว์ ๑ ต้นไม้ ๑ สิ่งของ ๑)
 ๑. พิมพา (ยโสธรา)
 ๒. อานนท
 ๓. (ปี 2555 และ 2547) จันนะ เป็นผู้ตามเสด็จคราวเสด็จออกบวช

๔.กาฬุทายี

๕.มัจฉานุ (ตายแล้ว ไปเกิดที่ดาวดึงส์)

๖.ต้นพระศรีมหาโพธิ์

๗.ขุมทรัพย์ทั้ง ๔

- **อสิตดาบส (เรียกอีกชื่อว่า กาฬเทวิลดาบส)** เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะประสูติใหม่ๆ อสิตดาบสได้เข้าเฝ้าและทนายพระลักษณะว่า ถ้าอยู่ครองสมบัตินี้จะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ถ้าออกบวชจะได้เป็นศาสดาเอกของโลก
- **(ปี 2547) วิศวามิตร** เป็นครูสอนศิลปวิทยาของเจ้าชายสิทธัตถะ เมื่อพระชนย์ ๗ พรรษา

(ปี 2557) อสิตดาบสกล่าวทำนายพระมหาบุรุษไว้ว่าอย่างไร?

ตอบ ว่ามีคติเป็น ๒ คือถ้าอยู่ครองสมบัตินี้ จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ

ถ้าออกบวช จักได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฯ

(ปี 2556) อสิตดาบส อาฬารดาบส และอุทกดาบส มีความเกี่ยวข้องกับพระมหาบุรุษอย่างไร?

ตอบ อสิตดาบส เป็นผู้ค้นเคยเป็นที่เคารพนับถือของศากยสกุล ในเวลาที่พระมหาบุรุษประสูติใหม่ๆ ท่านได้ไปเยี่ยม และได้พยากรณ์ทำนายพระลักษณะของพระมหาบุรุษ ว่ามีคติเป็น ๒ ก่อนคนอื่นทั้งหมด
อาฬารดาบสและอุทกดาบส เป็นผู้ที่พระองค์ได้เคยอยู่อาศัยศึกษาลัทธิของท่านทั้ง ๒ ฯ

เหตุการณ์ในระหว่างพระชนย์ของพระพุทธเจ้า

ตอนประสูติใหม่ๆ อสิตดาบส(กาฬเทวิลดาบส) เข้าเฝ้าและทนายพระลักษณะ

๕ วัน ขนานพระนาม (ตั้งชื่อ) ว่า “สิทธัตถกุมาร”

๗ วัน พระมารดาสวรรคต

๗ ปี พระราชบิดาตรัสสั่งให้ชุดสระโบกขรณี ๓ สระในพระราชวัง ให้เป็นที่เล่นสำราญแก่พระองค์ และ ทรงศึกษาศิลปวิทยา (เรียน)

๑๖ ปี พระราชบิดาตรัสสั่งให้สร้างปราสาท ๓ หลัง เพื่อเป็นที่เสด็จอยู่ใน ๓ ฤดู และตรัสขอพระนางยโสธรา มาอภิเษกเป็นพระชายา

๒๙ ปี ได้พระโอรสนามว่าพระราहुล และเสด็จออกบวช

๓๕ ปี ตรัสรู้

๘๐ ปี ปรีณิพพาน

(ปี 2557) พระมหาบุรุษประสูติที่ไหน? เมื่อไร?

ตอบ ลุมพินีวัน ระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์กับกรุงเทวทหะ ฯ วันเพ็ญ เดือน ๖ ก่อนพุทธศก ๘๐ ปี ฯ

(ปี 2556) เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะประสูติได้ ๕ วัน พระราชบิดาโปรดให้ทำอะไรเพื่อพระราชกุมารบ้าง?

ตอบ โปรดให้ขุมนุมพระญาติวงศ์ และเสนามาตย์พร้อมกับเชิฐพราหมณ์ร้อยแปดคนมาฉันโภชนาหาร แล้วทำมณฑปรับพระลักษณะ และขนานพระนามว่าสิทธัตถกุมาร ฯ

(ปี 2554) เมื่อพระมหากษัตริย์มีพระชนมายุได้ ๕ วัน ๗ วัน ๗ ปี ๑๖ ปี ๒๙ ปี มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นแก่พระองค์อะไรบ้าง?

(ปี 2553) พระพุทธเจ้าเสด็จออกบรรพชา ตรัสรู้ และปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุเท่าไรบ้าง ?

ตอบ เสด็จออกบรรพชา เมื่อมีพระชนมายุ ๒๙ ปี

ตรัสรู้ เมื่อมีพระชนมายุ ๓๕ ปี

ปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุ ๘๐ ปี ฯ

(ปี 2553) ภายใน ๗ วัน หลังจากสิทธัตถะราชกุมารประสูติแล้ว มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นแก่พระองค์อย่างไรบ้าง?

ตอบ ๑. เมื่อประสูติแล้วใหม่ ๆ อสิตดาบส (หรือกาฬเทวิลดาบส) เข้าไปเฝ้าเยี่ยมและทำนายพระลักษณะ

๒. วันที่ ๕ พระเจ้าสุทโธทนะเชิญพราหมณ์ ๑๐๘ คนมาฉันโภชนาหารและขนานพระนามพระราชกุมารว่าสิทธัตถกุมาร

๓. วันที่ ๗ พระราชมารดาทิวังคต ฯ

(ปี 2551) อสิตดาบสได้ทำนายสิทธัตถกุมารไว้อย่างไร ?

ตอบ ทำนายไว้ว่า ถ้าอยู่ครองสมบัติ จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ

ถ้าออกบวช จักได้เป็นพระศาสดาเอกในโลก ฯ

(ปี 2550) พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน ในวันใด? ที่ไหน?

ตอบ ประสูติในวันเพ็ญเดือน ๖ ก่อนพุทธศก ๘๐ ปี

ตรัสรู้ในวันเพ็ญเดือน ๖ ก่อนพุทธศก ๔๕ ปี

และปรินิพพานในวันเพ็ญเดือน ๖ ปีตั้งต้นพุทธศก ฯ

ส่วนสถานที่นั้น คือ ประสูติที่ตำบลดามะในลุมพินีวัน ระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์และกรุงเทวทหะ

ตรัสรู้ที่ใต้ต้นโพธิ์ (อัสสัตถพฤกษ์) ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา

ปรินิพพานที่ป่าไม้สาละ (สาลวโนทยาน) เมืองกุสินารา ฯ

(ปี 2550 และ 2544) เมื่อพระพุทธเจ้าประสูติได้ ๕ วัน และ ๗ วัน มีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้น?

ตอบ เมื่อประสูติได้ ๕ วัน พระราชบิดาเชิญพราหมณ์ ๑๐๘ คนมาฉันโภชนาหาร ทำนายพระลักษณะและขนานพระนาม

และเมื่อประสูติได้ ๗ วัน พระราชมารดาเสด็จสวรรคต ฯ

(ปี 2549) พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ ปรินิพพานที่ใต้ต้นไม้อะไร ?

ตอบ ประสูติ และ ปรินิพพาน ใต้ต้นสาละ

ตรัสรู้ ใต้ต้นโพธิ์ (อัสสัตถพฤกษ์) ฯ

พิธีแรกนาขวัญ (พิธีวปมงคล)

(ปี 2550) เหตุการณ์ที่เจ้านครในเวลาย้ายแล้วไม่ค่อยไปตามตะวัน กลับตั้งอยู่เฉยๆเพียง ปรากฏเมื่อคราวพระมหา
บุรุษทรงทำอะไรอยู่? **ตอบ** ทรงนั่งขัดบัลลังก์สมาธิ เจริญอานาปานสติกัมมัฏฐาน ทำปฐมฌาน ให้เกิดขึ้น ฯ

(ปี 2548) ในวันเสด็จแรกนาขวัญ พระเจ้าสุทโธทนะบังคมสิทธัตถะราชกุมารผู้ประทับนั่งใต้ต้นโพธิ์ เพราะเหตุไร?

ตอบ เพราะทรงเห็นอัศจรรย์ในขณะที่ลัทธิธรรมาภิกษุมารประทับนั่งได้ตื่นหัว งามของต้นหญ้าไม่คล้อยไปตามตะวัน แม้จะเป็นเวลาบ่ายแล้ว ยังดำรงอยู่เสมือนเที่ยงวัน ฯ

ออกบวช

- **บรรพชา** ริมฝั่งแม่น้ำอนโนมา
- **อาฬารดาบส** มหาบวชได้ไปศึกษาด้วยจนสำเร็จ สมบัติ ๗ (รูปฌาณ ๔ อรูปฌาณ ๓)
- **อุททกดาบส** มหาบวชได้ไปศึกษาด้วยจนสำเร็จ สมบัติ ๘ (อรูปฌาณ ๔)

(ปี 2556) อลิตดาบส อาฬารดาบส และอุททกดาบส มีความเกี่ยวข้องกับพระมหาบวชอย่างไร?

ตอบ อลิตดาบส เป็นผู้ค้นเคยเป็นที่เคารพนับถือของศากยสกุล ในเวลาที่พระมหาบวชประสูติใหม่ ๆ ท่านได้ไปเยี่ยม และได้พยากรณ์ทำนายพระลักษณะของพระมหาบวช ว่ามีคติเป็น ๒ ก่อนคนอื่นทั้งหมด
อาฬารดาบสและอุททกดาบส เป็นผู้ที่พระองค์ได้เคยอยู่อาศัยศึกษาลัทธิของท่านทั้ง ๒ ฯ

(ปี 2556) พระมหาบวชทรงทอดพระเนตรเห็นคนแก่ คนเจ็บ คนตาย และบรรพชิตแล้วทรงดำริอย่างไร?

ตอบ เมื่อทรงเห็นคนแก่ คนเจ็บ คนตายแล้ว ทรงน้อมเข้ามาเปรียบกับพระองค์เอง เกิดความสังเวชว่า เราจะต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายเช่นกัน เมื่อทรงเห็นบรรพชิต ทรงดำริว่า สาธุโขปพุทฺฐา บวชดีนักแล ฯ

(ปี 2555) พระมหาบวชเสด็จออกบรรพชา เพราะทรงปรารถนาเหตุอะไร?

ตอบ พระมหาบวชเสด็จออกบรรพชา เพราะทรงปรารถนาความแก่ ความเจ็บ ความตาย อันครอบงำหาชนทุกคน **อีกนัยหนึ่ง** เพราะทรงทอดพระเนตรเห็นเทวทูตทั้ง ๔ คือ คนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ทรงสลดพระทัยเพราะไม่เคยพบเห็นมาแต่ก่อน ครั้นได้ทอดพระเนตรเห็นสมณะเข้าเกิดพระทัยในการบรรพชา ฯ

(ปี 2552) เทวทูต ๔ ที่เจ้าชายสิทธัตถะทรงเห็นคืออะไรบ้าง? ทรงเห็นแล้ว มีพระดำริอย่างไร?

ตอบ คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ฯ

ทรงมีพระดำริว่า บุคคลทั่วไปถูกความเจ็บ ความแก่ ความตายครอบงำ ไม่ล่วงพ้นไปได้ ถึงพระองค์เองก็มีอย่างนั้นเป็นธรรมดา ควรแสวงหา อุบายเครื่องพ้น แต่มราวาสเป็นที่คับแคบ ดูเป็นทางที่มาแห่งธุลี บรรพชาเป็นช่องว่าง พอที่จะแสวงหาอุบายนั้นได้ จึงน้อมพระหฤทัยไปในบรรพชา ฯ

(ปี 2549 และ 2543) เจ้าชายสิทธัตถะทรงปรารถนาอะไรจึงเสด็จออกบรรพชา? หลังจากบรรพชาแล้วก็จึงตรัสรู้?

ตอบ ทรงปรารถนาความแก่ ความเจ็บ ความตาย และสมณะ (เทวทูต ๔) ฯ ๖ ปี จึงตรัสรู้ ฯ

(ปี 2548) พระมหาบวชเสด็จออกบรรพชา เพราะทอดพระเนตรเห็นอะไร? และเมื่อเห็นแล้วทรงพระดำริอย่างไร?

ตอบ เพราะทอดพระเนตรเห็นเทวทูต ๔ คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ฯ ทรงพระดำริว่า บุคคลทั่วไปมาอยู่ในวัยในความไม่มีโรค และในชีวิตร ูกความเจ็บ ความแก่ ความตายครอบงำ ไม่ล่วงพ้นไปได้ ถึงพระองค์เองก็มีอย่างนั้นเป็น

ธรรมดา ควรแสวงหาอุบายเครื่องพ้น ธรรมดาสภาวะทั้งปวงย่อมมีของที่เป็นฝ่ายตรงกันข้ามแก่กัน เช่นมีร้อนก็ต้องมีเย็น แก่ มีมืดก็ต้องมีสว่างแก่ แต่ธรรมดาเป็นทีคับแคบ ดูจะเป็นทางที่มาแห่งธุลี บรรพชาเป็นช่องว่าง พอที่จะแสวงหาอุบายนั้นได้ จึงน้อมพระทัยไปในบรรพชา ฯ

(ปี 2547) การที่พระราชบิดาและพระญาติวงศ์ คิดผูกพันเจ้าชายสิทธัตถะไว้ให้พลัดเพลินอยู่ในกามสุขเพราะเหตุไร? และด้วยวิธีใด?

ตอบ เพราะพระราชบิดาและพระญาติวงศ์ได้ทรงฟังคำทำนายของอสิตดาบสว่า พระราชกุมารนี้จักมีคติเป็นสอง คือ ถ้าอยู่ครองราชสมบัติจักได้เป็นจักรพรรดิราช หรือถ้าออกบรรพชาจักได้เป็นศาสดาเอกในโลก จึงปรารถนาให้อยู่ครองราชสมบัติมากกว่าที่จะยอมให้เสด็จออกบรรพชา ฯ

ด้วยการตรัสให้ชุดสระโบกขรณีในพระราชนิเวศน์ ๓ สระ เพื่อให้เป็นที่เล่นสำราญพระราชหฤทัย ให้จัดเครื่องทรง คือจันทน์สำหรับทา ผ้าโพกพระเศียร ฉลองพระองค์ ผ้าทงสะพัก พระภูษา ล้วนเป็นของประณีต ให้สร้างปราสาท ๓ หลังสำหรับเป็นที่ประทับทั้ง ๓ ฤดู ตรัสขอพระนางยโสธรามาอภิเษกเป็นพระชายา ฯ

(ปี 2545) พระมหาบุรุษทรงอธิษฐานเพศเป็นบรรพชิตที่ไหน ?

ตอบ ที่ริมฝั่งแม่น้ำอนoma ณ อนุปิยอัมพวัน แคว้นมัลละ ฯ

(ปี 2544) อะไรเป็นมูลเหตุให้เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช? พระสิทธัตถะทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ด้วยวิธีอย่างไรบ้าง?

ตอบ พระอรธกถาจารย์แสดงตามนัยมหาปทานสูตรว่า ได้ทอดพระเนตรเห็นเทวทูตทั้ง ๔ คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ทรงสังเวช เพราะได้ทอดพระเนตรเห็นเทวทูต ๓ ข้างต้น ยังความพอพระหฤทัยในการออกผนวชให้เกิดขึ้น เพราะได้ทอดพระเนตรเห็นสมณะ ฯ

วิธีแรก ทรงกตพระทนต์ด้วยพระทนต์ กตพระตาลูด้วยพระชีวหา

วิธีที่สอง ทรงผ่อนกลั่นลมอัสสาสะปัสสาสะ

วิธีที่สาม ทรงอดพระกระยาหาร ฯ

(ปี 2554) พระมหาบุรุษได้ทรงศึกษาในสำนักอาฬารดาบสและอุทกดาบสจนจบวิชาความรู้ของอาจารย์ การที่จะกล่าวว่าพระองค์ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เองโดยไม่มีใครเป็นครูอาจารย์ นั้นเพราะเหตุไร?

ตอบ เพราะความรู้ที่เรียนในสำนักดาบสทั้ง ๒ นั้น เป็นโลกียธรรม ส่วนความรู้ที่ตรัสรู้เอง เป็นโลกุตระธรรมที่ไม่มีใครรู้มาก่อน

บำเพ็ญทุกรกิริยา

(ปี 2556) พระมหาบุรุษเสด็จประทับบำเพ็ญเพียรจนถึงตรัสรู้ ณ ตำบลใด?

ตอบ ณ ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ฯ

(ปี 2555) ทุกรกิริยา คืออะไร? พระมหาบุรุษทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาด้วยอย่างไรบ้าง? จงบอกมา ๑ ข้อ

ตอบ ทุกรกิริยา คือ การทรมานกายให้ลำบาก ฯ

พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ๓ วาระ

๑.ทรงกอดพระทนต์ด้วยพระทนต์ (กัดฟัน) กอดพระศอกด้วยพระศอก (เอาลิ้นดันเพดาน) ไว้จนแน่นจนพระเสโท (เหงื่อ) ไหลออกจากพระกัจฉะ (รักแร้)

๒.ทรงผ่อนกลั้นลมหายใจเข้าออก

๓.ทรงอดพระกระยาหาร ฯ

(ปี 2554) พระมหาบุรุษทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ณ ที่ไหน? ผู้ที่รู้เห็นเป็นพยานในเรื่องนี้คือใคร?

ตอบ ณ ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม แคว้นมคธ ที่รู้เห็นเป็นพยานคือ พระปัญจวัคคีย์

(ปี 2552) การที่พระมหาบุรุษทรงเลิกบำเพ็ญทุกรกิริยานั้น เพราะเหตุไร?

ตอบ เพราะทรงดำริว่า ทุกรกิริยาที่ทรงบำเพ็ญนั้นจะยิ่งไปกว่านี้ไม่มี แต่ก็ไม่ใช่ทางให้ตรัสรู้ได้ การบำเพ็ญเพียรทางจิตจักเป็นทางตรัสรู้ได้กระมัง แต่คนซบเซาเหมือนนี้ไม่สามารถทำได้ จึงทรงเลิกบำเพ็ญทุกรกิริยา กลับมาเสวย พระอาหารตามปกติ ฯ

ก่อนตรัสรู้

- (ปี 2555) นางสุชาดา เป็นผู้ถวายข้าวมธุปายาสก่อนตรัสรู้

(ปี 2544) ในวันตรัสรู้ทรงอธิษฐานพระหฤทัยที่ได้ตั้งมหาโพธิ์ว่าอย่างไร?

ตอบ ทรงอธิษฐานพระหฤทัยว่า "ยังไม่บรรลุโพธิญาณเพียงใด จักไม่ลุกขึ้นเพียมนั้น เนื้อเลือดแห้งไป เหลือหนังหุ้มกระดูกก็ตาม"

(ปี 2544) พระสิทธัตถะทรงผจญมารได้ชัยชนะด้วยบารมีธรรมอะไรบ้าง?

ตอบ ด้วยบารมีธรรม ๑๐ อย่าง คือ ทาน ศีล เนกขัมมะ ปัญญา วิริยะ ขันติ สัจจะ อธิษฐาน เมตตา อุเบกขา

(ปี 2548) พระญาณที่เกิดขึ้นแก่พระมหาบุรุษในวันที่ตรัสรู้นั้น คืออะไรบ้าง?

ตอบ คือ ๑.บุพเพนิวาสานุสสติญาณ ญาณเป็นเครื่องระลึกถึงชาติหนหลังของพระองค์ได้

๒.จุตูปปาตญาณหรือทิพพจักขุญาณ ญาณหยั่งรู้การจุติและการเกิดของสัตว์ทั้งหลายที่เป็นไปตามกรรม

๓.อาสวักขยญาณ ญาณเป็นเหตุสิ้นอาสวะอันหมักหมมอยู่ในจิตตสันดาน ฯ

(ญาณ ๓ ปี 2545 และ 2543) ในราตรีแห่งการตรัสรู้ พระมหาบุรุษทรงบรรลุญาณอะไรในแต่ละยาม?

ตอบ ทรงบรรลุบุพเพนิวาสานุสสติญาณ ในปฐมยาม

ทรงบรรลุจุตูปปาตญาณหรือทิพพจักขุญาณ ในมัชฌิมยาม

ทรงบรรลุอาสวักขยญาณ ในปัจฉิมยาม ฯ

(ปี 2543) ญาณข้อไหน ที่ทำให้พระองค์ทรงสำเร็จความเป็นพุทธะโดยสมบูรณ์ ?

ตอบ ญาณ ข้อที่ ๓

หลังตรัสรู้

(ปี 2553) เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้ใหม่ ๆ พระองค์ทรงพิจารณาบุคคลผู้สามารถจะตรัสรู้ธรรมได้โดยเปรียบเทียบกับบัว ๓ เหล่า อย่างไรบ้าง?

ตอบ บัว ๓ เหล่า

๑. ดอกบัวที่โผล่พ้นน้ำแล้ว เมื่อถูกแสงพระอาทิตย์ก็พร้อมที่จะเบ่งบานทันที คือผู้เข้าใจเร็วพลัน เพียงเท่านั้นยกหัวข้อธรรมขึ้นแสดง (กิเลสน้อย อินทรีย์กล้า)

๒. ดอกบัวที่อยู่เสมอน้ำ พร้อมจะบานในวันพรุ่ง คือผู้รู้และเข้าใจได้ต่อเมื่อท่านอธิบายขยายเนื้อความจึงรู้แจ้ง (กิเลสปานกลาง อินทรีย์ปานกลาง)

๓. ดอกบัวที่อยู่ใต้น้ำ พร้อมที่จะบานในวันต่อ ๆ ไป คือผู้พอแนะนำพรัสอนบ่อยๆ ค่อยเข้าใจได้ (กิเลสหนา อินทรีย์อ่อน)

(ปี 2551) พระกระยาหารมื้อแรกของพระพุทธเจ้าหลังตรัสรู้คืออะไร? ใครเป็นผู้ถวาย?

ตอบ คือ ข้าวสุกตุง ข้าวสุกตุงก่อน ๆ พอดี ๒ คน ชื่อตปุสสะและภัลลิกะ ฯ

(ปี 2545) พระพุทธองค์ทรงตัดสินพระทัยแสดงธรรมโปรดเวไนยสัตว์เพราะทรงพิจารณาอย่างไร?

ตอบ เพราะทรงพิจารณาว่า บุคคลผู้มีกิเลสน้อยเบาบางก็มี หนาก็มี ผู้มีอินทรีย์กล้าก็มี อ่อนก็มี เป็นผู้จะพึงสอนให้รู้ได้ โดยง่ายก็มี โดยยากก็มี เป็นผู้สามารถจะรู้ได้ก็มี ไม่สามารถจะรู้ได้ก็มี เปรียบเหมือนดอกบัว ๔ เหล่า เมื่อเป็นเช่นนั้น พระธรรมเทศนาคงไม่ไร้ผล จักยังประโยชน์ให้สำเร็จแก่คนทุกเหล่า เว้นแต่จำพวกที่มีไซเวไนยสัตว์ที่เปรียบด้วยดอกบัวอันเป็นรักษาแห่งปลาและเต่า ฯ

(ปี 2544) พระสิทธิตะทรงบำเพ็ญเพียรอยู่เป็นเวลากี่ปีจึงได้ตรัสรู้? ตอบ เป็นเวลา ๖ ปี

(ปี 2556) เมื่อพระศาสดาเสด็จไปเมืองพาราณสีเพื่อโปรดปัญจวัคคีย์ ทรงพบใครในระหว่างทาง? และหลังสนทนากันแล้วผู้นั้นได้บรรลุผลอะไร? ตอบ ทรงพบอุปกาสึก ฯ ไม่ได้บรรลุผลอะไร ฯ

(ปี 2547) หลังจากตรัสรู้แล้ว ในระหว่างทางที่เสด็จไปป่าอิสิปตนมฤคทายวัน พระพุทธองค์ทรงสนทนากับใคร? และผู้นั้นได้บรรลุธรรมขั้นไหน? ตอบ ทรงพบอุปกาสึก ฯ อุปกาสึกไม่ได้บรรลุธรรมขั้นไหนเลย ฯ

(ปี 2545) พระพุทธองค์ตรัสรู้ธรรมพิเศษแล้ว ในพรรษาแรกเสด็จประทับอยู่ที่ไหน? และทรงบำเพ็ญพุทธกิจไว้อย่างไร?

ตอบ ประทับอยู่ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมืองพาราณสี ฯ

ได้ทรงบำเพ็ญพุทธกิจที่สำคัญไว้ดังนี้

- ๑) ทรงแสดงธรรมโปรดพระภิกษุปัญจวัคคีย์ให้ได้สำเร็จมรรคผลสูงสุด
- ๒) ทรงแสดงธรรมโปรดพระยสะพร้อมด้วยสหายอีก ๕๔ คน จนสำเร็จพระอรหัตผลทั้งหมด
- ๓) ทรงแสดงธรรมโปรดบิดามารดาและภรรยาเก่าของพระยสะให้ได้ดวงตาเห็นธรรม แล้วแสดงตนเป็นอุบาสกอุบาสิกา ผู้ถึงพระรัตนตรัยก่อนกว่าชนทั้งปวงในโลก
- ๔) ทรงส่งพระอรหันตสาวก ๖๐ องค์ ไปประกาศพระศาสนายังถิ่นต่างๆ เพื่อประโยชน์สุขแก่ชาวโลก ฯ

ปัญจวัคคีย์

- **ปัญจวัคคีย์ (คอยอุปัฏฐาก)** ได้แก่ โกณฑัญญะ วัปปะ ภัททิยะ มหานามะ อัสสชิ
วันอาสาฬหบูชา พระพุทธเจ้าแสดง**ธรรมจักรกัปปวัตตนสูตร** บรรพชิตไม่ควรเสพ ๑.กามสุขัลลิกานุโยค ๒.อัตตกิลมณานุโยค **มัชฌิมาปฏิปทา** ข้อปฏิบัติอันเป็นทางสายกลางอริยมรรคมีองค์ ๘ และ**อริยสัจ ๔**
บรรลุเป็นพระอรหันต์พร้อมกันทั้งหมดในวันแรม ๕ ค่ำเดือน ๘ ด้วยธรรมะชื่อว่า **อนัตตลักขณสูตร** (ขันธทั้ง ๕ เป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่ควรยึดมั่น)
- **พระอัญญาโกณฑัญญะ** ได้ดวงตาเห็นธรรมว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีความเกิดเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งหมดมีความดับไปเป็นธรรมดา”
- **ปัญจวัคคีย์** -> ธรรมจักรกัปปวัตตนสูตร มัชฌิมาปฏิปทา อริยสัจ ๔ และอนัตตลักขณสูตร

(ปี 2557) พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนาแก่ใคร และบังเกิดผลเลิศอย่างไร

ตอบ แก่พระปัญจวัคคีย์ ฯ บังเกิดผลเลิศ คือพระอัญญาโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรมแล้วทูลขอบรรพชา ฯ

(ปี 2555) พระพุทธเจ้าทรงตัดสินพระทัย จะแสดงธรรมแก่ปัญจวัคคีย์ก่อนเพราะเหตุไร

ตอบ เพราะทรงระลึกถึงอุปการคุณของปัญจวัคคีย์ที่ได้คอยอุปัฏฐากพระองค์เมื่อครั้งทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ฯ

(ปี 2553) ปัญจวัคคีย์ คือใคร? มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าขณะที่ยังทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาอย่างไร

ตอบ คือ นักบวชกลุ่มหนึ่ง มีทั้งหมด ๕ คน มีท่านโกณฑัญญะเป็นหัวหน้า ฯ ได้ตามเสด็จ คอยอุปัฏฐากรับใช้อยู่ตลอดเวลา ฯ

(ปี 2546) ปัญจวัคคีย์ ได้แก่ใครบ้าง? ท่านเหล่านั้นอุปสมบทด้วยวิธีอะไร? และบรรลุอรหัตผลที่ไหน?

ตอบ ได้แก่ พระอัญญาโกณฑัญญะ ๑ พระวัปปะ ๑ พระภัททิยะ ๑ พระมหานามะ ๑ พระอัสสชิ ๑ ฯ

อุปสมบทด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา ฯ บรรลุอรหัตผลที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี ฯ

(ปี 2544) จงให้ความหมายของคำว่า ปฐมเทศนา และมัชฌิมาปฏิปทา

ตอบ ปฐมเทศนา คือการแสดงธรรมครั้งแรก มัชฌิมาปฏิปทา คือข้อปฏิบัติอันเป็นทางสายกลาง

(ปี 2543) พระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนาเมื่อไร? ใจความแห่งปฐมเทศนานั้นว่าด้วยเรื่องอะไร?

ตอบ เมื่อวันเพ็ญ เดือนอาสาฬหะ สองเดือนหลังจากตรัสรู้

ว่าด้วยที่สุดสองอย่างอันบรรพชิตไม่ควรเสพ, มัชฌิมาปฏิปทา, และอริยสัจ ๔

ยสะกุลบุตร

- ยสะกุลบุตร -> อนุปปฟีกถา และ อริยสัจ ๔

(ปี 2557 ออกทุกปี) คำว่า “ที่นี้ไม่วุ่นวาย ที่นี้ไม่ขัดข้อง” เป็นวาจาของใคร? กล่าวอะไร?

ตอบ ของพระพุทธเจ้า ฯ ยสะกุลบุตร ฯ

(ปี 2555 ออกทุกปี) “ที่นี้วุ่นวายหนอ ที่นี้ขัดข้องหนอ” เป็นคำอุทานของใคร?

ตอบ คำอุทานของ ยสะกุลบุตร ฯ

(ปี 2554) “ที่นี้วุ่นวายหนอ ที่นี้ขัดข้องหนอ” เป็นคำอุทานของใคร? ความวุ่นวายขัดข้องนั้นส่งผลได้อย่างไร

ตอบ คำอุทานของ ยสะกุลบุตร ความวุ่นวายขัดข้องนั้นส่งผลได้โดยการฟังพระธรรมเทศนา อนุปปฟีกถาและอริยสัจ ๔ ที่พระพุทธเจ้าแสดงโปรด

(ปี 2544) คำว่า “ที่นี้วุ่นวายหนอ ที่นี้ขัดข้องหนอ” เป็นคำอุทานของใคร? เพราะเหตุใดจึงอุทานเช่นนั้น?

ตอบ ของยสะกุลบุตร, เพราะเห็นอาการพิกลต่าง ๆ ของหมู่ชนบริวารที่นอนหลับ ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความยินดีเหมือนเมื่อก่อน หมู่ชนบริวารเหล่านั้นปรากฏแก่ยสะกุลบุตร ดูจักษุภาพที่ทั้งอยู่ในป่าช้า ครั้นเห็นแล้วเกิดความสังเวชสลดใจ คิดเบื่อหน่าย จึงได้ออกอุทานเช่นนั้น

ชฎิล ๓ พี่น้อง

- ชฎิล ๓ พี่น้อง -> อาทิตตปริยายสูตร
- ชฎิล ๓ พี่น้อง คือ อรุเวลกัสสปะ นทิกัสสปะ คยากัสสปะ และบริวาร ๑,๐๐๐ คน พระพุทธเจ้าแสดงอาทิตตปริยายสูตร ที่ตำบลคยาสิละ ใกล้แม่น้ำคยา ใจความว่า “อายุตนะภายใน อายุตนะภายนอก เป็นของร้อนๆ เพราะไฟกิเลสมีความกำหนัด ความโกรธหรือความหลง เมาลนจิตใจ และร้อนเพราะไฟทุกข์ มีความเกิด แก่ เจ็บ ตาย ความโศก รำไร รำพัน ความคับแค้นใจ เป็นต้น มาเผาผลาญให้ร้อน”

(ปี 2551) พระพุทธเจ้าทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตรแก่ใคร? ที่ไหน?

ตอบ แก่ชฎิล ๓ พี่น้อง และบริวาร ๑,๐๐๐ คน ฯ ที่ตำบลคยาสิละ ใกล้แม่น้ำคยา ฯ

โปรดพระเจ้าพิมพิสาร

- ลัญจิวัน (สวนตาลหนุ่ม) เมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ เป็นสถานที่แสดงธรรมเทศนาโปรดพระเจ้าพิมพิสารและข้าราชบริพารจนสำเร็จเป็นพระโสดาบัน (๑๑ นหุต บรรลุโสดาบัน ส่วนอีก ๑ นหุตขอถึงพระรัตนตรัย) นหุต คือ หนึ่งหมื่น

(ปี 2552) พระพุทธเจ้าทรงเลือกแคว้นมคธเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธศาสนาเป็นแห่งแรก เพราะเหตุไร?

ตอบ เพราะแคว้นมคธ เป็นแคว้นใหญ่มีอำนาจและบริบูรณ์ด้วยสมบัติ มีประชาชนมาก มีเจ้าลัทธิมาก จึงทรงเลือก ฯ

(ปี 2549) เพราะเหตุใดพระพุทธเจ้าทรงเลือกแคว้นมคธเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก ?

ตอบ เพราะแคว้นมคธเป็นเมืองใหญ่มีอำนาจและบริบูรณ์ด้วยสมบัติ คับคั่ง ด้วยประชาชน พระเจ้าพิมพิสารทรงปกครองโดยสิทธิ์ขาด ทั้งเป็นที่อยู่แห่งครูเจ้าลัทธิมากกว่ามา ๔

(ปี 2545) พระราชาของแคว้นไหนที่นับถือพระพุทธศาสนาเป็นองค์แรก? และทรงพระนามว่าอะไร?

ความปรารถนาว่า "ขอให้ข้าพเจ้ารู้ทั่วถึงธรรมของพระอรหันต์" เป็นความปรารถนาของใคร? และความปรารถนานั้นสำเร็จบริบูรณ์เมื่อไร?

ตอบ พระราชาของแคว้นมคธ ทรงพระนามว่า พิมพิสาร ๔

ของพระเจ้าพิมพิสารครั้งยังทรงเป็นพระราชกุมาร ๔ สำเร็จบริบูรณ์ในวันที่ได้ฟังอนุพุทโธภาและอริยสัจ ๔ ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงโปรด ณ สวนตาลหนุ่ม จนได้ดวงตาเห็นธรรม ๔

(ปี 2543) พระพุทธองค์เสด็จจุฬาราชศฤงค์ครั้งแรกภายหลังตรัสรู้ประทับที่ไหน? ทรงรับถวายพระอารามแห่งแรกชื่ออะไร?

ตอบ ประทับ ณ ลัฏฐิวัน สวนตาลหนุ่ม ๔ ชื่อว่าเวฬุวนาราม ๔

พระอัสสชิ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ

- พระอัสสชิ แสดงธรรมให้อุปติสสะว่า “ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระพุทธเจ้าทรงแสดงเหตุแห่งธรรมเหล่านั้น และความดับของธรรมเหล่านั้น พระองค์มีปกติตรัสอย่างนี้”
- พระสารีบุตร(อุปติสสะ) สำเร็จเป็นพระโสดาบันเพราะฟังธรรมจากพระอัสสชิ ได้ดวงตาเห็นธรรมว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีความเกิดเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งหมดย่อมมีความดับไปเป็นธรรมดา” และหลังบวชได้ ๑๕ วันบรรลุพระอรหันต์
- พระโมคคัลลานะ(โกณฑัญญะ) สำเร็จเป็นพระโสดาบันเพราะฟังธรรมจากพระสารีบุตร ได้ดวงตาเห็นธรรมเพราะฟังธรรมจากพระสารีบุตร และหลังบวชได้ ๗ วันบรรลุพระอรหันต์

(ปี 2557) พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ได้ดวงตาเห็นธรรมเพราะฟังธรรมจากใคร?

ตอบ พระสารีบุตรฟังธรรมจากพระอัสสชิ พระโมคคัลลานะฟังธรรมจากพระสารีบุตร ๔

(ปี 2553) คำว่า ดวงตาเห็นธรรม นั้นคือเห็นอย่างไร? พระโมคคัลลานะและพระสารีบุตรได้ดวงตาเห็นธรรมเพราะฟังธรรมจากใคร?

ตอบ คือเห็นว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งมวลมีความดับเป็นธรรมดา ๔ พระโมคคัลลานะได้ดวงตาเห็นธรรมเพราะฟังธรรมจากพระสารีบุตร และพระสารีบุตรได้ดวงตาเห็นธรรมเพราะฟังธรรมจากพระอัสสชิเถระ ๔

(ปี 2552) พระอัครสาวกทั้ง ๒ องค์สำเร็จเป็นพระโสดาบันเพราะฟังธรรมจากใคร ?

ตอบ พระสารีบุตร ฟังธรรมจากพระอัสสชิเถระ ๔ พระโมคคัลลานะ ฟังธรรมจากพระสารีบุตร ๔

จาคูรงคสันนิบาต (วันมาฆบูชา)

- จาคูรงคสันนิบาต เกิดขึ้นที่วัดเวฬุวัน

(ปี 2551) จาตรุงคสันนิบาต คือ การประชุมที่ประกอบด้วยองค์อะไรบ้าง?

ตอบ ด้วยองค์ คือ

๑. พระสาวกผู้เข้าประชุม นั้น ล้วนเป็นพระอรหันต์
๒. ทุกท่านล้วนได้รับเอหิภิกขุอุปสัมปทา
๓. ไม่ได้มีการนัดหมาย ต่างมาประชุมพร้อมกันเอง
๔. วันนั้นเป็นวันเพ็ญเดือนมาฆะ และพระศาสดาประทับ

พระบรมพุทโธวาท ซึ่งเรียกว่า **โอวาทปาฏิโมกข์** ฯ

(ปี 2548) ในวันจาตรุงคสันนิบาต พระศาสดาทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์แก่ใคร? ที่ไหน? ทรงยกกรรมข้อใดขึ้นแสดงเป็นข้อต้น? **ตอบ** ทรงแสดงแก่พระอรหันตชีนาสพ จำนวน ๑,๒๕๐ องค์ ฯ ณ เวฬุวันาราม ยกกรรมข้อชันติขึ้นแสดงเป็นข้อต้น

พระธรรมเทศนาพระสูตร

- **อริยสัจ ๔**

(ปี 2549) ในปฐมเทศนา พระพุทธเจ้าทรงแสดงอริยสัจไว้เท่าไร? อะไรบ้าง?

ตอบ ทรงแสดงอริยสัจไว้ ๔ ประการ ฯ คือ

- ๑.ทุกข์
- ๒.สมุทัย
- ๓.นิโรธ
- ๔.มรรค ฯ

- **อนัตตลักขณสูตร** (ขันธทั้ง ๕ เป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่ควรยึดมั่น) มีผลให้พระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ บรรลุมรรคผล

(ปี 2552) อนัตตลักขณสูตร ว่าด้วยเรื่องอะไร? ทรงแสดงเมื่อไร? ผลเป็นอย่างไร?

ตอบ ว่าด้วย ขันธ ๕ เป็นอนัตตา ฯ เมื่อวันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๘ ฯ ผลคือจิตของพระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ พ้นแล้วจากอภัสสะ ไม่ถือมั่นด้วยอุปาทาน ฯ

(ปี 2543) พระธรรมเทศนาต่อไปนี้ พระพุทธองค์ทรงแสดงที่ไหน และมีผลอย่างไร ?

ก.อนัตตลักขณสูตร ข.อาทิตตปริยายสูตร

ตอบ ก.ทรงแสดงที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน มีผลให้พระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ได้บรรลุมรรคผล

ข.ทรงแสดงที่ตำบลคยาสี่สีละ ใกล้แม่น้ำคยา มีผลให้พระภิกษุปรมาณขฏิลบรรลุมรรคผล

- **อนุปพพิกขา**

(ปี 2548) อนุப்புพิภกาคืออะไรบ้าง? ทรงแสดงแก่ใครเป็นครั้งแรก?

ตอบ คือ ทาน ศีล สวรรค์ กามาทีนพ และเนกขัมมานิสงส์ ฯ แก่ยสกุณบุตร ฯ

- **อาทิตตปริยายสูตร** ที่ตำบลคยาสี่สะ ใกล้แม่น้ำคยา ใจความว่า “อายตนะภายใน อายตนะภายนอก เป็นของร้อนๆ เพราะไฟกิเลสมีความกำหนัด ความโกรธหรือความหลง เพลิดเพลินใจ และร้อนเพราะไฟทุกข์ มีความเกิด แก่ เจ็บ ตาย ความโศก รำไร รำพัน ความคับแค้นใจ เป็นต้น มาเผาลนให้ร้อน” มีผลทำให้ขุณฺโณ บรรลุอรหัตผล
- **เวทนาปริคคหสูตร** แก่ทีฆนขปริพาชก ณ ถ้ำสุกรชาตา เขาคิชฌกูฏ แขวงเมืองราชคฤห์ ฯ มีใจความว่า “ให้พิจารณาร่างกาย ซึ่งมีความแตกทำลายไม่ยั่งยืน และแสดงผลเสียของการยึดมั่น พร้อมกับตรัสให้ละเลิกทักขณฺโณ อย่างนั้นเสีย”

(ปี 2545) พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมต่อไปนี้แก่ใคร? ที่ไหน?

ก) โอวาทปาฏิโมกข์ ข) เวทนาปริคคหสูตร

ตอบ ก) แก่พระอรหันตปัจฉินาสพ ๑,๒๕๐ องค์ ณ เวฬุวนาราม แคว้นมคธ

 ข) แก่ทีฆนขปริพาชก ณ ถ้ำสุกรชาตา เขาคิชฌกูฏ แขวงเมืองราชคฤห์ ฯ

คนแรก/คนสุดท้าย ที่นำจำ

- (ปี 2549) ผู้ใดได้ถวายภัตตาหารมื้อแรกหลังจากตรัสรู้และภัตตาหารมื้อสุดท้ายก่อนปรินิพพานแก่พระพุทธเจ้า?
ตอบ **ตปุสสะและภัลลิกะ** ๒ พาณิชน ได้ถวายภัตตาหารมื้อแรกหลังจากตรัสรู้แล้ว
นายจุนทกัมมารบุตร ได้ถวายภัตตาหารมื้อสุดท้ายก่อนปรินิพพาน ฯ

- (ปี 2555) พระโสดาบัน องค์แรก เรียกว่าเป็น **ปฐมสาวก** คือ พระอัญญาโกณฑัญญะ
- (ปี 2555) พระอรหันต์ มีครั้งแรก คือ **พระปัญจวัคคีย์**
- (ปี 2555) สาวกคนสุดท้าย หรือ **ปัจฉิมสาวก** คือ **พระสุภัททะ**
- (ปี 2552) **ฆราวาสที่บรรลุอรหัตผลคนแรก** คือ ยสกุณบุตร เพราะได้ฟังอนุப்புพิภกาค และอริยสัจ ๔

(ปี 2556) บุคคลผู้แสดงตนเป็นอุบาสกด้วยการถึงรัตนะ ๒ และรัตนะ ๓ เป็นคนแรกคือใคร ?

ตอบ ผู้ถึงรัตนะ ๒ คือตปุสสะและภัลลิกะ ฯ

ผู้ถึงรัตนะ ๓ คือ บิดาพระยส ฯ

(ปี 2554) พระอัญญาโกณฑัญญะได้ชื่อว่าเป็นปฐมสาวก เพราะเหตุไร?

ตอบ เพราะได้ฟังธัมมจักกัปปวัตตนสูตร จนได้ดวงตาเห็นธรรมเป็นองค์แรก

(ปี 2551) พระอรหันตสาวก ๕ รูปแรก คือใครบ้าง?

ตอบ คือ ๑. พระโกณฑัญญะ ๒. วัปปะ ๓. ภททิยะ ๔. มหานามะ ๕. อัสสชิ

(ปี 2550) ธรรมจักรุ ดวงตาเห็นธรรมนั้น คือเห็นว่อย่างไร? ได้เกิดขึ้นแก่ ผู้ใดเป็นคนแรก?

ตอบ เห็นว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งมวลล้วนมีความดับเป็นธรรมดา” ๑ เกิดแก่โกณฑัญญะ พราหมณ์เป็นคนแรก ๑

(ปี 2548) อนุปัพพิทเถา คืออะไรบ้าง? ทรงแสดงแก่ใครเป็นครั้งแรก?

ตอบ คือ ทาน ศีล สวรรค์ กามาทินพ และเนกขัมมานิสงส์ ๑ แก่สกุลบุตร ๑

(ปี 2546) เทศนาถัณท์แรก ชื่ออะไร? ปัจฉิมสังขิสาวก ได้แก่ใคร?

ตอบ เทศนาถัณท์แรก ชื่อ ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร ๑ ปัจฉิมสังขิสาวก ได้แก่ พระสุภัททะ ๑

(ปี 2552) พระพุทธเจ้าทรงเลือกแคว้นมคธเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธศาสนาเป็นแห่งแรก เพราะเหตุไร?

ตอบ เพราะแคว้นมคธ เป็นแคว้นใหญ่มีอำนาจและบริบูรณ์ด้วยสมบัติ มีประชาชนมาก มีเจ้าลัทธิมาก จึงทรงเลือก ๑

(ปี 2543) พระพุทธองค์เสด็จกรุงราชคฤห์ครั้งแรกภายหลังตรัสรู้ประทับที่ไหน? ทรงรับถวายพระอารามแห่งแรกชื่ออะไร?

ตอบ ประทับ ณ ลัฏฐิวัน สวนตาลหนุ่มๆ ชื่อว่าเวฬุวันาราม๑

(ปี 2545) พระพุทธองค์ประทับจำพรรษาสุดท้าย ณ ที่ใด? พระองค์ทรงปลงอายุสังขารเมื่อใด?

ตอบ ณ บ้านเวฬุคาม กรุงเวสาลี แคว้นวัชชี ๑ เมื่อวันเพ็ญเดือน ๓ คือ ๓ เดือนก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพาน ๑

ก่อนปรินิพพาน

(ปี 2550) พระพุทธองค์ทรงปลงอายุสังขาร คือทรงทำอย่างไร? ไหน? เมื่อไร?

ตอบ คือทรงกำหนดพระหฤทัยว่า “จักปรินิพพานในอีก ๓ เดือนข้างหน้า” ๑ ทรงทำที่ป่าवालเจดีย์ เมืองเวสาลี แคว้นวัชชี ๑ เมื่อวันเพ็ญเดือน ๓ ก่อนปรินิพพาน ๓ เดือน (วันมาฆบูชา) ๑

(ปี 2547) การปลงอายุสังขารของพระพุทธองค์ ถือโดยใจความว่อย่างไร? และทรงปลงอายุสังขารเมื่อใด?

ตอบ ถือโดยใจความว่า พระองค์ทรงปลงพระทัยว่าจะทรงบำเพ็ญพุทธกิจต่อไปอีกไม่ได้แล้ว เพราะปรารถนาถึงสังขารของพระองค์ว่า ทรงพระชราแก่เฒ่าเป็นผู้ใหญ่ ล่วงกาล ผ่านวัยเสียแล้ว ที่ทรงเปรียบว่ากายของพระองค์เป็นประหนึ่งเกวียนชำรุดที่ซ่อมแซมด้วยไม้ไผ่ มิใช่สัมภาระเกวียนฉนั้น ๑ เมื่อวันเพ็ญ เดือน ๓ ก่อนวันปรินิพพาน ๓ เดือน ๑

(ปี 2545) พระพุทธองค์ประทับจำพรรษาสุดท้าย ณ ที่ใด? พระองค์ทรงปลงอายุสังขารเมื่อใด?

ตอบ ณ บ้านเวฬุคาม กรุงเวสาลี แคว้นวัชชี ๑ เมื่อวันเพ็ญเดือน ๓ คือ ๓ เดือนก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพาน ๑

(ปี 2543) พระพุทธองค์ทรงจำพรรษาสุดท้ายที่เมืองอะไร? ทรงรับภัตตาหารมื้อสุดท้ายที่เมืองอะไร?

ตอบ ที่เวฬุคาม เขตเมืองเวสาลีฯ ที่ปาวานคร ฯ

(ปี 2544) พระพุทธองค์ได้ตรัสถึงสาเหตุของแผ่นดินไหวไว้อย่างไรบ้าง ? จงบอกมา ๕ สาเหตุ

ตอบ ตรัสถึงสาเหตุดังต่อไปนี้ (เลือกตอบเพียง ๕ ข้อ)

- ๑) ลมกำเริบ
- ๒) ท่านผู้มีฤทธิ์บันดาล
- ๓) พระโพธิสัตว์จุติจากดุสิตลงสู่พระครรภ์
- ๔) พระโพธิสัตว์ประสูติ
- ๕) พระพุทธเจ้าตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ
- ๖) พระพุทธเจ้ายังธรรมจักรให้เป็นไป
- ๗) พระพุทธเจ้าทรงปลงอายุสังขาร
- ๘) พระพุทธเจ้าปรินิพพานด้วยอนุปาทิเสสนิพพานธาตุ

(ปี 2550) พระพุทธเจ้าเสวยพระกระยาหารอะไร ก่อนแต่เสด็จปรินิพพาน? ใครถวาย?

ตอบ เสวยมังสะสุกรอ่อน (สุกรมัททวะ) ฯ นายจุนทกัมมารบุตรถวาย ฯ

(ปี 2545) เมื่อจะเสด็จดับขันธปรินิพพาน พระพุทธองค์ได้ประทานพระโอวาทเรื่องศาสดาแทนพระองค์ไว้อย่างไร?

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสถึงวิธีปฏิบัติต่อภิกษุผู้ถูกลงพรหมทัณฑ์ไว้อย่างไร?

ตอบ ได้ประทานพระโอวาทว่า "ดูก่อนอานนท์ ธรรมกิติ วินัยกิติ อันใด อันเราได้แสดงแล้ว ได้บัญญัติแล้วแก่ท่านทั้งหลาย ธรรมและวินัยนั้น จักเป็นศาสดาแห่งท่านทั้งหลาย โดยกาลที่ล่วงไปแล้วแห่งเรา" ฯ

ตรัสไว้ว่า "ภิกษุเหล่านั้นจะพึงปรารถนาเจรจาคำใด ก็พึงเจรจาคำนั้น ภิกษุทั้งหลายไม่พึงว่า ไม่พึงโอวาท ไม่พึงสั่งสอนเลย" ฯ

(ปี 2544) พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่พระอานนท์เกี่ยวกับการที่ภิกษุจะพึงปฏิบัติต่อสตรีไว้อย่างไร?

ตอบ ทรงแสดงว่า "ไม่เห็นเสียเลยดีกว่า ถ้าจำเป็นจะต้องเห็นก็อย่าพูดด้วย ถ้าจำเป็นจะต้องพูดก็ให้มีสติ สำนวณระวังอย่าให้แปรปรวนไปด้วยราคะ "

(ปี 2548) พระปัจเจกโพธิ์ มีความไว้อย่างไร? ทรงประทานที่ไหน?

ตอบ พระปัจเจกโพธิ์ มีความ "ดูกรภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราขอเตือนท่านทั้งหลายว่า สังขารทั้งปวงมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลายจงยังกิจของตนและของผู้อื่นให้ถึงพร้อม ด้วยความไม่ประมาทเถิด" ทรงประทานที่ สาลวนโนทยาน เมืองกุสินารา แคว้นมัลละ

(ปี 2553) พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญปฏิบัติบูชายิ่งกว่าอามิสบูชาเพราะเหตุใด?

ตอบ การปฏิบัติบูชา ถ้าปฏิบัติสมควรแก่ธรรม ก็จะเป็นเหตุปัจจัยให้ตรัสรู้ธรรมได้ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายสูงสุดในพระศาสนา เป็นพุทธประสงค์หลักในการเผยแผ่ศาสนาและทำให้ศาสนาตั้งอยู่ได้นาน

อุปารหนุคคล คือ บุคคลที่ควรแก่การบรรจุอัฐิธาตุไว้ในสถูปเพื่อบูชา ได้แก่ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า, พระปัจเจกพุทธเจ้า, พระอรหันตสาวก และพระเจ้าจักรพรรดิ

(ปี 2554 และ 2546) อุปารหนุคคล คือบุคคลเช่นไร? ได้แก่ใครบ้าง?

หลังปรินิพพาน

(ปี 2557) ผู้ที่กล่าวสุนทรพจน์ระงับไม่ให้เกิดสงครามแย่งชิงพระบรมสารีริกธาตุ คือใคร?

ตอบ โทณพราหมณ์ ฯ

(ปี 2546) เมื่อวันพระศาสดาปรินิพพาน มีพระสาวกผู้ใหญ่อยู่นี่กี่รูป? ใครบ้าง?

หลังพุทธปรินิพพานแล้ว ได้มีการถวายพระเพลิงพระพุทธรูปที่ไหน? เมื่อไร?

ตอบ มี ๒ รูป คือ พระอนุรุทธเถระ และพระอานนทเถระ ฯ

ที่ มกุฏพันธนเจดีย์ ฯ หลังพุทธปรินิพพานได้ ๗ วัน ฯ

สังคายนา

(ปี 2547) พระพุทธศาสนาสืบเนื่องมาถึงปัจจุบันนี้ได้อย่างไร?

ตอบ ได้ด้วยการที่บริษัททั้ง ๔ ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และด้วยวิธีที่พระสงฆ์สาวกผู้ใหญ่ มีพระมหากัสสปะเป็นต้น เป็นประธานจัดทำสังคายนาพระธรรมวินัย วางแบบแผนที่ถูกต้องลงไว้ในพระพุทธานุศาสนเป็นครั้งแรก เพื่อให้บริษัท ๔ ได้เล่าเรียนปฏิบัติตาม เมื่อมีสิ่งใดไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นในพระพุทธานุศาสน พระอริยสงฆ์ในยุคนั้นๆ ได้ช่วยกันทำสังคายนาเป็นครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ เป็นลำดับมา เพื่อชำระสังคายนูปุณณะเสีย จนได้จารึกไว้ในพระคัมภีร์ให้แพร่หลาย รวมทั้งจัดการส่งพระสงฆ์ไปประกาศพระพุทธานุศาสนในดินแดนต่างๆ ให้ชุมชนในดินแดนนั้นๆ เลื่อมใสปฏิบัติตาม จึงทำให้พระพุทธานุศาสนสืบเนื่องมาจนปัจจุบันนี้ ฯ

สถานที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า

สังเวชนิสถาน ๔

- **ประสูติ** ได้ต้นสาละ สวนลุมพินีวัน
- **ตรัสรู้** ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม
- **ปฐมเทศนา** ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี แคว้นมคธ

- **ปริณิพพาน** ได้ต้นสาละคู่ ณ สาละวัน (สาละวันทยาน) เมืองกุสินารา แคว้นมัลละ

(ปี 2557) สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล เป็นสถานที่ให้ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญอะไรบ้าง?

ตอบ เหตุการณ์ที่พระพุทธองค์

๑. ประสูติ
๒. ตรัสรู้
๓. ทรงแสดงธรรมจกกับปวัตตนสูตรเป็นครั้งแรก
๔. เสด็จปริณิพพาน ฯ

(ปี 2553 และ 2544) สังเวชนียสถาน ๔ ได้แก่ที่ใดบ้าง?

ตอบ ได้แก่ ๑. สถานที่ประสูติ ๒. สถานที่ตรัสรู้ ๓. สถานที่แสดงปฐมเทศนา ๔. สถานที่ปริณิพพาน ฯ

(ปี 2551) สถานที่ต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าอย่างไร

ก. ลุมพินีวัน ข. อสิปตมฤคทายวัน ค. สาละวันทยาน

ตอบ ก. ลุมพินีวัน เป็นสถานที่ประสูติ

ข. อสิปตมฤคทายวัน เป็นสถานที่ทรงแสดงปฐมเทศนา

ค. สาละวันทยาน เป็นสถานที่ปริณิพพาน

สถานที่อื่นๆ

- **ป่าอสิปตมฤคทายวัน** เมืองพาราณสี แคว้นมคธ ทรงแสดงปฐมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์
- **ลุมพินีวัน** (สวนตาลหนุ่ม) เมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ เป็นสถานที่แสดงอนุพุทโธภิกขาและอริยสัจ ๔ เพื่อโปรดพระเจ้าพิมพิสารและข้าราชการบริพารจนสำเร็จเป็นพระโสดาบัน (๑๑ นหุต บรรลุโสดาบัน ส่วนอีก ๑ นหุตขอถึงพระรัตนตรัย) นหุต คือหนึ่งหมื่น
- **วัดเวฬุวัน** (สวนไม้ไผ่ หรือ เวฬุวันาราม) เมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ วัดแรกในพระพุทธศาสนา พระเจ้าพิมพิสารเป็นผู้สร้างถวาย เป็นสถานที่พระพุทธเจ้าแสดงโอวาทปาฏิโมกข์แก่พระอรหันตชีนาสพ ๑,๒๕๐ องค์
- **วัดเชตวัน** เมืองสาวัตถี แคว้นโกศล อนาคตบัณฑิตยเศรษฐี เป็นผู้สร้างถวาย และพระพุทธองค์ประทับจำพรรษานานถึง ๑๙ พรรษา ฯ
- **สาละวัน** (สาละวันทยาน) เมืองกุสินารา แคว้นมัลละ ทรงแสดงมรรคมรรคแปดแก่สุภัสสพทปริพาชก เป็นสถานที่ปริณิพพาน

*** แนวข้อสอบมักจะถามว่า ครั้นพุทธกาล วัด(สถานที่)นั้น ตั้งอยู่เมืองอะไร? ใครเป็นผู้สร้างถวาย? สถานที่นั้นเกี่ยวข้องกับพระบรมศาสดาอย่างไร? แสดงธรรมอะไรในที่นี่? ***

(ปี 2555) ครั้นพุทธกาล วัดเชตวันนั้น ตั้งอยู่เมืองอะไร? ใครเป็นผู้สร้างถวาย?

อื่น ๆ

(ปี 2547) ในพิธีศิวาราตรี ถือว่าการอาบน้ำชำระร่างกายในแม่น้ำเป็นการลอยบาป ส่วนในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงแสดงวิธีลอยบาปไว้อย่างไร?

ตอบ ทรงแสดงไว้ว่า การยังบาปให้สงบระงับจากสันดาน ละกิเลสที่ทำให้เป็นผู้ชั่วร้ายเย่อหยิ่งและกิเลสที่ย้อมจิตให้ติดแน่น ในกามารมณ์ เป็นการลอยบาป ฯ

ศาสนพิธี

ศาสนพิธี คือ แบบอย่างหรือแบบแผนต่างๆ ที่พึงปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนา แยกออกเป็น ๔ หมวด ดังนี้

๑. กุศลพิธี (หมายถึง พิธีการบำเพ็ญกุศล) เป็นพิธีกรรมทำความดีแก่ตนเอง ได้แก่ พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ พิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา พิธีรักษาศูโบสถ์

๒. บุญพิธี (หมายถึง พิธีการทำบุญ) เป็นพิธีบุญเนื่องด้วยประเพณีในครอบครัวของชาวพุทธ เกี่ยวกับชีวิตของคนไทยทั่วไป เกี่ยวกับเรื่องฉลองบ้าน เรื่องต้องการให้เกิดสิริมงคลบ้าง เรื่องตายบ้าง จึงเกิดมีพิธีกรรมที่จะต้องปฏิบัติขึ้น และถือปฏิบัติสืบๆ กันมาตั้งแต่โบราณกาล ได้แก่ ทำบุญงานมงคล ทำบุญงานอวมงคล

๓. ทานพิธี พิธีถวายทานต่างๆ มีการ ถวายสังฆทาน เป็นต้น

๔. ปกิณกพิธี ข้อปฏิบัติในพิธีกรรมต่างๆ ไปที่ชาวพุทธนิยมทำกัน แต่ยังไม่เป็นหมวดมารวบรวมเป็นหมวดหมู่ ได้แก่ การแสดงความเคารพพระ การประเคนของพระ การทำหนังสืออาราธนาและใบปลิวารณาถวายจุฬาลงกรณ์ การอาราธนาศีล อาราธนาธรรม อาราธนาพระปริตร และการกรวดน้ำ

ปี 2557) ศาสนพิธี คืออะไร? มีหมวดอะไรบ้าง?

ตอบ คือแบบอย่างหรือแบบแผนต่างๆ ที่พึงปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนา ฯ มี

๑. หมวดกุศลพิธี	๒. หมวดบุญพิธี
๓. หมวดทานพิธี	๔. หมวดปกิณกะ ฯ

(ปี 2556) บุญพิธีมีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๒ อย่าง ฯ คือ

๑. การทำบุญงานมงคล
๒. การทำบุญงานอวมงคล ฯ

(ปี 2550, 2544) ศาสนพิธี คืออะไร? เมื่อแยกเป็นหมวดจะได้หมวดอะไรบ้าง การทำบุญขึ้นบ้านใหม่จัดอยู่ในหมวดไหน?

ตอบ คือ แบบอย่างหรือแบบแผนต่าง ๆ ที่พึงปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนา ฯ

จะได้

๑. หมวดกุศลพิธี	๒. หมวดบุญพิธี
๓. หมวดทานพิธี	๔. หมวดปกิณกะ ฯ

จัดอยู่ในหมวดบุญพิธี ๔

(ปี 2549) กุศลพิธี หมายถึง? บุญพิธี หมายถึง?

(ปี 2548) ศาสนพิธี คืออะไร? ผู้ที่ได้เรียนรู้แล้วได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง?

ตอบ คือ แบบอย่าง หรือแบบแผนต่าง ๆ ที่พึงปฏิบัติในทางพระศาสนา ๔ ย่อมได้รับ

ประโยชน์ คือ เป็นผู้ฉลาดในพิธีกรรมที่เกี่ยวกับการบำเพ็ญกุศล การทำบุญ และการถวายทาน สามารถในการจัดพิธีต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ถือว่าเป็นผู้รักษาขนบประเพณีอันงดงามของพระพุทธศาสนาไว้ได้ด้วย ๔

(ปี 2547) ในพิธีทำบุญต่างๆ มีผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติกี่ฝ่าย? คือใครบ้าง?

ตอบ มีผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติ ๒ ฝ่าย คือ

๑. ฝ่ายเจ้าภาพ คือทายาททายิกา ผู้ประกอบการทำบุญ

๒. ฝ่ายปฏิบัติ คือผู้รับทานและประกอบพิธีกรรมตามประสงค์ ของเจ้าภาพ ซึ่งเป็นบรรพชิต เรียกอีกอย่างว่า ฝ่ายพระสงฆ์ ๔

(ปี 2546 และ 2543) ท่านได้ศึกษาศาสนพิธีแล้ว เข้าใจเรื่องต่อไปนี้หรือไม่?

ก.บุญพิธี

ข.ทานพิธี

ตอบ ก.บุญพิธี ว่าด้วยพิธีทำบุญ มี ๒ อย่าง คือ

๑) ทำบุญงานมงคล เช่น ทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ทำบุญอายุ เป็นต้น

๒) ทำบุญงานอวมงคล เช่น งานศพ เป็นต้น ๔

ข.ทานพิธี ว่าด้วยพิธีถวายทานต่าง ๆ เช่น ถวายสังฆทาน เป็นต้น ๔

พุทธมามกะ (กุศลพิธี) หมายถึง ผู้ที่ประกาศตนว่าเป็นผู้รับนับถือพระพุทธเจ้า เป็นการแสดงตนให้ปรากฏว่ายอมรับนับถือพระพุทธศาสนาประจำชีวิตของตน

(ปี 2553) พุทธมามกะหรือพุทธมามีการหมายถึงบุคคลเช่นไร?

(ปี 2549) พุทธมามกะ หมายถึง?

(ปี 2544) พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ หมายถึงอะไร?

ตอบ หมายถึง การประกาศตนของผู้แสดงว่าเป็นผู้รับนับถือพระพุทธเจ้าเป็นของตน เป็นการแสดงตนให้ปรากฏว่ายอมรับนับถือพระพุทธศาสนาประจำชีวิตของตน

การแสดงความเคารพในศาสนพิธี มี ๓ อย่าง (ปกิณกพิธี)

ประนมมือ (อัญชลี) คือการไหว้กระพุ่มมือทั้งสองประกบกันไว้ระหว่างอกโดยให้ทุกนิ้วของมือ ทั้งสองแนบชิดติดตรงกัน

ไหว้ (วันทา หรือ นมัสการ) คือการยกมือที่ประนมขึ้นพร้อมก้มศีรษะเล็กน้อย ให้มือประนมจรดหน้าผาก นิ้วมือทั้ง ๒ อยู่ระหว่างคิ้ว

กราบ (อภิวาท) คือการแสดงอาการกราบราบลงพื้นด้วยเบญจางคประดิษฐ์

(ปี 2556) การแสดงความเคารพพระสงฆ์มีกี่วิธี? อะไรบ้าง?

ตอบ มี ๓ วิธี ๆ คือ

๑. ประนมมือ เรียกว่า อัษฎชลิ

๒. ไหว้ เรียกว่า นมัสการ

๓. กราบ เรียกว่า อภิวาท ๆ

(ปี 2552) การแสดงความเคารพในศาสนพิธีมีอะไรบ้าง? ในแต่ละอย่างมีวิธีปฏิบัติอย่างไร?

ตอบ มี ประนมมือ ๑ ไหว้ ๑ กราบ ๑ ๆ

ประนมมือ คือการกระพุ่มมือทั้งสองประกบกันไว้ระหว่างอก โดยให้ทุกนิ้วของมือทั้งสองแนบชิดติดตรงกัน

ไหว้ คือการยกมือที่ประนมขึ้นพร้อมก้มศีรษะเล็กน้อยให้มือประนมจรดหน้าผาก นิ้วมือทั้ง ๒ อยู่ระหว่างคิ้ว

กราบ คือการแสดงอาการกราบราบลงพื้นด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ๆ

(ปี 2549) การแสดงความเคารพพระมีกี่วิธี ? อะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๓ วิธี ๆ คือ

๑.ประนมมือ ในบาลีเรียกว่า ทำอัษฎชลิ

๒.ไหว้ ในบาลีเรียกว่า นมัสการ

๓.กราบ ในบาลีเรียกว่า อภิวาท ๆ

(ปี 2546) การแสดงความเคารพมีกี่วิธี? อะไรบ้าง? ในแต่ละวิธีนั้น มีวิธีปฏิบัติอย่างไร?

ตอบ มี ๓ วิธีคือ ประนมมือ ๑ ไหว้ ๑ กราบ ๑ ๆ

ประนมมือ คือการกระพุ่มมือทั้งสองประกบกันไว้ระหว่างอก โดยให้ทุกนิ้วของมือทั้งสองแนบชิดติดตรงกัน

ไหว้ คือการยกมือที่ประนมขึ้นพร้อมก้มศีรษะเล็กน้อยให้มือประนมจรดหน้าผาก นิ้วมือทั้ง ๒ อยู่ระหว่างคิ้ว

กราบ คือการแสดงอาการกราบราบลงพื้นด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ได้แก่กราบด้วยองค์ ๕ คือ หน้าผาก ๑ ฝ่ามือ ๒ เข่า ๒ จรดพื้น ๆ

(ปี 2545 และ 2543) การกราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์ หมายถึงอย่างไร?

ตอบ หมายถึงการกราบพร้อมด้วยองค์ ๕ คือให้หน้าผาก กับฝ่ามือสองข้าง เข่าสองข้างจรดพื้น ๆ

การประเคนของ (ปถิกณพีธิ)

(ปี 2553) ในการประเคนของถวายพระ มีวิธีปฏิบัติอย่างไร?

ตอบ จับของที่ประเคนด้วยมือทั้งสอง ยกขึ้นสูงเล็กน้อยแล้วน้อยไปประเคนพระ ซึ่งพระท่านจะยื่นมือมารับ ถ้าผู้ประเคนเป็นผู้หญิง พระผู้รับท่านจะป้อนผ้ารับประเคนแล้วผู้ประเคนก็เอาของวางบนผ้ารับประเคน เสร็จพึงไหว้หรือกราบก็เป็นอันเสร็จ

(ปี 2544) จงอธิบายวิธีปฏิบัติในการประเคนของถวายพระ

การเผด็จสงฆ์/การอาราธนา

การเผด็จสงฆ์ (ปกิณกพิธิ) หมายถึง การแจ้งความประสงค์ให้สงฆ์ทราบ

การอาราธนา (ปกิณกพิธิ) หมายถึง การนิมนต์พระสงฆ์ในพิธีให้ศีล สวดพระปริตร หรือแสดงธรรม

(ปี 2547) การเผด็จสงฆ์ และ การอาราธนา หมายถึงอะไร?

(ปี 2545) คำว่า "เผด็จสงฆ์" หมายถึงอะไร ?

ปาฏิบุคลิกทาน คือ ทานที่ถวายเจาะจงเฉพาะพระรูปนั้นรูปนี้

สังฆทาน คือ ทานที่ถวายไม่เจาะจงพระรูปใด มอบเป็นของกลางให้สงฆ์เฉลี่ยกันใช้สอย

(ปี 2554) ปาฏิบุคลิกทานต่างจากสังฆทานอย่างไร?

(ปี 2549 และ 2544) ปาฏิบุคลิกทาน หมายถึง? สังฆทาน หมายถึง?

งานมงคล/อวมงคล (บุญพิธี)

(ปี 2555 และ 2545) เจริญพระพุทธรูป กับ สวดพระพุทธรูป ใช้ในพิธีต่างกันอย่างไร?

ตอบ เจริญพระพุทธรูป ใช้ในพิธีมงคล

สวดพระพุทธรูป ใช้ในพิธีอวมงคล

(ปี 2551) คำอาราธนาพระสงฆ์มาสวดมนต์ในพิธีทำบุญงานมงคลกับในพิธีทำบุญงานอวมงคล ต่างกันอย่างไร?

ตอบ ในงานมงคล ใช้คำว่า ขออาราธนาเจริญพระพุทธรูป

ส่วนในงานอวมงคล ใช้คำว่า ขออาราธนาสวดพระพุทธรูป

(ปี 2551) ในพิธีทำบุญงานมงคล เจ้าภาพพึงจุดเทียนนำมนต์ เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธรูปสูตรใด? ตอบ มงคลสูตร ฯ

(ปี 2544) ในงานมงคลควรจุดเทียนนำมนต์เมื่อไร?

ตอบ เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธรูป ถึงมงคลสูตร ขึ้นต้นบทว่า อเสวนา จ พาลานํ

พิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา (กุศลพิธี)

วันสำคัญทางศาสนา มี ๔ วัน (พิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา)

๑.วันมาฆบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๓ เป็นวันคล้ายวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ในท่ามกลางพระอริยสงฆ์
จำนวน ๑,๒๕๐ องค์

๒.วันวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๖ เป็นวันคล้ายวันที่พระพุทธเจ้า ประสูติ ตรัสรู้ ปรีชาญาณ

๓.วันอัฐมีบูชา แรม ๘ ค่ำเดือน ๖ เป็นวันคล้ายวันถวายพระเพลิงพระพุทธเจ้า

๔.วันอาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘ เป็นวันคล้ายวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา

(ปี 2550) วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่นิยมประกอบพิธีกรรมมีการบูชาเป็นต้น ปีหนึ่ง ๆ มีวันอะไรบ้าง?

ตอบ วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันมาฆบูชา และวันอาสาฬหบูชา ฯ

(ปี 2550) การเดินเวียนเทียนรอบปูชนียสถานในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เดินเวียนซ้ายหรือเดินเวียนขวา?

เดินเวียนก่รอบ? แต่ละรอบพึงปฏิบัติอย่างไร

ตอบ การเดินเวียนเทียนรอบสถานที่(ปูชนียสถาน) **เดินเวียนขวา** คือ เดินเวียนไปทางที่มือขวาของตน หันเข้าหาสถานที่ที่
เวียนนั้น

เวียน ๓ รอบ พึงปฏิบัติดังนี้

รอบที่ ๑ พึงตั้งใจระลึกถึงพระพุทธคุณโดยนัยบท อิติปิ โส ภควา อรหํ ฯลฯ

รอบที่ ๒ พึงตั้งใจระลึกถึงพระธรรมคุณโดยนัยบท สุวากขาโต ภควตา ธมฺโม ฯลฯ

รอบที่ ๓ พึงตั้งใจระลึกถึงพระสงฆ์คุณโดยนัยบท สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสงฺโฆ ฯลฯ

(ปี 2548) วันอาสาฬหบูชา ตรงกับวันอะไรทางจันทรคติ? มีความสำคัญอย่างไร?

ตอบ ตรงกับวันเพ็ญเดือน ๘ ก่อนวันเข้าปฐมพรรษา ๑ วัน ฯ มีความสำคัญ เพราะเป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐม
เทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมืองพาราณสี ในปีตรัสรู้ใหม่ และผลของการแสดงพระธรรม
เทศนากัณฑ์นี้ เป็นเหตุให้พระโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรม และพลขอบรรพชาอุปสมบท เป็นพระอริยสงฆ์องค์แรกใน
พระพุทธศาสนา จึงเป็นวันที่มีรัตนครบ ๓ บริบูรณ์ เรียกว่าพระรัตนตรัย ฯ

(ปี 2545) วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กำหนดไว้กี่วัน?มีวันอะไรบ้าง?

วันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๖ เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างไร?

ตอบ ๔ วัน มีวันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันมาฆบูชา และวันอาสาฬหบูชา ฯ

เป็นวันอัฐมีบูชา คือวันคล้ายกับวันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ ฯ

อุโบสถ กับ ปกติอุโบสถ

(ปี 2548) อุโบสถ กับ ปกติอุโบสถ หมายถึงอะไร?

ตอบ **อุโบสถ** หมายถึง การเข้าจำ คือการจำศีล เป็นอุบายขัดเกลาจิตใจสอย่างหยาบให้เบาบาง เป็นทางแห่งความสงบ
ระับอันเป็นความสุขอย่างสูงสุดในพระพุทธศาสนา

ปกติอุโบสถ หมายถึง อุโบสถที่รักษากันในวันพระตามปกติเฉพาะวันหนึ่งคืนหนึ่งอย่างที่อยู่อาศัยอยู่
ปัจจุบัน

บทสวดต้องท่องไปสอบ

คำอาราธนาศีล ๕ (ออกปี 2555 และ 2551)

มยฺ ภนฺเต วิสฺสุ วิสฺสุ ฤทฺธณฺตถาย ติสฺรณฺน สห, ปญฺจ สีลานิ ยาจาม

ทุติยมฺปิ, มยฺ ภนฺเต วิสฺสุ วิสฺสุ ฤทฺธณฺตถาย ติสฺรณฺน สห, ปญฺจ สีลานิ ยาจาม

ตติยมฺปิ, มยฺ ภนฺเต วิสฺสุ วิสฺสุ ฤทฺธณฺตถาย ติสฺรณฺน สห, ปญฺจ สีลานิ ยาจาม

คำอาราธนาพระปริตร (ออกปี 2557, 2554 , 2545)

วิปตฺติปฏฺิพาทาย สพุพสมฺปตฺติสิทฺธิยา

สพุพพุทฺทวินาสาย ปริตฺตํ พุทฺธ มงฺคลํ

วิปตฺติปฏฺิพาทาย สพุพสมฺปตฺติสิทฺธิยา

สพุพพุทฺทวินาสาย ปริตฺตํ พุทฺธ มงฺคลํ

วิปตฺติปฏฺิพาทาย สพุพสมฺปตฺติสิทฺธิยา

สพุพพุทฺทวินาสาย ปริตฺตํ พุทฺธ มงฺคลํ

คำสมาทานอุโบสถศีล (ออกปี 2552) => อยู่ในหมวดกุศลพิธี

๑.ปาณาติปาตา เวรมณีสิกฺขาปทํ สมาธิยามิ

๒.อทินฺนาทนา เวรมณีสิกฺขาปทํ สมาธิยามิ

๓.อพฺรหฺมจฺริยา เวรมณีสิกฺขาปทํ สมาธิยามิ

๔.มุสฺสาวาทา เวรมณีสิกฺขาปทํ สมาธิยามิ

๕.สุจฺจเมรยมชฺชปมาทญฺฐานา เวรมณีสิกฺขาปทํ สมาธิยามิ

๖.วิกาลโภชนา เวรมณีสิกฺขาปทํ สมาธิยามิ

๗.นจฺจคีตวาทิตฺติสุทฺทสฺสุสนา มาลาคนฺธวิเลปนธารณมณฺฑนวิญฺญสฺนญฺฐานา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมาธิยามิ

๘.อุจฺจาสยฺนมหาสยฺนา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมาธิยามิ

(ปี 2552) อุโบสถศีล มีกี่ข้อ? ข้อที่ ๓ ว่าอย่างไร? การเข้าจำอุโบสถศีลนี้อยู่ในหมวดไหนของศาสนพิธี?

ตอบ มี ๘ ข้อ ๙ ข้อที่ ๓ ว่า อพฺรหฺมจฺริยา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมาธิยามิ ๙ อยู่ในหมวดกุศลพิธี

การกรวดน้ำ(ปฏิญญพิธี ปี 2549 ปี 2547 ปี 2543)

(ปี 2549 และ 2543) การกรวดน้ำมีวิธีทำอย่างไรบ้าง ? คำกรวดน้ำแบบย่อที่สุดว่าอย่างไร ?

ตอบ วิธีกรวดน้ำคือ เติรียนน้ำสะอาดใส่ไว้ในภาชนะที่ใส่น้ำกรวด พอพระสงฆ์เริ่มอนุโมทนาด้วยบทว่า ยถา... ก็เริ่มกรวดน้ำ เวลารินไม่ให้น้ำขาดสาย โดยตั้งใจนึกอุทิศส่วนบุญฯ

คำกรวดน้ำ แบบย่อว่า **อิหฺม เม ญาคินฺน โหตุ** แปลว่า ขอบุญกุศลนี้ จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้าเกิด (หรือ **สุขิตา โหนตุ ญาคโย** แปลว่า ขอญาติทั้งหลายจงเป็นสุขๆ เกิดๆ)

(ปี 2547) เพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักศาสนพิธี เจ้าภาพพึงกรวดน้ำและประนมมือรับพรตอนไหน?

ตอบ เมื่อพระสงฆ์เริ่มอนุโมทนาด้วยบทว่า ยถา วาริวหา ฯเปฯ เจ้าภาพพึงกรวดน้ำ ไม่ใช้นิ้วมือรอง เวลารินไม่ให้น้ำขาดสาย พอว่าบท สพุทฺติโย ฯเปฯ รินน้ำให้หมดแล้วประนมมือรับพรต่อไปจนจบ ฯ

(คำลากลับบ้าน ปี 2546) คำว่า หนุททานิ มยฺ ภนฺเต อาปฺจุณาม พหุกิจฺจา มยฺ พหุภรณียา ใครเป็นผู้กล่าว และกล่าวในโอกาสอะไร? ใครเป็นผู้กล่าวตอบคำนั้น และกล่าวว่อย่างไร?

ตอบ อุบาสกอุบาสิกาผู้ไปฟังธรรมในวันธัมมัสสวนะเป็นผู้กล่าวในโอกาสลากลับบ้าน ฯ

พระสงฆ์กล่าว และกล่าวว่ ยสุสทานิ ตุมฺहे กาลํ มณฺญถ ฯ

คำถวายสังฆทานพร้อมคำแปล (ปี 2543)

อิมานิ มยฺ ภนฺเต, ภตฺตานิ, สปริวารานิ, ภิกฺขุสงฺฆสฺส, โอโณชยาม, สาธุโน ภนฺเต, ภิกฺขุสงฺโฆ, อิมานิ, ภตฺตานิ สปริวารานิ, ปฏิคุณฺหาตุ, อมฺหากํ, ทีฆรตฺตํ, หิตาย, สุขาย
แปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายซึ่งภัตตาหารกับของที่เป็นบริวารทั้งหลายเหล่านี้แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับซึ่งภัตตาหารกับของที่เป็นบริวารทั้งหลาย เหล่านี้เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายสิ้นกาลนานเทอญ

ทบทวน วินัยมุข

เรื่องการบวช

วิธีอุปสมบทมี ๓ อย่าง

๑.เอหิภิกขุอุปสัมปทา พระพุทธเจ้าบวชให้ ด้วยวาจาว่า “จงมาเป็นภิกษุมาเถิด”

๒.ติสรณคมนูปสัมปทา พระสาวกบวชให้ อุปสมบทด้วยการให้ถึงสรณะ ๓ ในปัจจุบันเป็นการบวชเณร

๓.ญัตติจตุตถกัมมอุปสัมปทา มอบให้สงฆ์เป็นใหญ่ในการอุปสมบท อุปสมบทด้วยกรรมมีญัตติเป็นที่ ๔

(ปี 2547) อุปสัมปทา (การอุปสมบท) มี ๓ วิธี ในปัจจุบันใช้วิธีไหน? กำหนดสงฆ์อย่างต่ำไว้เท่าไร?

ตอบ ใช้ญัตติจตุตถกัมมอุปสัมปทา การอุปสมบทด้วยกรรมมีญัตติเป็นที่ ๔ ๕

กำหนดสงฆ์อย่างต่ำไว้คือ ในมัธยมประเทศ ๑๐ รูป ในปัจจุันตชนบท ๕ รูป ๕

ความหมายพระวินัย

พระวินัย ได้แก่ พระพุทธบัญญัติ และอภิสิกมาจาร [ทั้ง ๒ นี้เรียกว่า พระวินัย]

พุทธบัญญัติ คือ ข้อห้ามที่พระพุทธเจ้าทรงตั้งขึ้นเพื่อป้องกันความประพฤติเสียหาย และวางโทษแก่ภิกษุผู้ล่วงละเมิด ด้วยปรับอาบัติหนักบ้าง เบาบ้าง

อภิสิกมาจาร คือ ขนบธรรมเนียมที่ทรงแต่งตั้งขึ้นเพื่อชักนำความประพฤติของภิกษุสงฆ์ให้ดีงาม

(ปี 2555) ภิกษุผู้ปฏิบัติอย่างไร จึงชื่อว่ามศีล?

ตอบ ภิกษุสำรวมกายวาจาให้เรียบร้อย เว้นข้อที่ทรงห้าม ทำตามข้อที่ทรงอนุญาต **จึงชื่อว่ามศีล**

(ปี 2553) พระวินัย ได้แก่อะไร? สิกขาบทที่เป็นอติเกจฉา คือที่ภิกษุล่วงละเมิด แล้วไม่สามารถจะแก้ไขได้ ได้แก่อะไร?

ตอบ ได้แก่ พระพุทธบัญญัติ และอภิสิกมาจาร ๕ ได้แก่ ปาราชิก ๔

(ปี 2552) พุทธบัญญัติและอภิสิกมาจาร คืออะไร? ทั้ง ๒ รวมเรียกว่าอะไร?

ตอบ พุทธบัญญัติ คือข้อห้ามที่พระพุทธเจ้าทรงตั้งขึ้น เพื่อป้องกันความประพฤติเสียหาย และวางโทษแก่ภิกษุผู้ล่วงละเมิดด้วยปรับอาบัติหนักบ้าง เบาบ้าง ส่วนอภิสิกมาจาร คือขนบธรรมเนียมที่ทรงแต่งตั้งขึ้น เพื่อชักนำความประพฤติของภิกษุสงฆ์ให้ดีงาม ๕ **ทั้ง ๒ นี้รวมเรียกว่า พระวินัย ๕**

(ปี 2550) พระศาสดาทรงบัญญัติพระวินัยไว้เพื่ออะไร?

ตอบ เพื่อป้องกันความประพฤติเสียหายของภิกษุสงฆ์ และเพื่อชักนำความประพฤติของภิกษุสงฆ์ให้ดีงาม

(ปี 2549) ทำไมต้องมีพระวินัยสำหรับปกครองหมู่ภิกษุ และหมู่ภิกษุทำไมต้องประพฤติตามพระวินัย?

ตอบ หากจะไม่มีพระวินัยสำหรับปกครอง หรือหมู่ภิกษุจะไม่ประพฤติตามพระวินัย ก็จะเป็นหมู่ภิกษุที่เลวทราม ไม่เป็นที่ตั้งแห่งศรัทธาและเลื่อมใส แต่ถ้าต่างรูปประพฤติตามพระวินัย ก็จะเป็นหมู่ภิกษุที่ดี ทำให้เกิดศรัทธาเลื่อมใส พระวินัยจึงรักษาหมู่ภิกษุให้ตั้งอยู่เป็นอันดี และทำให้เป็นหมู่ที่งดงาม ๕

(ปี 2549) พระศาสดาผู้เป็นสังฆบิดรดุแลภิกษุสงฆ์ ทรงทำหน้าที่ทางพระวินัยอย่างไร ?

ตอบ ทรงทำหน้าที ๒ ประการ คือ

๑.ทรงตั้งพุทธบัญญัติเพื่อป้องกันความประพฤติเสียหาย และวางโทษแก่ภิกษุผู้ล่วงละเมิดด้วยปรับอาบัติหนักบ้าง เบาบ้าง

๒.ทรงตั้งขนบธรรมเนียม ซึ่งเรียกว่าภิสมาจารเพื่อชักนำความประพฤติของภิกษุสงฆ์ให้ดีงาม

(ปี 2548) ในพระวินัย กำหนด ๑ ปีมีกี่ฤดู? อะไรบ้าง? ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ เป็นฤดูอะไร? **ตอบ** ๓ ฤดู คือ ฤดูหนาว ๑ ฤดูร้อน ๑ ฤดูฝน ๑ ๔ ฤดูฝน ๔

(ปี 2546) ข้อความว่า “ พระศาสดาทรงตั้งอยู่ในที่เป็นพระธรรมราชาผู้ปกครอง ” หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ หมายความว่า ทรงตั้งพระพุทธรูปเพื่อป้องกันความประพฤติเสียหาย และวางโทษแก่ผู้ล่วงละเมิด ด้วยปรับอาบัติหนักบ้าง เบาบ้าง อย่างเดียวกับพระเจ้าแผ่นดินทรงตราพระราชบัญญัติ ๔

(ปี 2546) พระบัญญัติที่ทรงตั้งไว้เดิมเรียกว่าอะไร? **ตอบ** เรียกว่า มุลบัญญัติ ๔

(ปี 2545) พระวินัย คืออะไร? **ตอบ** คือพระพุทธรูปและอภิสมาจาร ๔

(ปี 2545) "อาทิกัมมิกะ" ความหมายอย่างไร? **ตอบ** ภิกษุผู้ก่อเหตุให้ทรงบัญญัติสิกขาบทขึ้น

(ปี 2544) พุทธบัญญัติ มุลบัญญัติ อนุบัญญัติ คืออะไร?

ตอบ พุทธบัญญัติ คือข้อที่พระพุทธเจ้าทรงตั้งไว้เป็นบทบังคับให้ภิกษุประพฤติ

มุลบัญญัติ คือข้อที่ทรงบัญญัติไว้เดิม

อนุบัญญัติ คือข้อที่ทรงบัญญัติเพิ่มเติมภายหลัง

(ปี 2544) ท่านเปรียบพระวินัยเหมือนด้ายร้อยดอกไม้ หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ หมายความว่า ด้ายร้อยดอกไม้ควบคุมดอกไม้ไว้ไม่ให้กระจัดกระจายอันใด พระวินัยย่อมรักษาสงฆ์ให้ตั้งอยู่เป็นอันดีฉันนั้น

อานิสงส์ของผู้รักษาวินัยดี

๑.ไม่เดือดร้อนใจภายหลัง (เกิดวิปฏิสาร)

๒.ได้รับความชื่นใจ เพราะรู้สึกที่ตนประพฤติดีงามแล้ว

๓.มีความองอาจในหมู่ภิกษุผู้มีศีล

(ปี 2554 และ 2544) พระภิกษุผู้รักษาวินัยดีโดยถูกต้องแล้ว ย่อมได้อานิสงส์อะไร?

ความหมายสิกขา สิกขาบท อาบัติ

สิกขา ได้แก่ ข้อที่ภิกษุควรศึกษา มี ๓ อย่าง คือ **ศีลสิกขา จิตตสิกขา และ ปัญญาสิกขา**

สิกขาบท ได้แก่ พระบัญญัติมาตราหนึ่งๆ (มาในพระปาติโมกข์ และมานอกปาติโมกข์)

อาบัติ ได้แก่ โทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม

(ปี 2557) สิกขา และ สิกขาบท ได้แก่อะไร?

ตอบ สิกขา ได้แก่ข้อที่ควรศึกษา

สิกขาบท ได้แก่พระบัญญัติมาตราหนึ่ง ๆ

(ปี 2556) อาบัติ คืออะไร? อาการที่ภิกษุต้องอาบัติมี ๖ อย่าง จงบอกมาสัก ๓ อย่าง

ตอบ คือ โทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าทรงห้าม

(เลือกตอบเพียง ๓ ข้อ)

๑. ต้องด้วยไม่ละอาย

๒. ต้องด้วยไม่รู้ว่สิ่งนี้เป็นอาบัติ

๓. ต้องด้วยสงสัยแล้วขึ้นทำลง

๔. ต้องด้วยสำคัญว่าควรในของที่ไม่ควร

๕. ต้องด้วยสำคัญว่าไม่ควรในของที่ควร

๖. ต้องด้วยลืมนสติ

(ปี 2554) สิกขา สิกขาบท และอาบัติ ได้แก่อะไร?

(ปี 2552 ,2547 และ 2545) สิกขากับสิกขาบท ต่างกันอย่างไร? อย่างไหนมีเท่าไร? อะไรบ้าง?

ตอบ สิกขา คือ ข้อที่ภิกษุต้องศึกษา มี ๓ ได้แก่ สิลสิกขา จิตตสิกขา ปัญญาสิกขา

ส่วนสิกขาบท คือ พระบัญญัติมาตราหนึ่ง ๆ เป็นสิกขาบทหนึ่ง ๆ มี ๒๒๗ สิกขาบท ได้แก่ ปาราชิก ๔ สังฆาทิเสส ๑๓

อนินย ๒ นิสสัคคียปาจิตตีย์ ๓๐ ปาจิตตีย์ ๙๒ ปาฏิเทสนียะ ๔ เสดิยะ ๗๕ และ อธิกรณสมณะ ๗

(ปี 2551) อะไรเรียกว่า สิกขาบท? มาจากไหน?

ตอบ พระบัญญัติมาตราหนึ่ง ๆ เรียกว่า สิกขาบท

มาในพระปาติโมกข์ ๑ มานอกพระปาติโมกข์ ๑

(ปี 2550 และ 2545) สิกขาบทที่มีมาในพระปาติโมกข์ มีเท่าไร? ว่าโดยหมวดมีอะไรบ้าง?

ตอบ มี ๒๒๗ สิกขาบท มี ปาราชิก ๔ สังฆาทิเสส ๑๓ อนินย ๒ นิสสัคคียปาจิตตีย์ ๓๐ ปาจิตตีย์ ๙๒ ปาฏิเทสนียะ ๔ เสดิยะ ๗๕ อธิกรณสมณะ ๗

(ปี 2545) สิกขา ๓ เมื่อศึกษาแล้วจะได้ประโยชน์อย่างไร?

ตอบ ย่อมได้ประโยชน์ดังนี้ ศึกษาเรื่องศีล ทำให้เป็นผู้มีกาย วาจาเรียบร้อย ศึกษาเรื่องสมาธิทำให้ใจสงบมั่นคง ไม่ฟุ้งซ่าน
ศึกษาเรื่องปัญญา ทำให้รอบรู้ในกองสังขาร

อาบัติที่เป็นโลกวัชชะ/อาบัติที่เป็นปณณัตติวัชชะ

(ปี 2552 และ 2544) อาบัติ คืออะไร? อาบัติที่เป็นโลกวัชชะและที่เป็นปณณัตติวัชชะหมายความว่าอย่างไร? จง

ยกตัวอย่างประกอบด้วย

ตอบ คือ โทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม ฯ

อาบัติที่เป็นโลกวัชระหมายความว่า อาบัติที่มีโทษซึ่งภิกษุทำเป็นความผิดความเสีย คนสามัญทำก็เป็นความผิดความเสียเหมือนกัน เช่น ทำโจรกรรม เป็นต้น ส่วนที่เป็น**ปณัตติวัชระ**หมายความว่า อาบัติที่มีโทษเฉพาะภิกษุทำ แต่คนสามัญทำไม่เป็นความผิดความเสีย เช่น ชุตดิน เป็นต้น ฯ

อนุศาสน์ ๘

นิสสัย ๔ คือ ปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต

๑. เทียบวิณทบาต

๒. นุ่งห่มผ้าบังสกุล

๓. อยู่โคนไม้

๔. ฉันทาอดองด้วยน้ำมูตรเน่า

อกรณียกิจ ๔ คือ กิจที่ไม่ควรทำ

๑. เสพเมถุน

๒. ลักของเขา

๓. ฆ่าสัตว์

๔. พุดอวดคุณพิเศษที่ไม่มีในตน

(ปี 2556) อกรณียกิจ คือกิจที่บรรพชิตไม่ควรทำ มีกี่อย่าง? อะไรบ้าง?

ตอบ มี ๔ อย่าง ฯ คือ

๑. เสพเมถุน ๒. ลักของเขา

๓. ฆ่าสัตว์ ๔. พุดอวดคุณพิเศษที่ไม่มีในตน ฯ

(ปี 2555) นิสสัย ๔ ในอนุศาสน์ ๘ อย่าง หมายถึงอะไร? มีอะไรบ้าง?

(ปี 2553) นิสสัย คืออะไร? มีเท่าไร? อะไรบ้าง?

(ปี 2551) อกรณียกิจ ๔ คืออะไร? ข้อที่ ๓ ว่าอย่างไร

ตอบ คือ กิจที่ไม่ควรทำ ๔ ฯ ว่า ฆ่าสัตว์ ฯ

(ปี 2549 และ 2548) กิจที่บรรพชิตไม่ควรทำซึ่งเรียกว่า อกรณียกิจ มีกี่อย่าง? อะไรบ้าง?

(ปี 2547 และ 2544) นิสสัยและอกรณียกิจคืออะไร? ทั้ง ๒ อย่างรวมเรียกว่าอะไร?

ตอบ นิสสัยคือ ปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต อกรณียกิจคือ กิจที่บรรพชิตไม่ควรทำ ฯ

ทั้ง ๒ อย่าง รวมเรียกว่า อนุศาสน์ ฯ

อเตกัจฉา และ สเตกัจฉา

(ปี 2557) จงอธิบายความหมายของอาบัติต่อไปนี้

ก. สเตกัจฉา ข. สจิตตกะ

ตอบ ก. ได้แก่อาบัติที่แก้ไขได้

ข. ได้แก่อาบัติที่ต้องเพราะมีเจตนา ฯ

(ปี 2555 ,2545 และ 2544) อเตกัจฉา และสเตกัจฉา ได้แก่อาบัติอะไร? ทั้ง ๒ อย่างนั้น ภิกษุต้องเข้าแล้ว จะเกิดโทษอย่างไร?

ตอบ อเตกัจฉา อาบัติที่แก้ไขไม่ได้ คือ ปาราชิก ทำให้ขาดจากความเป็นภิกษุ ฯ

สเตกัจฉา อาบัติที่แก้ไขได้ คือ สังฆาทิเสส และอาบัติอีก ๕ ที่เหลือ ฯ สังฆาทิเสสต้องอยู่กรรมจึงพ้นได้ อาบัติอีก ๕ ที่เหลือพึงแสดงต่อหน้าสงฆ์หรือคณะหรือรูปใดรูปหนึ่งจึงพ้นได้ ฯ

(ปี 2554) ครุภาติ ที่แก้ไขได้ก็มี ที่แก้ไขไม่ได้ก็มี ที่แก้ไขได้ได้แก่อาบัติอะไร?

ตอบ ที่แก้ไขได้ ได้แก่ อาบัติสังฆาทิเสส ที่แก้ไขไม่ได้ ได้แก่อาบัติปาราชิก

(ปี 2550) เมื่อภิกษุต้องอาบัติแล้ว จะพึงปฏิบัติอย่างไร?

ตอบ พึงบอกภิกษุด้วยกันในวันนั้น และพึงแก้ไขตามวิธีนั้น ฯ ฯ

(ปี 2549 และ 2544) คำว่า ต้องอาบัติ หมายความว่าอย่างไร? อาบัติมีโทษกี่สถาน? อะไรบ้าง?

ตอบ หมายความว่า ต้องโทษ คือมีความผิดฐานละเมิดข้อที่พระพุทธเจ้าทรงห้าม ฯ

มี ๓ สถาน คือ อย่างหนัก อย่างกลาง และ อย่างเบา

(หรือจะตอบว่า มี ๒ สถาน คือ แก้ไขได้ และแก้ไขไม่ได้ ก็ได้)

สจิตตกะ/อจิตตกะ

(ปี 2548) สจิตตกะ และ อจิตตกะ มีความหมายอย่างไร

ตอบ สจิตตกะ อาบัติที่ต้องเพราะมีเจตนาล่วงละเมิด

อจิตตกะ อาบัติที่ต้องแม้ไม่มีเจตนาล่วงละเมิด ฯ

อาการที่ภิกษุต้องอาบัติ ๖ อย่าง

๑. ต้องด้วยไม่ละอาย

๒. ต้องด้วยไม่รู้ว่สิ่งนี้เป็นอาบัติ

๓. ต้องด้วยสงสัยแล้วขึ้นทำ

๔. ต้องด้วยสำคัญว่าควรในของที่ไม่ควร

๕. ต้องด้วยสำคัญว่าไม่ควรในของที่ควร

๖. ต้องด้วยลืมนสติ

(ปี 2556) อาบัติ คืออะไร? อาการที่ภิกษุต้องอาบัติมี ๖ อย่าง จงบอกมาสัก ๓ อย่าง ฯ

ตอบ คือ โทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าทรงห้าม ฯ

(เลือกตอบเพียง ๓ ข้อ)

๑. ต้องด้วยไม่ละอาย

๒. ต้องด้วยไม่รู้ว่สิ่งนี้เป็นอาบัติ

๓. ต้องด้วยสงสัยแล้วขึ้นทำลง

๔. ต้องด้วยสำคัญว่าควรในของที่ไม่ควร

๕. ต้องด้วยสำคัญว่าไม่ควรในของที่ควร

๖. ต้องด้วยลืมสติ ฯ

(ปี 2554) อาการที่ภิกษุจะต้องอาบัติ มีอะไรบ้าง?

(ปี 2550) อาการที่ภิกษุจะต้องอาบัติ มีเท่าไร? ต้องด้วยไม่ละอาย มีอธิบายอย่างไร?

ตอบ มี ๖ อย่าง ฯ

ภิกษุรู้อยู่แล้ว และละเมิดพระบัญญัติด้วยใจด้านไม่รู้จักละอาย

ชื่อว่าต้องด้วยไม่ละอาย ฯ

(ปี 2547) อาการที่ภิกษุจะต้องอาบัติข้อที่ว่า ต้องด้วยสงสัยแล้วขึ้นทำลง มีอธิบายอย่างไร ?

ตอบ มีอธิบายว่า ภิกษุสงสัยอยู่ว่า ทำอย่างนั้นๆ ผิดพระบัญญัติหรือไม่ แต่ขึ้นทำด้วยความสะเพร่าเช่นนี้ ถ้าการทำนั้น

ผิดพระบัญญัติก็ต้องอาบัติตามวัตถุ ถ้าไม่ผิด ก็ต้องอาบัติทุกกฏเพราะสงสัยแล้วขึ้นทำ ฯ

(ปี 2545) อาการที่ภิกษุจะต้องอาบัติมีเท่าไร? อะไรบ้าง?

(ปี 2543) อาการที่ภิกษุจะต้องอาบัติ ๖ อย่างนั้น อย่างไหนเสียหายมากที่สุด

ตอบ ต้องด้วยไม่ละอาย จัดว่าเสียหายมากที่สุด

อาบัติว่าโดยชื่อมี ๗ อย่าง คือ

๑.ปาราชิก

๒.สังฆาทิเสส

๓.ถุลลัจจัย

๔.ปาจิตติย

๕.ปาฏิเทสนียะ

๖.ทุกกฏ

๗.พุทพาสิต

(ปี 2557) อาบัติ คืออะไร? ว่าโดยชื่อมีอะไรบ้าง?

ตอบ อาบัติ คือโทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม ฯ

มี ๑. ปาราชิก ๒. สังฆาทิเสส ๓. ญัตติจักษ ๔. ปาจิตตีย์

๕. ปาฏิเทสนียะ ๖. ทุกกฏ ๗. ทุพภาสิต ฯ

(ปี 2553) อาบัติว่าโดยชื่อมีกี่อย่าง? อะไรบ้าง?

อนุสัมบัน หมายถึง บุคคลที่มีใช้ภิกษุ

(ปี 2554) อนุสัมบัน หมายถึง?

เภสัช ๕ ได้แก่ เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย พระภิกษุรับประเคนแล้วเก็บไว้ฉันได้ ๗ วัน

(ปี 2557) เภสัช ๕ ได้แก่อะไรบ้าง? **ตอบ** ได้แก่ เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ฯ

(ปี 2554 และ 2548) เภสัช ๕ ได้แก่อะไรบ้าง? ภิกษุรับประเคนแล้วเก็บไว้ฉันได้กี่วันเป็นอย่างยิ่ง?

(ปี 2551) เภสัช ๕ ในปัตตวรรคที่ ๓ ได้แก่อะไรบ้าง? รับประเคนแล้วเก็บไว้ฉันได้กี่วัน?

(ปี 2543) เภสัช ๕ มีอะไรบ้าง? น้ำตาลทรายจัดเข้าในเภสัชใด?

ตอบ เภสัช ๕ มี เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย น้ำตาลทรายจัดเข้าในน้ำอ้อย

ไตรครอง/อติเรกจีวร/จีวรกาล

จีวรกาล หมายถึง คราวที่เป็นฤดูถวายจีวร (คืออยู่จำพรรษาแล้ว ถ้าไม่ได้กรานกฐิน นับแต่วันปวารณาไป ๑ เดือน ถ้าได้กรานกฐิน เพิ่มออกไปอีก ๔ เดือนในฤดูหนาว)

ไตรจีวร ประกอบด้วย **ผ้าสังฆาฏิ** (ผ้าคลุม) **ผ้าอุตตราสงค์** (จีวร หรือ ผ้าห่ม) และ**อันตรวาสก** (สบง หรือ ผ้านุ่ง)

ผ้าไตรครอง เป็นผ้าที่ภิกษุอธิษฐาน มีจำนวนจำกัด คือ ๓ ผืน

อติเรกจีวร หมายถึง จีวรที่ไม่ใช่จีวรอธิษฐาน [หรือ ผ้าที่นอกเหนือจากผ้าไตรครองมีได้ไม่จำกัดจำนวน]

ผ้าจำนำพรรษา ได้แก่ผ้าที่ทายกถวายแก่ภิกษุผู้ปวารณาออกพรรษาแล้ว

(ปี 2557) อติเรกจีวร และผ้าจำนำพรรษา ได้แก่ผ้าเช่นไร?

ตอบ อติเรกจีวร ได้แก่ผ้ายาว ๘ นิ้ว กว้าง ๔ นิ้วขึ้นไป พอใช้ประกอบเข้าเป็นเครื่องนุ่งห่มได้ นอกจากผ้าที่อธิษฐาน

ผ้าจำนำพรรษา ได้แก่ผ้าที่ทายกถวายแก่ภิกษุผู้ปวารณาออกพรรษาแล้ว ฯ

(ปี 2556) ไตรจีวร อติเรกจีวร ได้แก่จีวรเช่นไร?

ตอบ ไตรจีวร ได้แก่จีวร ๓ ผืน ประกอบด้วย อุตตราสงค์ (ผ้าห่ม) อันตรวาสก (ผ้านุ่ง) และสังฆาฏิ (ผ้าคลุมหรือผ้าทาบ) ฯ

อติเรกจีวร ได้แก่ผ้ามีขนาดกว้าง ๔ นิ้วยาว ๘ นิ้ว ซึ่งอาจนำไปทำเป็นเครื่องนุ่งห่มได้ นอกจากผ้าที่อธิษฐาน ฯ

(ปี 2554) อติเรกจีวร หมายถึง? จีวรกาล หมายถึง?

(ปี 2552) ผ้าไตรครอง มีอะไรบ้าง? ต่างจากอติเรกจีวรอย่างไร?

ตอบ มี สังฆาฏิ อุตตราสงค์ อันตราสก ฯ ต่างกันอย่างไร ผ้าไตรครองเป็นผ้าที่ภิกษุอธิฐาน มีจำนวนจำกัด คือ ๓ ผืน ส่วนอติเรกจีวร คือผ้าที่นอกเหนือจากผ้าไตรครอง มีได้ไม่จำกัดจำนวน ฯ

(ปี 2548) ผ้าไตรจีวรคือผ้าอะไร? ได้แก่อะไรบ้าง?

(ปี 2548) อติเรกบาตร คืออะไร? ภิกษุเก็บไว้เกินกี่วัน ต้องอาบัตินิสัคคียปาจิตติย์?

ตอบ คือ บาตรนอกจากบาตรอธิฐาน ฯ เกิน ๑๐ วัน ฯ

(ปี 2546) อติเรกจีวร ได้แก่จีวรเช่นไร? การที่ทรงห้ามไม่ให้ภิกษุเก็บอติเรกจีวร ด้วยมีพระพุทธรูปประสงค์อย่างไร?

ตอบ ได้แก่ จีวรนอกจากจีวรอธิฐาน ฯ ด้วยมีพระพุทธรูปประสงค์เพื่อป้องกันความสุรุ่ยสุร่าย และความมั่งมากของภิกษุ ฯ

ปาจิตติย์

(ปี 2549 , 2546 และ 2544) นิสัคคียปาจิตติย์ หมายความว่าอย่างไร? ภิกษุต้องอาบัตินี้แล้ว ทำอย่างไรจึงจะพ้น?

ตอบ นิสัคคียปาจิตติย์ หมายความว่า อาบัติปาจิตติย์ที่จำต้องสละสิ่งของ ฯ

ภิกษุต้องอาบัตินี้แล้วต้องสละสิ่งของอันเป็นเหตุให้ต้องอาบัตินั้นก่อน

แล้วแสดงอาบัติจึงพ้นจากอาบัตินั้นได้ ฯ

(ปี 2547) จีวรที่เป็นนิสัคคียแล้ว ควรสละให้แก่ใคร? ถ้าจีวรนั้นสูญหาย ฟังปฏิบัติเช่นไร?

ตอบ ควรสละให้แก่สงฆ์ก็ได้ แก่คณะก็ได้ แก่บุคคลก็ได้ ฯ ถ้าจีวรนั้นสูญหาย ฟังแสดงอาบัติเท่านั้น ฯ

(ปี 2544) ปาจิตติย์แบ่งเป็น นิสัคคียปาจิตติย์ และสุทธกปาจิตติย์ เพราะเหตุไร?

ตอบ เพราะพานิสัคคียปาจิตติย์นั้น จำต้องเสียสละวัตถุอันเป็นเหตุให้ต้องอาบัตินั้นเสียก่อน จึงแสดงอาบัติได้ ส่วนสุทธกปาจิตติย์นั้น ภิกษุฟังแสดงอาบัติได้เลย ไม่มีวัตถุใด ๆ ที่จำต้องสละ

(ปี 2543) ในปาจิตติย์ ๙ พรรคนั้น พรรคที่เท่าไร มี ๑๒ สีกขาบท?

ตอบ พรรคที่ ๘ (สหธรรมิกวรรค)

บริหาร ๘

(ปี 2543) บริหาร ๘ มีอะไรบ้าง?

ตอบ บริหาร ๘ มี

- 1) สังฆาฏิ
- 2) อุตตราสงค์
- 3) อันตราสก
- 4) บาตร
- 5) มีดโกน
- 6) กล้องเข็ม

7) ประคดเอว

8) ผ้ากรองน้ำ

อาบัติที่ไม่มีมูล กำหนดโดยอาการอย่างไร?

๑. ไม่ได้เห็นเอง

๒. ไม่ได้ยินเอง

๓. ไม่ได้เกิดรังเกียจสงสัย

(ปี 2552 และ 2545) คำว่า อาบัติที่ไม่มีมูล กำหนดโดยอาการอย่างไร? ภิกษุโจทภิกษุด้วยอาบัติที่ไม่มีมูลต้องอาบัติอะไร?

ตอบ กำหนดโดยอาการ ๓ คือ ไม่ได้เห็นเอง ๑ ไม่ได้ยินเอง ๑ ไม่ได้เกิด รังเกียจสงสัย ๑ ว่าภิกษุนั้นต้องอาบัติชื่อนั้น ๆ

โจทด้วยอาบัติปาราชิกต้องอาบัติสังฆาทิเสส โจทด้วยอาบัติอื่นจากอาบัติปาราชิกต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ

อาบัติที่ต้องให้ท่องจำเป็นชุด ๆ

(ปี 2546) ภิกษุต้องอาบัติเพราะความซุกซน มีอะไรบ้าง?

ภิกษุช้อนบาตร ช้อนปากกาของภิกษุอื่นเพื่อล้อเล่น ต้องอาบัติอะไร?

ตอบ มีอย่างนี้ คือ เล่นจี้ เล่นน้ำ หลอนภิกษุ ช้อนของเพื่อล้อเล่น พุดเย้าให้เกิดรำคาญ ฯ

ช้อนบาตร ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ช้อนปากกา ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

ช้อนบริหาร

- ภิกษุช้อนบริหาร คือ บาตร จีวร ผ้าปูนั่ง กล่องเข็ม ประคดเอว สิ่งใดสิ่งหนึ่งของภิกษุอื่น ด้วยคิดว่าจะล้อเล่น ต้องปาจิตตีย์
- ภิกษุช้อนบริหารอื่น(ไม่ใช่บาตร จีวร ผ้าปูนั่ง กล่องเข็ม ประคดเอว) หรือช้อนของอนุสัมบัน(ผู้ไม่ใช่ภิกษุ) เป็นทุกกฏ
- เก็บบริหารไม่ได้หมายจะล้อเล่น เห็นวางไม่ดี ช่วยเก็บให้ **ไม่เป็นอาบัติ**

(ปี 2551) ภิกษุช้อนผ้าอาบน้ำฝน บาตร จีวร กล่องเข็ม ด้าย ของเพื่อนภิกษุหรือสามเณรเพื่อล้อเล่น เป็นอาบัติอะไร?

ตอบ ช้อนผ้าอาบน้ำฝน ด้าย ของเพื่อนภิกษุ เป็นอาบัติทุกกฏ

ช้อน บาตร จีวร กล่องเข็ม ของเพื่อนภิกษุ เป็นอาบัติปาจิตตีย์

ช้อนของสามเณรทุกอย่างเป็นอาบัติทุกกฏ

ลักทรัพย์ที่เจ้าของไม่ได้ให้ ต้อง...

ทรัพย์ มีราคาตั้งแต่ ๕ มาสกขึ้น เป็นเหตุให้ต้องอาบัติปาราชิก

ทรัพย์ มีราคาไม่ถึง ๕ มาสก แต่มากกว่า ๑ มาสก เป็นเหตุให้ต้องอาบัติอุลลัจจัย

ทรัพย์ มีราคาตั้งแต่ ๑ มาสกลงมา เป็นเหตุให้ต้องอาบัติทุกกฏ

(ปี 2552) ในสิกขาบทที่ ๒ แห่งอาบัติปาราชิก ทรัพย์เป็นเหตุให้ต้องอาบัติปาราชิก อาบัติถุลลัจจัย และอาบัติทุกกฏ มีกำหนดราคาไว้เท่าไร?

ตอบ ทรัพย์ มีราคาตั้งแต่ ๕ มาสกลง เป็นเหตุให้ต้องอาบัติปาราชิก

ทรัพย์ มีราคาไม่ถึง ๕ มาสกล แต่มากกว่า ๑ มาสกล เป็นเหตุให้ต้องอาบัติถุลลัจจัย

ทรัพย์ มีราคาตั้งแต่ ๑ มาสกลงมา เป็นเหตุให้ต้องอาบัติทุกกฏ

ภิกษุมีความกำหนดจับต้อง...

ภิกษุมีความกำหนดจับต้องกายหญิง ต้องสังฆาติเสถ

ภิกษุมีความกำหนดจับต้องกายกะเทย ต้องถุลลัจจัย

ภิกษุมีความกำหนดจับต้องกายบุรุษ จับต้องสัตว์วิจจณทั้งเพศผู้เพศเมีย ต้องทุกกฏ

(ปี 2549 และ 2545) ภิกษุมีความกำหนดจับต้องกายหญิง กะเทย บุรุษ สัตว์วิจจณเพศผู้ สัตว์วิจจณเพศเมีย ต้องอาบัติอะไร?

พระภิกษุจับต้องวัตถุนามาสโดยไม่มีความกำหนด เป็นอาบัติทุกกฏ

วัตถุนามาส คือ สิ่งที่ไม่ควรแตะต้อง มี ๖ ประเภท ดังนี้

๑.คนหญิง คนกะเทย เครื่องแต่งกายของคนเหล่านั้น แต่ที่เขาสลະแล้วไม่นับ ตักดาหญิง สัตว์วิจจณตัวเมีย

๒.ทอง เงิน มุกดา มณี ไพฑูรย์ ประพาฬ ทับทิม บุษราคัม สังข์ที่ขัดแล้ว ศิลาชนิดดี เช่น หยก โมรา

๓.คัสตราวุธต่างชนิด ที่ใช้ทำร้ายชีวิตร่างกาย

๔.เครื่องดักสัตว์บก-น้ำ

๕.เครื่องประโคม

๖.ข้าวเปลือกและผลไม้อันเกิดอยู่ในที่

ภิกษุแก่งฆ่าสัตว์ให้ตาย ต้องอาบัติ...

ฆ่ามนุษย์ให้ตาย ต้องอาบัติปาราชิก

ฆ่าอมนุษย์ให้ตาย และ การปลงชีวิตมนุษย์แต่ไม่สำเร็จ คือไม่ตาย เป็นแค่บาดเจ็บ ต้องอาบัติถุลลัจจัย

ฆ่าสัตว์เดรัจฉานให้ตาย ต้องอาบัติปาจิตตีย์

พยายามฆ่าตนเอง ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

(ปี 2557) ภิกษุฆ่ามนุษย์ ฆ่าสัตว์เดียรัจฉาน ต้องอาบัติอะไร?

ตอบ ฆ่ามนุษย์ ต้องอาบัติปาราชิก

ฆ่าสัตว์เดียรัจฉาน ต้องอาบัติปาจิตติย์ ๔

(ปี 2556) ภิกษุพยายามฆ่าตนเอง แต่ทำไม่สำเร็จ จะต้องอาบัติอะไร? **ตอบ** ต้องอาบัติทุกกฏ ๔

(ปี 2554) ภิกษุแก้งฆ่าสัตว์ให้ตาย ต้องอาบัติอะไร?

ตอบ ฆ่ามนุษย์ให้ตาย ต้องอาบัติปาราชิก

ฆ่าอมนุษย์ให้ตาย และ การปลงชีวิตมนุษย์แต่ไม่สำเร็จ คือไม่ตาย เป็นแค่บาดเจ็บ ต้องอาบัติอุลลัจจัย

ฆ่าสัตว์เดรัจฉานให้ตาย ต้องอาบัติปาจิตติย์

พยายามฆ่าตนเอง ต้องอาบัติทุกกฏ ๔

(ปี 2548 และ 2544) ภิกษุฆ่าสัตว์ให้ตายและพยายามฆ่าตนเอง ต้องอาบัติอะไร?

(ปี 2546) การปลงชีวิตอย่างไร ต้องอาบัติอุลลัจจัย?

ตอบ การปลงชีวิตมนุษย์แต่ไม่สำเร็จ คือไม่ตาย เป็นแค่บาดเจ็บ ๑

ปลงชีวิตอมนุษย์ มียักษ์ เปรต เป็นต้น ๑ ๔

ภิกษุโจทภิกษุอื่นด้วยอาบัติไม่มีมูล ต้องอาบัติ...

โจทด้วยอาบัติปาราชิก เป็นอาบัติสังฆาทิเสส

โจทด้วยอาบัตินอจากนี้ เป็นอาบัติปาจิตติย์

(ปี 2553) ภิกษุโจทภิกษุอื่นด้วยอาบัติไม่มีมูล เป็นอาบัติอะไรบ้าง

ตอบ โจทด้วยอาบัติปาราชิก เป็นอาบัติสังฆาทิเสส

โจทด้วยอาบัตินอจากนี้ เป็นอาบัติปาจิตติย์

ภิกษุรู้อยู่ น้อมลากเพื่อ... ต้องอาบัติ...

น้อมมาเพื่อตน เป็นอาบัตินิสสัคคียปาจิตติย์

น้อมมาเพื่อบุคคลอื่น เป็นอาบัติปาจิตติย์

น้อมมาเพื่อเจตีย์และเพื่อสงฆ์หมู่อื่น เป็นอาบัติทุกกฏ

(ปี 2556) มีผู้นำอาหารบิณฑบาตมาถวายแก่สงฆ์ ภิกษุแนะนำให้ถวายแก่ตนเองและได้มา เช่นนี้จะต้องอาบัติหรือไม่?

ถ้าต้อง จะต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ ต้องอาบัติ ๔ ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตติย์ ๔

(ปี 2553 และ 2547) ภิกษุรู้อยู่ น้อมลากที่เขา น้อมไปจะถวายสงฆ์ มาเพื่อตน เพื่อบุคคลอื่น เพื่อเจตีย์ เพื่อสงฆ์หมู่อื่น

จะต้องอาบัติอะไร?

ตอบ น้อมมาเพื่อตน เป็นอาบัตินิสสัคคียปาจิตติย์

น้อมมาเพื่อบุคคลอื่น เป็นอาบัติปาจิตติย์

น้อมมาเพื่อเจตีย์และเพื่อสงฆ์หมู่อื่น เป็นอาบัติทุกกฏ

(ปี 2546) ภิกษุอยู่ น้อมลากที่เขาจะถวายเป็นสงฆ์มาเพื่อตน ต้องอาบัติอะไร? คำว่า “ ลาก ” ได้แก่อะไรบ้าง ?

ตอบ ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตติย์ ฯ

ได้แก่ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ และเภสัช ซึ่งเรียกว่า ปัจจัย ๔ และของที่เป็นกับปิยะอย่างอื่น ๆ อีก ฯ

(ปี 2551) ภิกษุนอนในที่มุงที่บังอันเดียวกับอนุปสัมบัน(ผู้ไม่ใช่ภิกษุ) เป็นอาบัติหรือไม่อย่างไร?

ตอบ ถ้าเป็นผู้ชาย เกินกว่า ๓ คืบ เป็นอาบัติปาจิตติย์

ถ้าเป็นผู้หญิง แม้นในคืบแรก เป็นอาบัติปาจิตติย์

เสขยวัตร ๗๕ คือ ธรรมเนียมหรือวัตรที่ภิกษุพึงศึกษา มี ๗๕ ข้อ แบ่งออกเป็น ๔ หมวด ดังนี้

๑.สาธูป ว่าด้วยธรรมเนียมควรประพฤติในเวลาเข้าบ้าน

๒.โภชนปฏิสังยุต ว่าด้วยธรรมเนียมรับบิณฑบาตและฉันอาหาร (การขบฉัน) หมวด๒ ออกข้อสอบบ่อย

๓.ธัมมเทศนาปฏิสังยุต ว่าด้วยธรรมเนียมไม่ให้เกิดธรรมแก่บุคคลผู้แสดงอาการไม่เคารพ

๔.ปภินกะ ว่าด้วยธรรมเนียมถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ หมวด๔ ออกข้อสอบบ่อย

(ปี 2557) วัตรที่ภิกษุสามเณรจะต้องศึกษา เรียกว่าอะไร? มีทั้งหมดกี่ข้อ? **ตอบ** เรียกว่าเสขยวัตร ฯ มี ๗๕ ข้อ ฯ

(ปี 2556) เสขยวัตร คืออะไร? โภชนปฏิสังยุต ว่าด้วยเรื่องอะไร?

ตอบ คือ วัตรหรือธรรมเนียมที่ภิกษุจำต้องศึกษา ฯ ว่าด้วยเรื่องการรับและการฉันอาหาร ฯ

(ปี 2556) ภิกษุไม่เชื่อเพื่อในเสขยวัตร ปฏิบัติผิดธรรมเนียมไป ต้องอาบัติอะไร? **ตอบ** ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

(ปี 2553) เสขยวัตร คืออะไร? แบ่งเป็นกี่หมวด? หมวดที่ ๒ ว่าด้วยเรื่องอะไร?

ตอบ คือ ธรรมเนียมหรือวัตรที่ภิกษุพึงศึกษา ฯ

แบ่งเป็น ๔ หมวด ฯ

ว่าด้วยเรื่อง โภชนปฏิสังยุต คือธรรมเนียมว่าด้วยเรื่องการขบฉัน ฯ

(ปี 2551) เสขยวัตร คืออะไร? มีทั้งหมดกี่ข้อ?

ตอบ คือ ธรรมเนียมหรือวัตรที่ภิกษุต้องศึกษา ฯ มี ๗๕ ข้อ ฯ

(ปี 2549) เสขยวัตร คืออะไร? มีกี่ข้อ? ภิกษุละเมิดต้องอาบัติอะไร?

ตอบ คือวัตรที่ภิกษุจะต้องศึกษา ฯ

มี ๗๕ ข้อ ฯ

ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

(ปี 2548 และ 2544) เสขยวัตรคืออะไร? ถ้าไม่เชื่อเพื่อต้องอาบัติอะไร?

ตอบ คือวัตรหรือธรรมเนียมที่ภิกษุจะต้องศึกษา ฯ ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

(ปี 2546) เสขียวัตร คืออะไร? หมวดที่ ๒ ว่าด้วยเรื่องอะไร?

ภิกษุไม่เชื่อเพื่อในเสขียวัตร ปฏิบัติผิดธรรมเนียม ต้องอาบัติอะไร?

ตอบ คือ วัตรหรือธรรมเนียมที่ควรศึกษา ฯ

หมวดที่ ๒ ว่าด้วยธรรมเนียมรับบิณฑบาตและฉันอาหาร ฯ

ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

อธิกรณ์ ๔

อธิกรณ์ ๔ คือ เรื่องที่เกิดขึ้นแล้วจะต้องจัดต้องทำ เมื่อเกิดขึ้นแล้วต้องระงับด้วยอธิกรณ์สมควรอย่างใดอย่างหนึ่งตามสมควรแก่อธิกรณ์นั้น ๆ มี ๔ ประเภท ดังนี้

๑.วิวาทาธิกรณ์ คือ วิวาท การเถียง ได้แก่ การเถียงว่า สิ่งนั้นเป็นธรรมเป็นวินัย สิ่งนี้ไม่ใช่ธรรมไม่ใช่วินัย นี่จะต้องได้รับชี้ขาดว่าถูกว่าผิด

๒.อนุวาทาธิกรณ์ คือ การโจทก์กันด้วยอาบัติ นี่จะต้องได้รับวินิจฉัยว่าจริงหรือไม่จริง

๓.อาบัติตาราธิกรณ์ คือ กิริยาที่ต้องอาบัติหรือถูกปรับอาบัติ นี่จะต้องทำคืน คือทำให้พ้นโทษ

๔.กิจจาธิกรณ์ คือ กิจธุระที่สงฆ์จะพึงทำ เช่น ให้อุปสมบท นี่จะต้องทำให้สำเร็จ

อธิกรณ์สมควร คือ ธรรมเครื่องระงับอธิกรณ์ มี ๗ อย่าง เช่น เภยยสิกขา เป็นต้น

การตัดสินอธิกรณ์ตามเสียงข้างมาก เรียกว่า เภยยสิกขา (อันนี้ออกข้อสอบบ่อย)

(ปี 2557) อธิกรณ์ อธิกรณ์สมควร คืออะไร?

ตอบ อธิกรณ์ คือเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วจะต้องจัดต้องทำ

อธิกรณ์สมควร คือธรรมเครื่องระงับอธิกรณ์ ฯ

(ปี 2556) ภิกษุเถียงกันด้วยเรื่องอะไร จึงเรียกว่า วิวาทาธิกรณ์?

ตอบ เเถียงกันด้วยเรื่อง สิ่งนั้นเป็นธรรมเป็นวินัย สิ่งนี้ไม่ใช่ธรรมไม่ใช่วินัย ฯ

(ปี 2554) อธิกรณ์คืออะไร? การตัดสินอธิกรณ์ตามเสียงข้างมาก เรียกว่าอะไร?

ตอบ อธิกรณ์ คือ เรื่องที่เกิดขึ้นแล้วจะต้องจัดต้องทำ ฯ เรียกว่า เภยยสิกขา ฯ

(ปี 2552) อธิกรณ์ คืออะไร? เมื่อเกิดขึ้นแล้วต้องทำอะไร?

ตอบ คือ เรื่องที่เกิดขึ้นแล้วจะต้องจัดต้องทำ ฯ

ต้องระงับด้วยอธิกรณ์สมควรอย่างใดอย่างหนึ่งตามสมควรแก่อธิกรณ์นั้น ฯ

(ปี 2551) อธิกรณ์สมควร คืออะไร? มีกี่อย่าง? การตัดสินตามเสียงข้างมาก เรียกว่าอะไร?

ตอบ คือ ธรรมเครื่องระงับอธิกรณ์ ฯ มี ๗ อย่าง ฯ

เรียกว่า เภยยสิกขา ฯ

(ปี 2551) วิวาทาธิกรณกับอนวาทาธิกรณ ต่างกันอย่างไร ?

ตอบ วิวาทาธิกรณ คือการเถียงว่า สิ่งนั้นเป็นธรรมเป็นวินัย สิ่งนี้ไม่ใช่ธรรมไม่ใช่วินัย ส่วนอนวาทาธิกรณ คือการโจมตีกันด้วยอาบัติ ฯ

(ปี 2546) อธิกรณ คืออะไร? อธิกรณย่ออะไรได้ด้วยอะไร?

การแสดงอาบัติจัดเข้าในอธิกรณสมณะข้อไหน? สำหรับระงับอธิกรณอะไร?

ตอบ คือ เรื่องที่เกิดขึ้นแล้วจะต้องจัดต้องทำ ฯ ระงับได้ด้วยอธิกรณสมณะ คือธรรมสำหรับระงับอธิกรณ ฯ

จัดเข้าในปฏิญญาตกรณะ ฯ สำหรับระงับอาบัติตกรณ ฯ

(ปี 2543) การอุปสมบทจัดเป็นอธิกรณอะไร? ใครเป็นผู้ระงับอธิกรณนั้น?

ตอบ จัดเป็นกิจจาธิกรณ สงฆ์เป็นผู้ระงับอธิกรณนั้น

(ปี 2543) ภิกษุเถียงกันเรื่องการแก้ปัญหัจจราจรเป็นอธิกรณอะไรหรือไม่

ตอบ ไม่จัดเป็นอธิกรณ เพราะไม่ใช่การเถียงกันปรารถพระธรรมวินัย

เรื่องอื่นๆน่าจะไม้ออกข้อสอบ

(ปี 2545) ยาก ไม่ได้ออกนานแล้ว) ผ้าจีวรที่ทรงอนุญาตให้ใช้ได้ทำด้วยวัตถุกี่ชนิด? อะไรบ้าง?

ตอบ ๖ ชนิด คือ

๑.ทำด้วยเปลือกไม้ เช่น ผ้าลินิน

๒.ทำด้วยฝ้าย คือ ผ้าสามัญ

๓.ทำด้วยไหม คือ ผ้าแพรว

๔.ทำด้วยขนสัตว์ เช่น ผ้าสักหลาด

๕.ทำด้วยเปลือกไม้ เช่น ผ้าป่าน (สาณะ)

๖.ทำด้วยสัมภาระเจือกัน ฯ

รายละเอียดอาบัติเป็นข้อๆ

ปาราชิก ๔ (ปรับโดยตรง)

- ข้อ ๑ ภิกษุเสพเมถุน (ร่วมประเวณี, ร่วมสังวาส) ต้องปาราชิก
- ข้อ ๒ ภิกษุถือเอาของที่เจ้าของไม่ได้ให้ ได้ราคา ๕ มาสก ต้องปาราชิก
- ข้อ ๓ ภิกษุแกล้ง (จงใจ)ฆ่ามนุษย์ให้ตาย ต้องอาบัติปาราชิก
- ข้อ ๔ ภิกษุขูดอุตริมนุสสรธรรม(คือธรรมอันยิ่งยวดของมนุษย์)ที่ไม่มีในตน ต้องปาราชิก

(ปี 2557) สังหาริมทรัพย์ และ อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ทรัพย์เช่นไร?

ตอบ สังหาริมทรัพย์ ได้แก่ทรัพย์หรือสิ่งของที่เคลื่อนที่ได้ เช่น สัตว์ เงินทอง เป็นต้น ฯ

อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ทรัพย์หรือสิ่งของที่เคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น ที่ดิน ต้นไม้ เรือ เป็นต้น ฯ

(ปี 2550) สังหาริมทรัพย์ และ อสังหาริมทรัพย์คือทรัพย์เช่นไร? ภิกษุจะต้องอาบัติถึงที่สุดเพราะลักทรัพย์ทั้ง ๒ อย่าง นั้นเมื่อใด? **ตอบ** สังหาริมทรัพย์ คือทรัพย์ที่เคลื่อนที่ได้ อสังหาริมทรัพย์ คือทรัพย์ที่เคลื่อนที่ไม่ได้ ฯ

สำหรับสังหาริมทรัพย์ ภิกษุจะต้องอาบัติถึงที่สุด ในเมื่อทำให้ทรัพย์นั้นเคลื่อนจากที่เดิม ส่วนอสังหาริมทรัพย์ จะต้อง อาบัติถึงที่สุด ในเมื่อเจ้าของทอดกรรมสิทธิ์ ฯ

(ปี 2549) อุตตริมนุสสรธรรม คืออะไร? มีอะไรบ้าง?

ตอบ คือ ธรรมอันยิ่งของมนุษย์ หรือคุณอย่างยอดเยี่ยมของมนุษย์ ฯ มี ฌาน วิโมกข์ สมาธิ สมาบัติ มรรค ผล นิพพาน ฯ

(ปี 2545) ปาราชิก ๔ สิกขาบทไหนที่ภิกษุใช้ให้เขาทำก็ต้องอาบัติถึงที่สุด? **ตอบ** สิกขาบทที่ ๒ และสิกขาบทที่ ๓

(ปี 2545) สังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ทรัพย์เช่นไร ?

การถือเอาทรัพย์ทั้ง ๒ อย่างนั้น กำหนดว่าถึงที่สุดไว้อย่างไร?

ตอบ สังหาริมทรัพย์ ได้แก่ทรัพย์หรือสิ่งของที่เคลื่อนที่ได้ ทั้งที่มีวิญญาณและไม่มีวิญญาณ เช่นสัตว์และเงินทอง เป็นต้น ฯ ส่วนอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ทรัพย์หรือสิ่งของที่เคลื่อนที่ไม่ได้ โดยตรงได้แก่ที่ดิน โดยอ้อมนับของที่ติดเนื่องอยู่กับที่นั้นด้วย เช่น ต้นไม้และเรือ เป็นต้น ฯ

สังหาริมทรัพย์ กำหนดว่าถึงที่สุดด้วยทำให้เคลื่อนจากฐาน ฯ

อสังหาริมทรัพย์ กำหนดว่าถึงที่สุดด้วยขาดกรรมสิทธิ์แห่งเจ้าของ ฯ

(ปี 2549 และ 2545) คำว่า "โดยจิต" หมายถึงอะไร? ในอหินนาทานสิกขาบท กำหนดราคาทรัพย์เป็นวัตถุแห่งอาบัติไว้ อย่างไรบ้าง? **ตอบ** หมายถึงจิตคิดจะลัก คือจิตคิดถือเอาของที่เจ้าของไม่ให้ด้วยอาการแห่งขโมย ฯ

กำหนดไว้อย่างนี้

ทรัพย์มีราคาตั้งแต่ ๕ มาสก ขึ้นไป เป็นวัตถุแห่งอาบัติปาราชิก

ทรัพย์มีราคาต่ำกว่า ๕ มาสก แต่สูงกว่า ๑ มาสก เป็นวัตถุแห่งอาบัติอุลลัจจัย

ทรัพย์มีราคาตั้งแต่ ๑ มาสก ลงไป เป็นวัตถุแห่งอาบัติทุกกฏ ฯ

(ปี 2544) ภิกษุพุดอวดอุตตริมนุสสรธรรมซึ่งไม่มีจริงในตน เมื่อคนอื่นฟังแล้วเข้าใจแต่ไม่เชื่อ ภิกษุนี้จะต้องอาบัติอะไร?

ตอบ ต้องอาบัติปาราชิก

(ปี 2543) ปาราชิก ๔ ข้อไหนเป็นสจิตตกะ ข้อไหนเป็นอจิตตกะ? ทำไมเป็นเช่นนั้น?

ตอบ ปาราชิก ๔ ข้อ เป็นสจิตตกะ ที่เป็นเช่นนั้น เพราะต้องด้วยจงใจ เกิดขึ้นโดยมีเจตนาเป็นสมุฏฐาน

สังฆาทิเสส ๑๓ (ปรับโดยตรง)

- ๑. ภิกษุแก่งทำน้ำอสุจิคlean
- ๒. ภิกษุมีความกำหนดอยู่ จับต้องกายหญิง
- ๓. ภิกษุมีความกำหนดอยู่ พุดเกี่ยวหญิง
- ๔. ภิกษุมีความกำหนดอยู่ พุดล่อให้หญิงบำเรอตนด้วยกาม
- ๕. ภิกษุชักส่อให้ชายหญิงเป็นผัวเมียกัน
- ๖. ภิกษุสร้างกุฎีที่ต้องก่อและ โบกด้วยปูนหรือดิน เป็นเจ้าของจำเพาะเป็นที่อยู่ของตน ต้องทำให้ได้ประมาณ โดยยาวเพียง ๑๒ คืบพระสุคต กว้างเพียง ๗ คืบพระสุคต (๑ คืบพระสุคต = ๒๕ ซม) และต้องให้สงฆ์แสดงที่ให้ก่อน ถ้าไม่ให้พระสงฆ์แสดงที่ให้ก็ดี ทำให้เกินประมาณก็ดี ต้องสังฆาทิเสส
- ๗. ถ้าที่อยู่ซึ่งจะสร้างขึ้นนั้น มีทายกเป็นเจ้าของ ทำให้เกินประมาณนั้นได้ แต่ต้องให้สงฆ์ แสดงที่ให้ก่อน ถ้าไม่ให้สงฆ์แสดงที่ให้ก่อนต้อง สังฆาทิเสส
- ๘. ภิกษุโกรธเคือง แก่งใจภิกษุอื่นด้วยอาบัติปาราชิกไม่มีมูล ต้องสังฆาทิเสส
- ๙. ภิกษุโกรธเคือง แก่งหาเลศใจภิกษุอื่นด้วยอาบัติปาราชิก ต้องสังฆาทิเสส
- ๑๐. ภิกษุพากเพียรเพื่อจะทำลายพระสงฆ์ให้แตกกัน ภิกษุอื่นห้ามไม่ฟังสงฆ์สวดกรรมเพื่อจะให้ละข้อที่ประพฤตินั้น ถ้าไม่ละ ต้องสังฆาทิเสส
- ๑๑. ภิกษุประพฤติดังภิกษุผู้ทำลายสงฆ์นั้น ภิกษุอื่นห้ามไม่ฟัง สงฆ์สวดกรรมเพื่อจะให้ละข้อที่ประพฤตินั้น ถ้าไม่ละ ต้องสังฆาทิเสส
- ๑๒. ภิกษุว่ายากสอนยาก ภิกษุอื่นห้ามไม่ฟัง สงฆ์สวดกรรมเพื่อจะให้ละประพฤตินั้น ถ้าไม่ละ ต้องสังฆาทิเสส
- ๑๓. ภิกษุประทุษร้ายนตระกูล คือประจบคฤหัสถ์ สงฆ์ไล่เสียจากวัด กลับติเตียนสงฆ์ ภิกษุอื่นห้ามไม่ฟัง สงฆ์สวดกรรมเพื่อจะให้ละข้อที่ประพฤตินั้น ถ้าไม่ละ ต้องสังฆาทิเสส

สังฆาทิเสส ๙ สิกขาบทข้างต้นให้ต้องอาบัติแต่แรกที่เราเรียกว่า “ปฐมปาตติกะ”

ส่วน ๔ สิกขาบทข้างปลาย ให้ต้องอาบัติต่อเมื่อสงฆ์สวดประกาศห้ามครบ ๓ ครั้ง เรียกว่า “ยาวตติยกะ”

อาบัตินักในฝ่ายอาบัติที่จะแก้ไขได้ เรียกว่า **ครุภาบัติ** มีเรื่องหยาบคายอยู่มาก จึงเรียกว่า **ทฎฐุลลาบัติ** ภิกษุผู้ต้องแล้ว จะทำได้ด้วยอยู่กรรม จึงเรียกว่า **วุฏฐานคามินี**

(ปี 2557) ภิกษุมีความกำหนด จับต้องกายอนุปสัมบัน ต้องอาบัติอะไร?

ตอบ อนุปสัมบันเป็นหญิง ต้องอาบัติสังฆาทิเสส

อนุปสัมบันเป็นภคินี ต้องอาบัติอุลลัจจัย

อนุปสัมบันเป็นชาย ต้องอาบัติทุกกฏ ๕

(ปี 2556) ข้อความว่า ภิกษุชักส่อให้ชายหญิงเป็นผัวเมียกัน ตามสิกขาบทที่ ๕ แห่งสังฆาติเสสนั้น หมายถึงการทำอย่างไร? **ตอบ** หมายถึงการที่ภิกษุบอกความประสงค์ของชายแก่หญิง หรือบอกความประสงค์ของหญิงแก่ชายในความเป็นผัวเมีย ฯ

(ปี 2551) สังฆาติเสส มีกี่สิกขาบท? ภิกษุต้องอาบัตินี้จะพ้นได้ด้วยวิธีอย่างไร?

ตอบ มี ๑๓ สิกขาบท ฯ ด้วยวิธีอยู่กรรม ที่เรียกว่า วุฏฐานคามินี ฯ

(ปี 2550) ภิกษุรู้ตัวว่าต้องอาบัติสังฆาติเสส จึงแสดงอาบัตินั้นต่อภิกษุอีกรูปหนึ่ง อย่างนี้จะพ้นจากอาบัตินั้นได้หรือไม่ เพราะเหตุไร? **ตอบ** พ้นไม่ได้ เพราะอาบัติสังฆาติเสสนั้น ภิกษุผู้ต้องจะพ้นได้ด้วยอยู่กรรม ฯ

(ปี 2547 และ 2544) คำว่า มาตุคาม ในสังฆาติเสส สิกขาบทที่ ๒, ๓, ๔ และ ๕ ต่างกันอย่างไร ?

ตอบ มาตุคามในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๒ หมายถึงมนุษย์โดยที่สุเมถุเกิดในวันนั้นรวมทั้งหญิงที่รู้เพียงสาและไม่รู้เพียงสา ส่วนมาตุคามในสังฆาติเสสสิกขาบทที่ ๓, ๔ และ ๕ หมายถึงหญิงผู้รู้เพียงสาแล้วเท่านั้น ฯ

(ปี 2546) คำว่า “ภิกษุประทุษร้ายตระกูล” ในสิกขาบทที่ ๑๓ แห่งสังฆาติเสส หมายถึงการทำอย่างไร ?

สังฆาติเสส ๑๓ สิกขาบท ที่ชื่อว่า ยาวตติยกะ หมายความว่าอย่างไร ?

ตอบ หมายถึงการที่ภิกษุประจบศฤงคาร ยอมตนให้เขาใช้สอย เช่นเดินส่งข้าวให้เขาเป็นต้น หรือ ด้วยการเอาเปรียบโดยเชิงให้สิ่งเล็กน้อยด้วยหวังได้มาก ฯ

ที่ชื่อว่า ยาวตติยกะ เพราะให้ต้องอาบัติต่อเนื่องสงฆ์ประกาศห้ามครบ ๓ ครั้ง ฯ

(ปี 2546) “ภิกษุว่ายากสอนยาก ภิกษุอื่นห้ามไม่ฟัง สงฆ์สวดกรรมเพื่อจะให้ละข้อที่ประพฤตินั้น ถ้าไม่ละต้องสังฆาติเสส” คือสิกขาบทที่เท่าไร ทรงบัญญัติเพื่อประสงค์ใด?

ตอบ สิกขาบทที่ ๑๒ แห่งสังฆาติเสส เพื่อป้องกันไม่ให้ภิกษุคือด้าน ฯ

(ปี 2545) สังฆาติเสส ๑๓ สิกขาบทไหนบ้างต้องอาบัติตั้งแต่แรกทำ? มีชื่อเรียกอย่างไร?

ตอบ สิกขาบทที่ ๑ ถึงที่ ๙ ฯ เรียกว่า ปฐมาปตติกะ ฯ

(ปี 2543) เพราะเหตุไร สังฆาติเสส จึงเรียกว่า ครุกาบัติ ทฎฐลลภาติ วุฏฐานคามินี?

ตอบ เพราะเป็นอาบัติหนัก จึงเรียกว่า ครุกาบัติ

เพราะมีเรื่องหยาบคายมาก จึงเรียกว่า ทฎฐลลภาติ

เพราะภิกษุผู้ต้องแล้วจะทำได้ด้วยอยู่กรรม จึงเรียกว่า วุฏฐานคามินี

อนียต ๒ แปลว่า วางอาบัติไว้ไม่แน่

- ภิกษุหนึ่งในที่ลับตา กับหญิงสองต่อสอง ถ้ามีคนสมควรเชื่อได้มาพูดขึ้นด้วยธรรม ๓ อย่าง คือ ปาราชิก หรือ สังฆาติเสส หรือปาจิตติย อย่างใดอย่างหนึ่ง ภิกษุรับอย่างใดให้ปรับอย่างนั้นหรือเขาว่าจำเพาะธรรมอย่างใดให้ปรับอย่างนั้น

- ภาชนะใน**ที่ลับ**กับหญิงสองต่อสอง ถ้ามีคนไม่ควรเชื่อได้มาพูดขึ้นด้วยกรรม ๒ อย่าง คือ สังฆาติเสส หรือ ปาจิตติย อย่างใดอย่างหนึ่ง ภาชนะรับอย่างใดให้ปรับอย่างนั้นหรือเขาว่าจำเพาะกรรมอย่างใดให้ปรับอย่างนั้น

(ปี 2550) ที่ลับตา กับที่ลับหู ต่างกันอย่างไร? ที่ลับทั้ง ๒ นั้น เป็นทางให้ปรับอาบัติได้มากน้อยกว่ากันอย่างไร?

ตอบ ต่างกันอย่างนี้ ที่มีสิ่งกำบัง เห็นกันไม่ได้ เรียกว่า ที่ลับตา ที่ที่ไม่มีสิ่งกำบัง เห็นกันได้ แต่ฟังเสียงพูดกันไม่ได้ยิน เรียกว่า ที่ลับหู ฯ

ที่ลับตา เป็นทางให้ปรับอาบัติได้มากกว่า คือตั้งแต่ปาราชิก สังฆาติเสส ถึง ปาจิตติย

ส่วนที่ลับหู เป็นทางให้ปรับอาบัติตั้งแต่สังฆาติเสสลงมา ฯ

(ปี 2547) ในอนิยต ที่ลับตา และที่ลับหู ได้แก่ที่เช่นไร? ภาชนะอยู่กับมาตุคามสองต่อสองในที่เช่นนั้น เป็นทางปรับอาบัติอะไรได้บ้าง?

ตอบ ที่ลับตา ได้แก่ ที่มีวัตถุกำบัง แลเห็นไม่ได้ ที่ลับหู ได้แก่ ที่แจ้ง แลเห็นได้ แต่ห่าง ไม่ได้ยินเสียงพูด ฯ

ในที่ลับตา เป็นทางปรับอาบัติปาราชิก สังฆาติเสส และ ปาจิตติย

ในที่ลับหู เป็นทางปรับอาบัติสังฆาติเสส และ ปาจิตติย ฯ

กุลลัจจัย (ปรับโดยอ้อม)

- ใส่อมมนุษย์ให้ตาย ต้องอาบัติกุลลัจจัย
- ภาชนะลักทรัพย์ มีราคาไม่ถึง ๕ มาสก แต่มากกว่า ๑ มาสก เป็นเหตุให้ต้องอาบัติกุลลัจจัย
- ภาชนะมีความกำหนดจับต้องกายกะเทย ต้องกุลลัจจัย

นิสสัคคียปาจิตติย ๓๐ (ปรับโดยตรง)

- จีวรและบาตรนอกจากจีวรและบาตรที่อธิฐาน เก็บเกิน ๑๐ วัน ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตติย (ในนิสสัคคีย ปาจิตติย จีวรวรรค และปัตตวรรค)

(ปี 2555) อติเรกจีวร อติเรกบาตร ได้แก่จีวรและบาตรเช่นไร? จีวรและบาตรชนิดนี้ ภาชนะเก็บไว้ได้กี่วัน?

- ภาชนะอยู่ปราศจากไตรจีวรแม้เพียงคืนหนึ่ง ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตติย เว้นไว้แต่ได้สมมติ (สงฆ์ตกลงกันให้อยู่ปราศจากไตรจีวรได้) (ในนิสสัคคียปาจิตติย จีวรวรรค) **ต้องสละไตรจีวรผืนที่อยู่ปราศจากนั้น แล้วแสดงอาบัตินิสสัคคียปาจิตติย เมื่อได้รับผ้ากลับคืนมาแล้ว ต้องอธิฐานใหม่**

(ปี 2554) ไตรจีวรประกอบด้วยผ้าอะไรบ้าง? ภาชนะอยู่ปราศจากไตรจีวร ต้องปฏิบัติอย่างไร?

ตอบ ไตรจีวร ประกอบด้วย ผ้านสังฆาฏิ (ผ้าคลุม) ผ้าอุตตราสงค์ (จีวร หรือ ผ้าห่ม) และอันตรวาสก (สบง หรือ ผ้านุ่ง) ต้องสละไตรจีวรผืนที่อยู่ปราศจากนั้น แล้วแสดงอาบัตินิสสัคคียปาจิตติย เมื่อได้รับผ้ากลับคืนมาแล้ว ต้องอธิฐานใหม่

(ปี 2553) ไตรจีวร มีอะไรบ้าง? ภาชนะอยู่ปราศจากแม้คืนหนึ่ง ต้องอาบัติอะไร?

- ภิกษุขอจีวรต่อคฤหัสถ์ผู้ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวารณา (คือไม่ได้บอกให้ขอ) ได้มา ต้องนิสสัคคียปาจิตติย์ เว้นไว้แต่มีสมัยที่จะขอจีวรได้ คือเวลาภิกษุมีจีวรอันใจรักไป หรือมีจีวรอันฉิบหายเสีย

(จี 2556) ภิกษุขอจีวรต่อสามีของน้องสาวแล้วได้มา เธอจะต้องอาบัติอะไรหรือไม่?

ตอบ ถ้าสามีของน้องสาวเป็นญาติที่ดีมีใช่ญาติแต่ปวารณาก็ดี ไม่ต้องอาบัติ

ถ้ามีใช่ญาติและมีได้ปวารณา เป็นเพียงน้องเขย ต้องนิสสัคคียปาจิตติย์

เว้นไว้แต่สมัย (คือในเวลาจีวรถูกขโมยหรือเสียหาย) ฯ

- น้อมมาเพื่อตน เป็นอาบัตินิสสัคคียปาจิตติย์ (ในนิสสัคคียปาจิตติย์ โกลียวรรค)

(จี 2556) มีผู้นำอาหารบิณฑบาตมาถวายแก่สงฆ์ ภิกษุแนะนำให้ถวายแก่ตนเองและได้มา เช่นนี้จะต้องอาบัติหรือไม่? ถ้าต้อง จะต้องอาบัติอะไร?

ตอบ ต้องอาบัติ ฯ ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตติย์ ฯ

ปาจิตติย์ ๙๒ (ปรับโดยตรง) หรือเรียกอีกอย่างว่า สุทธิกปาจิตติย์

- ภิกษุนอนในที่มุงที่บังอันเดียวกันกับอนุสัมบัน (ผู้ไม่ใช่ภิกษุ เช่น คฤหัสถ์ผู้ชาย สามเณร) เกิน ๓ คืบขึ้นไป ต้องอาบัติปาจิตติย์ (ในปาจิตติย์ มุสาวาทวรรค)

(จี 2553) ภิกษุนอนในที่มุงที่บังเดียวกันกับสามเณร จะเป็นอาบัติหรือไม่?

ตอบ นอนได้ ๓ คืบไม่อาบัติ เกินกว่านั้นต้องอาบัติปาจิตติย์

- ภิกษุนอนในที่มุงที่บังอันเดียวกันกับผู้หญิง แม้ในคืนแรกต้องปาจิตติย์ (ในปาจิตติย์ มุสาวาทวรรค)
- ภิกษุบอกอุตตริมนุสสธรรม (ธรรมอันยวดยิ่งของมนุษย์ คือ คุณวิเศษ ได้แก่ ฌาณ วิโมกข์ สมภาณี สมาบัติ มรรคผล) ที่มีจริงแก่อนุสัมบัน (ผู้ไม่ใช่ภิกษุ) ต้องปาจิตติย์ (ในปาจิตติย์ มุสาวาทวรรค)

(จี 2545) ภิกษุพูดต้องอาบัตินั้นทราบแล้ว แต่ถ้าพูดเรื่องจริง จะต้องอาบัติอะไรหรือไม่?

ตอบ ต้องอาบัติเหมือนกันคือ บอกอุตตริมนุสสธรรมที่มีจริงแก่อนุสัมบัน ต้องอาบัติปาจิตติย์ ตามสิกขาบทที่ ๘ แห่งมุสาวาทวรรค บอกอาบัติชั่วหยาบของภิกษุแก่อนุสัมบัน เว้นไว้แต่ได้รับสมมติ ต้องอาบัติปาจิตติย์ตามสิกขาบทที่ ๙ แห่งมุสาวาทวรรค ฯ

(จี 2544) พูดอย่างไรเรียกว่า อวดอุตตริมนุสสธรรม?

ตอบ พูดอวดคุณพิเศษอันยิ่งของมนุษย์ เช่น ฌาณ วิโมกข์ สมภาณี สมาบัติ มรรค ผล นิพพาน เรียกว่า อวดอุตตริมนุสสธรรม

- พูดปด ต้องปาจิตติย์ (ในปาจิตติย์ มุสาวาทวรรค) และ ภิกษุดื่มน้ำเมา ต้องปาจิตติย์ (ในปาจิตติย์ สุราปานวรรค)

(จี 2552) พระ ก. นำเบียร์มาให้พระ ข. ดื่ม โดยหลอกว่าเป็นน้ำอดลม พระ ข. หลงเชื่อจึงดื่มเข้าไป ถามว่าพระ ก. และพระ ข. ต้องอาบัติอะไรหรือไม่? **ตอบ** พระ ก. เป็นอาบัติปาจิตติย์ เพราะพูดปด ส่วนพระ ข. เป็นอาบัติ

ปาจิตติย เพราะดื่มน้ำเมา แม้ไม่รู้ก็ต้องอาบัติ เพราะสิกขาบทนี้เป็น**หจิตตะกะ**(คือไม่เจตนา สำคัญว่ามีใช้น้ำเมา ดื่มเข้าไปก็คงเป็นอาบัติ)

- คำภิษุ ต้องปาจิตติย (ในปาจิตติย มุสาวาทวรรค)

(ปี 2546) โอมสวาท หมายถึง? อักโกสวัตถุ หมายถึง?

ตอบ โอมสวาท คือ คำพูดเสียดแทงให้เจ็บใจ ฯ อักโกสวัตถุ คือ เรื่องสำหรับด่า ๑๐ อย่าง ฯ

- ภิกษุเอาเตียง ตั่ง ฟูก เก้าอี้ ของสงฆ์ไปตั้งในที่แจ้งแล้วเมื่อหลีกไปจากที่นั้น ไม่เก็บเองก็ดี ไม่ใช้ให้ผู้อื่นเก็บก็ดี ไม่มอบหมายแก่ผู้อื่นก็ดี ต้องอาบัติปาจิตติย (ในปาจิตติย ญัตคามวรรค)

(ปี 2555) ภิกษุนำเก้าอี้ของสงฆ์ไปใช้ในที่กลางแจ้งแล้ว เมื่อจะหลีกไป พึงปฏิบัติอย่างไร? ถ้าไม่ปฏิบัติเช่นนั้น ต้องอาบัติอะไร? **ตอบ** พึงปฏิบัติอย่างนี้ คือ เก็บเอง ใช้ให้ผู้อื่นเก็บ หรือ มอบหมายแก่ผู้อื่น ถ้าไม่ปฏิบัติเช่นนั้น ต้องอาบัติปาจิตติย

(ปี 2552) ภิกษุนำตั่งของสงฆ์ไปตั้งในที่แจ้ง จะหลีกไปสู่วัดอื่นต้องทำอะไรจึงจะไม่เป็นอาบัติ?

ตอบ ต้องเก็บด้วยตนเอง หรือใช้ให้ผู้อื่นเก็บ หรือมอบหมายให้ผู้อื่นจึงจะไม่เป็นอาบัติ

(ปี 2544) ภิกษุนำ เตียง ตั่ง ฟูก เก้าอี้ ของสงฆ์ ไปใช้ในที่แจ้งแล้ว ครั้นหลีกไปจากที่นั้น ไม่เก็บหรือไม่มอบหมายให้ผู้อื่นเก็บให้เรียบร้อย ต้องอาบัติอะไรหรือไม่? ภิกษุเข้าบ้านในเวลาวิกาล โดยไม่บอกลาภิกษุอื่นในวัด ต้องอาบัติอะไรหรือไม่?

ตอบ ต้องอาบัติปาจิตติย ฯ ต้องอาบัติปาจิตติย เว้นไว้แต่มีกิจรีบด่วน ฯ

- ภิกษุพราภของเขี้ยวซึ่งเกิดอยู่กับที่ ให้หลุดจากที่ ต้องปาจิตติย (ในปาจิตติย ญัตคามวรรค)

(ปี 2543) ภิกษุกฝักตบขวาที่ลอยอยู่ในแม่น้ำ มาไว้ในสระจะต้องอาบัติอะไร?

ตอบ ต้องอาบัติปาจิตติย ถือการยกออกจากที่เดิมเป็นประมาณ ฝักตบขวาจะตายหรือไม่ ไม่สำคัญ

- ภิกษุฉันของเคี้ยวของฉันที่เป็นอาหารในเวลาวิกาล คือ ตั้งแต่เที่ยงแล้วไปจนถึงวันใหม่ ต้องปาจิตติย (ในปาจิตติย โภชนวรรค)

(ปี 2553) ภิกษุ ก อาพาธ ได้รับคำแนะนำให้ฉันอาหารในเวลาวิกาลเพื่อช่วยให้หายป่วยเร็ว แล้วฉันตามคำแนะนำนั้น มีวินิจจยตามพระวินัยอย่างไร? **ตอบ** มีวินิจจยว่า ภิกษุ ก ต้องอาบัติปาจิตติย

- ภิกษุกลิ้นกินอาหารที่ยังไม่มีผู้ให้ คือ ยังไม่ได้รับพระเคนให้ล้วงช่องปากเข้าไป ต้องปาจิตติย เว้นไว้แต่น้ำและน้ำสัฟิน (ในปาจิตติย โภชนวรรค)

(ปี 2552) ลักษณะการประเคนประกอบด้วยองค์อะไรบ้าง? การช่วยกันยกโต๊ะอาหารขึ้นพระเคนก็ดี การจับผ้าปูโต๊ะพระเคนก็ดี ทั้ง ๒ วิธีนี้ถูกต้องหรือไม่? เพราะเหตุไร?

ตอบ ลักษณะการประเคน ประกอบด้วยองค์ต่อไปนี้

๑.ของที่จะพึงพระเคนนั้นไม่ใหญ่โต หรือนักเกินไป พอคนปานกลางยกได้คนเดียว

๒.ผู้ประเคนเข้ามาอยู่ในหัตถบาท (บ่วงมือ หรือที่ใกล้ตัว นั่งห่างกันไม่เกิน ๑ ศอก)

๓.เขาน้อมเข้ามา

๔.กิริยาที่น้อมเข้ามาในนั้น ด้วยกายก็ได้ ด้วยของเนื่องด้วยกายก็ได้ ด้วยโยนให้ก็ได้

๕.ภิกษุรับด้วยกายก็ได้ ด้วยของเนื่องด้วยกายก็ได้

การช่วยกันยกโต๊ะอาหารขึ้นมาประเคนก็ดี การจับผ้าปูโต๊ะประเคนก็ดี ทั้ง ๒ วิธีไม่ถูกต้อง เพราะไม่ต้องลักษณะองค์ประเคน การช่วยกันยกโต๊ะอาหารขึ้นมาประเคนผิดลักษณะองค์ที่ ๑ และการจับผ้าปูโต๊ะประเคนผิดลักษณะองค์ที่ ๓

- ภิกษุขอปัจจัย ๔ ต่อผู้ที่ปวารณาไว้ ถ้าเขาปวารณาโดยมีกำหนดเวลา ฟังขอได้เพียงกำหนดเวลานั้น แต่ถ้าเขาปวารณาโดยไม่ได้กำหนดเวลา ฟังขอได้เพียง ๔ เดือนเท่านั้น เว้นไว้แต่เขาปวารณาอีก หรือปวารณาเป็นนิตย์ (ในปาจิตติย์ อเจลกวรรค)

(จี 2555) ภิกษุขอปัจจัย ๔ ต่อผู้ที่ปวารณาไว้ มีพระพุทธานุญาตให้ปฏิบัติอย่างไร?

คนปวารณา(คนบอกให้ขอปัจจัยเมื่อต้องการ) จำแนกอธิบาย ๔ อย่างดังนี้

๑.ปวารณากำหนดปัจจัย หมายความว่า ปวารณาที่กำหนดชนิดสิ่งของ เช่น จีวร หรือ บิณฑบาตเป็น หรือกำหนดจำนวนสิ่งของ เช่น ผ้าที่ผืน บิณฑบาตมีราคาเท่าไร เป็นต้น (ข้อนี้เคยออกข้อสอบถามความหมาย)

๒.ปวารณากำหนดกาล

๓.ปวารณากำหนดทั้ง ๒ อย่าง

๔.ปวารณาไม่กำหนดทั้ง ๒ อย่าง

(จี 2551) คำว่า ปวารณากำหนดปัจจัย หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ หมายความว่า ปวารณาที่กำหนดชนิดสิ่งของ เช่นจีวร หรือบิณฑบาตเป็นต้น หรือกำหนดจำนวนสิ่งของ เช่น ผ้าที่ผืน บิณฑบาตมีราคาเท่าไร เป็นต้น ฯ

- ภิกษุให้ของเคี้ยวของฉันแก่นักบวชนอกศาสนา ด้วยมือของตนต้องปาจิตติย์ (ในปาจิตติย์ อเจลกวรรค)

(จี 2548) บุคคลที่เรียกว่า ปริพาชก และ ปริพาชิกา คือใคร? ภิกษุให้ของเคี้ยวก็ดี ของกินก็ดี แก่บุคคลเหล่านั้นอย่างไรเป็นอาบัติและอย่างไรไม่เป็นอาบัติ?

ตอบ ปริพาชก คือนักบวชผู้ชายนอกพระพุทธศาสนา ปริพาชิกา คือนักบวชผู้หญิงนอกพระพุทธศาสนา ฯ ให้ด้วยมือของตนต้องอาบัติปาจิตติย์ สั่งให้ให้ก็ดี วางให้ก็ดี ไม่เป็นอาบัติ ฯ

- ภิกษุช้อนบริขาร คือ บาตร จีวร ผ้าปูนั่ง กล่องเข็ม ประคดเอว สิ่งใดสิ่งหนึ่งของภิกษุอื่น ด้วยคิดว่าจะล้อเล่น ต้องปาจิตติย์ (ในปาจิตติย์ สุราปานวรรค)

- ภิกษุได้จีวรใหม่ ต้องพินทุ (ทำวงกลมๆ เหมือนหยาดน้ำ) ด้วยสี ๓ อย่าง คือ เขียวคราม โคลน ดำคล้ำ อย่างใดอย่างหนึ่งก่อน จึงนุ่งห่มได้ ถ้าไม่ทำพินทุก่อนแล้วนุ่งห่ม ต้องปาจิตติย์ (ในปาจิตติย์ สุราปานวรรค)

(จี 2548) เมื่อภิกษุได้จีวรใหม่มา ก่อนที่จะนุ่งห่ม ต้องทำพินทุด้วยสี ๓ สี อย่างใดอย่างหนึ่ง คือสีอะไรบ้าง?

(ปี 2545) จีวร ผ้าสีทึบ อะสัง สะ ผ้าเช็ดหน้า ย่ามผ้า เมื่อจะใช้สอย อย่างไหนควรพินทุ อย่างไหนไม่ควร? เพราะเหตุใด? **ตอบ** จีวร และสังสะ ควรพินทุ เพราะใช้ห่ม

ผ้าสีทึบ ผ้าเช็ดหน้า และย่ามผ้า ไม่ต้องพินทุ เพราะไม่ได้ใช้ห่มห่ม ฯ

(ปี 2543) คำว่า “พินทุกับปะ” คืออะไร?

ตอบ คือการทำให้เสียสี (วัตถุสำหรับทำให้เสียสี คือเชียวคราม โคลน ดำคล้ำ ทำให้เป็นจุดวงกลมใหญ่เท่าแวน ตานกยูง เล็กเท่าหลังตัวเรือ)

- ภิกษุ(เอนิ้ว) จีวรต้องปาจิตตีย์ (ในปาจิตตีย์ สุราปานวรรค)
- ภิกษุว่ายน้ำเล่น ต้องปาจิตตีย์ (ในปาจิตตีย์ สุราปานวรรค)
- ภิกษุหลอนภิกษุให้กลัวผี ต้องปาจิตตีย์ (ในปาจิตตีย์ สุราปานวรรค)
- ส่าสัตว์เดรัจฉานให้ตาย ต้องอาบัติปาจิตตีย์ (ในปาจิตตีย์ สัปภาณวรรค)
- น้อมมาเพื่อบุคคลอื่น เป็นอาบัติปาจิตตีย์ (ในปาจิตตีย์ สหธรรมิกวรรค)
- โจรด้วยอาบัติที่ไม่ใช่ปาราชิก เป็นอาบัติปาจิตตีย์ (ในปาจิตตีย์ สหธรรมิกวรรค)
- ภิกษุอื่นทอปาติโมกข์อยู่ ภิกษุแก้งพุดให้เธอคลายอุตสาหะ ต้องปาจิตตีย์ (ในปาจิตตีย์ สหธรรมิกวรรค)

(ปี 2549) ภิกษุกำลังฟังพระปาฏิโมกข์อยู่ กล่าวขึ้นว่า “จะสวดไปทำไม ฟังก็ไมรู้เรื่อง น่าเบื่อหน่ายคาญ” เช่นนี้ ต้องอาบัติอะไร? เพราะเหตุไร? **ตอบ** ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ เพราะก่นสิกขาบท

- ภิกษุเข้าบ้านไม่บอกลาภิกษุอื่นผู้มีอยู่ในอาวาสในเวลาวิกาล (ตั้งแต่หลังเที่ยงวันไป) เป็นอาบัติปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่มีกิจด่วน (ในปาจิตตีย์ รตนวรรค)

(ปี 2555) ภิกษุเข้าบ้านโดยไม่ได้ออกลาภิกษุอื่นผู้มีอยู่ในอาวาส ต้องอาบัติอะไรหรือไม่? จงอธิบาย

ตอบ ถ้าเข้าบ้านในเวลาที่เป็นกาล ตั้งแต่เช้าถึงเวลาก่อนเที่ยงวัน ไม่ต้องอาบัติ ถ้าเข้าบ้านในเวลาวิกาล คือ ตั้งแต่หลังเที่ยงวันไป ต้องอาบัติปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่มีกิจด่วน (หรือผู้อยู่ในนิสสัย)

- ภิกษุทำผ้าอาบน้ำฝน ฟังทำให้ได้ประมาณ ๗ นั้น ยาว ๖ คืบพระสุคต กว้าง ๒ คืบครึ่ง ถ้าทำให้เกิดเกินกำหนดนี้ ต้องปาจิตตีย์ ต้องตัดให้ได้ประมาณเสียก่อน จึงแสดงอาบัติตก (ในปาจิตตีย์ รตนวรรค)

(ปี 2550) ผ้าอาบน้ำฝนมีกำหนดขนาดไว้เท่าใด? ถ้าทำเกินกว่าขนาดนั้นต้องอาบัติ ก่อนจะแสดงอาบัตินั้น ต้องทำอย่างไร? **ตอบ** ยาว ๖ คืบ กว้าง ๒ คืบครึ่ง โดยคืบพระสุคต ฯ ต้องตัดให้ได้ขนาดเสียก่อน

- ภิกษุรับนิมนต์ไปฉันโภชนะทั้ง ๕ แล้ว จะไปในที่อื่นจากที่นิมนต์นั้น ในเวลาก่อนฉันก็ดี ฉันกลับมาแล้วก็ดี ต้องลาภิกษุที่มีอยู่ในวัดก่อนจึงจะไปได้ ถ้าไม่ลาก่อนเที่ยวไป ต้องปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่สมัย คือ จีวรกาล(คราวถวายจีวร) และเวลาทำจีวร(เวลาตัดจีวร) (ในปาจิตตีย์ อเจลกวรรค)

(ปี 2550) ภิกษุรับนิมนต์แล้ว จะไปที่อื่นก่อนหรือหลังฉัน ต้องปฏิบัติอย่างไร? ถ้าไม่ทำเช่นนั้น ต้องอาบัติอะไร?

ตอบ ต้องปฏิบัติอย่างนี้ คือ ต้องบอกลาภิกษุอื่นก่อน ฯ

ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ

ปาฏิเทสนียะ (ปรับโดยตรง) ไม่ออกข้อสอบ

ทุกกฎ (ปรับโดยอ้อม)

- พระภิกษุจำเป็นต้องวัดอุณมาศโดยไม่มีข้อกำหนด เป็นอาบัติทุกกฎ
(ปี 2555) ภิกษุจำเป็นต้องกายมารดาในเวลาพยาบาลใช้ด้วยจิตกตัญญู ปรับเป็นอาบัติทุกกฎผิดหรือถูก
เพราะเหตุไร? **ตอบ** เป็นอาบัติทุกกฎ เพราะมารดาเป็นวัดอุณมาศ
- น้อมมาเพื่อเจตีย์และเพื่อสงฆ์หมื่น เป็นอาบัติทุกกฎ
- ภิกษุลักทรัพย์ มีราคาตั้งแต่ ๑ มาสกลงมา เป็นเหตุให้ต้องอาบัติทุกกฎ
- ภิกษุซ่อนบริวารอื่น(ไม่ใช่บาตร จีวร ผ้าปูนั่ง กล่องเข็ม ประคดเอว) หรือซ่อนของอนุสัมบัน(ผู้ไม่ใช่ภิกษุ) **เป็น**
ทุกกฎ
- ภิกษุมีความกำหนดจำเป็นต้องกายบุรุษ จำต้องสัต์วิจิตรจกานทั้งเพศผู้เพศเมีย ต้องทุกกฎ
- ฟืนคำที่รับปากเขาไว้ เรียกว่า ปฏิสสวะทุกกฎ อาบัติทุกกฎ
(ปี 2545) ปฏิสสวะทุกกฎ คืออะไร?
ตอบ คืออาบัติทุกกฎที่เกิดจากการรับคำด้วยจิตบริสุทธิ์ แต่ภายหลังไม่ได้ทำตามคำที่รับปากไว้ ๔

เสขียวัตร ๗๕ (ปรับโดยอ้อม)

- ภิกษุนั่งพูดเสียงดังในบ้านจะต้องอาบัติทุกกฎ (ในเสขียวัตร สารูป)
(ปี 2555) ภิกษุนั่งในบ้านพูดเสียงดังจะต้องอาบัติอะไร?
- ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักนุ่งห่มให้เรียบร้อย (ในเสขียวัตร สารูป)
(ปี 2545) การนุ่งเป็นปริณทล คือการนุ่งอย่างไร?
ตอบ คือนุ่งเบี่ยงบนปิดสะดือ แต่ไม่ถึงกระโจมอก เบี่ยงล่างปิดหัวเข่าทั้ง ๒ ลงมาเพียงครึ่งแข้ง ไม่ถึงกรอมข้อ
เท้า ๔
- เราจักไม่เอามือค้ำกายนั่งในบ้าน จะต้องอาบัติทุกกฎ (ในเสขียวัตร สารูป)
(ปี 2550) หมวดสารูปในเสขียวัตร ว่าด้วยเรื่องอะไร? ข้อว่า “ไม่เอามือค้ำกายนั่งในบ้าน” คือไม่ทำอย่างไร?
ตอบ ว่าด้วยธรรมเนียมควรประพฤติในเวลาเข้าบ้าน ๔
คือ ไม่นั่งเท้าแขนข้างเดียวก็ตาม สองข้างก็ตามในบ้าน ๔
- เราจักรับบิณฑบาตโดยเคารพ (ในเสขียวัตร โภชนปฏิสังยุต)
(ปี 2553) ข้อว่า เราจักรับบิณฑบาตโดยเคารพ นั้นมีอธิบายอย่างไร?

ตอบ มีอธิบายว่า รับโดยแสดงความเชื่อเพื่อ ในบุคคลผู้ให้ ไม่ดูหมิ่น และให้แสดงความเชื่อเพื่อในของที่เขาให้ ไม่ทำดั่งรับเอามาเล่นหรือเอามาทิ้งเสีย ฯ

(ปี 2545) เสด็จวัดว่าด้วยการรับบิณฑบาตมีหลายข้อ จงระบุนมาเพียง ๒ ข้อ

ตอบ (เลือกตอบเพียง ๒ ข้อ)

ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักรับบิณฑบาตโดยเคารพ

ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เมื่อรับบิณฑบาต เราจักแลดูแต่ในบาตร

ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักรับแกงพอสสมควรแก่ข้าวสุก

ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักรับบิณฑบาตแต่พอเสมอขอบปากบาตร ฯ

- ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักฉันบิณฑบาตโดยเคารพ (ในเสขยวัตร โภชนปฏิสังยุต)

(ปี 2547) ข้อว่า ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักฉันบิณฑบาตโดยเคารพ นั้น มีอธิบายอย่างไร?

ตอบ มีอธิบายว่า ภิกษุฉันบิณฑบาต แม้เป็นของเลว ก็ไม่แสดงอาการวิการ คือฉันโดยปกติ และเมื่อฉัน ก็ไม่ฉัน พลังทำกิจอื่นพลาง ฯ

- ภิกษุฉันพลางทำกิจอื่นพลาง ต้องอาบัติทุกกฏ (ในเสขยวัตร โภชนปฏิสังยุต)

(ปี 2554) ภิกษุฉันพลางทำกิจอื่นพลาง ต้องอาบัติอะไรหรือไม่?

- ภิกษุผู้ไม่ใช้ ถ่ายอุจจาระ ถ่ายปัสสาวะ และบ้วนน้ำลายลงในของเขียว และในน้ำ จะต้องอาบัติทุกกฏ (ในเสขยวัตร ปกิณกะ)

(ปี 2555) ในเสขยวัตรมีสิกขาบทที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติให้ภิกษุช่วยกันรักษาสัตว์แวดล้อมโดยอนุโลมไว้ อย่างไร?

พุทฺธภาษิต(ปรับโดยอ้อม) ไม่ออกข้อสอบ ไม่ได้เพ่งความเจ็บใจหรือความอับยศ พุดล้อเล่นกระตบวัตถุ เรื่องมีชาติกำเนิด ชาติตระกูล เป็นต้น กับอนุปสัมบันก็ตาม พุดเจาะตัวก็ตาม พุดเปรยๆ ก็ตาม เป็นพุทฺธภาษิตเหมือนกัน